

MATIĆA

Izložba 'Slavonija, Baranja i Srijem - vrela europske civilizacije'
Plemenita zemlja u kojoj se život ponovno rađa

KUD 'Šumari' iz Vinkovaca gostovao u Kanadi

Razgovor: Tomislav Žigmanov

Znanstveni skup o hrvatskom identitetu

ISSN 1330-2140

9 771330 214009

MATIČA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LIX
Broj / No. 5/2009

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Danira Bilić

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print:
Vjesnik, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

www.matis.hr

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice
HMI čitaju se
diljem
svijeta,
dostupne su na
tri jezika
(hrvatski,
engleski,
španjolski)
i bilježe
stalan porast
posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim
iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim
Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Naslovnica:
Ilok (foto: Galerija Klovićevi dvori)

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matris.hr

- 5 Održani lokalni izbori u Hrvatskoj
- 6 Bleiburg: Komemoracija bleiburškim žrtvama
- 7 Dan Oružanih snaga i Hrvatske kopnene vojske
- 8 Kanadsko-hrvatski folklorni festival istočne Kanade
- 12 Predstavljen roman Jagode Marinić 'Bezimena'
- 14 O knjizi 'Snaga vjere i ljubavi iseljene Hrvatske'
- 15 Treće okupljanje Hrvata Italije u Padovi
- 16 Razgovor: Tomislav Žigmanov
- 19 Hvar: Gostovanje hrvatskih učenica iz Švicarske
- 20 Pazin: Izložba o istarskim iseljenicima
- 22 Obljetnica prve hrvatske mise u Batemans Bayu
- 23 Koncert za gradnju hrvatske crkve u Aucklandu
- 24 Zagreb: Znanstveni skup „Hrvatski identitet“
- 26 Ivan Ravlić odlikovan za humanitarni rad
- 27 Carmen Trutanich novi državni odvjetnik Los Angelesa
- 28 Razgovor: književnik Yves-Alexandre Tripković
- 30 U čast američkom vojniku Ivici Jeraku
- 33 Izložba 'Slavonija, Baranja i Srijem - vrela europske civilizacije'
- 36 U Chicagu održani 5. hrvatsko-američki dani
- 37 Robert Čolina, Hrvat iz Njemačke na estradnom nebu
- 38 Glazbenik Franjo Martinčević vratio se iz inozemstva u BiH
- 41 Knjiga Hrvoja Kačića 'U Službi domovine' na španjolskome

58

Legende o rodijaku
Čipi (Petar Miloš)

- 42 Bihać – povijesni hrvatski kraljevski grad
- 44 Pete Radovich, uspješan američki športski producent
- 45 Obljetnica hrvatske župe Main-Taunus/Hochtaunus
- 49 Kanadsko-hrvatski folklorni festival zapadne Kanade
- 50 Franjo Paradžik - istaknuti australski Hrvat iz Brisbanea
- 53 Mlada Hrvatica Zrinka Periša, policijski komesar u Kölnu

KOLUMNNE

11
Globalna Hrvatska
(Vesna Kukavica)

46
Hrvatske županije
(Zvonko Ranogajec)

54
Povijesne obljetnice
(Željko Holjevac)

60
Govorimo hrvatski
(Sanja Vulić)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
(zračnom poštom / airmail)
SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
IBAN HRO6 2340 0091 5102 96717
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

SLOVENIJA USTRAJE U BLOKADI HRVATSKE

BRUXELLES - Europski povjerenik za proširenje Olli Rehn primio je na znanje stajališta Hrvatske i Slovenije o njegovu konačnom kompromisnom prijedlogu za rješenje graničnog priepora i o tome će uskoro izvjestiti predsjednički trojku EU-a, koja će se sastati u prvoj polovici lipnja. "Mi smo u potpunosti prihvatili konačni kompromisni prijedlog povjerenika Rehna. Slovenska strana predstavila je svoje pozicije, donijela je amandmane, koji za hrvatsku stranu nisu prihvatljivi. Povjerenik Rehn je to uzeo na znanje i o tome će izvjestiti predsjednički trio", izjavio je ministar vanjskih poslova Gordan Jandroković nakon trojnog sastanka s Rehnem i slovenskim ministrom vanjskih poslova Samuelom Žbogarom, koji je izjavio da ako se ne usvoje slovenski amandmani na Rehnov prijedlog, Slovenija neće deblokirati pristupne pregovore Hrvatske s EU.

OTVORENE DRUGE TUNELSKJE CIJEVI

SVETI ROK - Druge tunnelske cijevi u tunelima Sveti Rok i Mala Kapela u promet je pustio ministar mora, prometa i infrastrukture Božidar Kalmeta na prigodnoj svečanosti na odmorištu Maruše, s južne strane tunela Sveti Rok. Ministar Kalmeta je tom prigodom rekao kako ove tunnelske cijevi znače da više neće biti gužvi i kilometarskih kolona na autocesti Zagreb - Split, zatim da je bitno povećana sigurnost vozača, a nisu zanemarivi ni financijski efekti Hrvatskih autocesta budući da su se dosad u slučajevima gužvi kolone usmjeravale na alternativne prometnice. Kalmeta je čestitao izvođačima radova, nadzorim tvrtkama rekavši da su ovi tuneli proizvod hrvatske pameti. Podsjetio je na vrijeme 90-ih godina, uz ostalo i kad je prvi hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđman 1999. godine prošao kroz prokopanu tunnelsku cijev na Velebitu. Tada su, rekao je Kalmeta, neki omalovažavali ovaj projekt, podrugljivo govorili da ćemo u njima uzgajati šampinjone. Takvi nisu bili u prilici graditi niti će biti, a mi imamo sreću da gradimo Hrvatsku, rekao je Kalmeta.

KONSTRUKTORU POSAO STOLJEĆA U CRNOJ GORI

PODGORICA - Ministar prometa u crnogorskoj vladi Andrija Lompar i generalni direktor hrvatske tvrtke Konstruktor Željko Žderić potpisali su 9. lipnja u Podgorici ugovor o koncesiji za gradnju autoceste od Bara do Boljara na granici sa Srbijom. Riječ je o investiciji vrijednoj 2,77 milijardi eura koja je ujedno najveće ulaganje u Crnoj Gori te najveći izvozni posao za Hrvatsku. Početak gradnje 169,2 kilometra autoceste kroz Crnu Goru predviđen je u drugoj polovici ove godine, a završetak potkraj 2016. Na vrlo zahtjevnoj trasi autoceste, koja će spojiti crnogorski jug s granicom Srbije, predviđa se gradnja 48 tunela te 107 vijadukata i mostova, od kojih će najduži biti podignut na Skadarskom jezeru. Posao stoljeća hrvatski je konzorcij dobio na javnom natječaju na kojem je sudjelovalo i pet velikih građevinskih tvrtki iz Austrije, Grčke, Izraela i Francuske.

NACIONALNI PARKOVI I OVE GODINE OČEKUJU REKORDNU POSJEĆENOST

PLITVICE - Nacionalni parkovi bi, prema svim pokazateljima, mogli ostati neokrznuti i ove turbulentne turističke sezone. Globalna ekonomska kriza ne bi se trebala odraziti na ovogodišnju turističku godinu u nacionalnim parkovima jer je riječ o posebnoj ponudi, procjenjuje dio ravnatelja ovdašnjih nacionalnih parkova. Kada se već odluče za putovanje u stranu zemlju, posjet nacionalnom parku ne predstavlja veliki trošak, nego im je to jedan od motiva polaska na put. Osam hrvatskih nacionalnih parkova lani je posjetilo 2.140.759 turista, od čega 1.781.999 stranih. Gotovo polovicu od njih zabilježili su na Plitvičkim jezerima, dok je dodatnih 696.000 posjetilo Nacionalni park Krku. Ta dva parka posjete tri četvrtine na godišnjoj razini registriranih posjetitelja nacionalnih parkova.

nacionalnih parkova lani je posjetilo 2.140.759 turista, od čega 1.781.999 stranih. Gotovo polovicu od njih zabilježili su na Plitvičkim jezerima, dok je dodatnih 696.000 posjetilo Nacionalni park Krku. Ta dva parka posjete tri četvrtine na godišnjoj razini registriranih posjetitelja nacionalnih parkova.

TRGOVINE OD 1. LIPNJA RADE NEDJELJOM DO 14 SATI

ZAGREB - Od 1. lipnja, prema Zakonu o trgovini, trgovine rade nedjeljom, nakon četiri mjeseca zabrane rada tim danom, ali tako da se ujutro otvore najranije u sedam, a zatvore najkasnije u 14 sati. Ljetno radno vrijeme trgovina potrajat će do 1. listopada. Još nije poznato hoće li svi trgovački lanci iskoristiti tu zakonsku mogućnost jer neki drže da bi više zaradili kada bi mogli raditi nedjeljom popodne, ali i blagdanom, kojih samo u lipnju ima tri. Dio gradova na obali je uz potporu turističke zajednice doskočio Zakonu o trgovini organiziranjem sajмова.

Nema većih promjena na političkoj sceni

Ukupno 4,08 milijuna birača, oko devet tisuća više nego na prošlim izborima, imalo je priliku izabrati svoju lokalnu vlast. Hrvatska dijaspora na ovim izborima nije mogla sudjelovati iz inozemstva

Tekst: **Uredn.** (Izvor HINA i DIP)

U Hrvatskoj su 17. i 31. svibnja održani lokalni izbori na kojima je birana vlast u jedinicama područne i lokalne samouprave, a prvi put su izravno birani župani, gradonačelnici i načelnici općina. Lokalni čelnici su za izbornu pobjedu morali dobiti natpolovičnu većinu birača, stoga su bila potrebna dva izborna kruga. Ukupno 4,08 milijuna birača, oko devet tisuća više nego na prošlim izborima, imalo je priliku izabrati svoju lokalnu vlast. Hrvatska dijaspora na ovim izborima nije mogla sudjelovati iz inozemstva.

Nakon drugoga izbornog kruga poznata su imena svih lokalnih čelnika. Od 20 župana, deset ih je iz HDZ-a, četiri iz SDP-a, trojica su iz HSS-a, te po jedan iz HNS-a, IDS-a i HDSSB-a. Na čelu hrvatske metropole i u sljedeće četiri godine bit će Milan Bandić (SDP), a Splitom će

prvi put vladati nezavisni kandidat Željko Kerum. Analitičari procjenjuju da su izbori potvrdili da nema većih promjena na hrvatskoj političkoj sceni bez obzira na to što je zemlja zahvaćena svjetskom recesijom i što je zbog slovenske blokade u zastoju pristupni proces Europskoj uniji. HDZ je zadovoljan rezultatima u kojima se potvrdio kao najjača stranka u većini županija. Neuspjeh je, međutim, ostvaren u Splitu, Dubrovniku i Vukovaru gdje je HDZ izgubio vlast. Iako analitičari smatraju da SDP nije ostvario zacrtani cilj, u stranci ističu da su zadovoljni postignutim rezultatima, posebno u Zagrebu i Rijeci. Značajka proteklih lokalnih izbora je uspjeh neovisnih kandidata, posebice pobjeda poduzetnika Keruma u Splitu, te uspjeh regionalne stranke HDSSB-a koja je osvojila vlast u Osijeku i u Osječko-baranjskoj županiji. Tako je HDSSB postao druga regionalna stranka, uz IDS u Istri, koja se ustalila na hrvatskoj političkoj sceni. ■

Županije i župani

ZAGREBAČKA Stjepan Kožić (HSS i kol. partneri)

KRAPINSKO-ZAGORSKA Siniša Hajdaš Dončić (SDP i kol. partneri)

SISAČKO-MOSLAVAČKA Marina Lovrić (SDP i kol. partneri)

KARLOVAČKA Ivan Vučić (HDZ i kol. partneri)

VARAŽDINSKA Predrag Štromar (HNS i kol. partneri)

KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA Darko Koren (HSS i kol. partneri)

BJELOVARSKO-BILOGORSKA Miroslav Čačija (HSS i kol. partneri)

PRIMORSKO-GORANSKA Zlatko Komadina (SDP i kol. partneri)

LIČKO-SENJSKA Milan Jurković (HDZ i kol. partneri)

VIROVITIČKO-PODRAVSKA Tomislav Tolušić (HDZ i kol. partneri)

POŽEŠKO-PODRAVSKA Marijan Aladrović (HDZ i kol. partneri)

BRODSKO-POSAVSKA Danijel Marušić (HDZ i kol. partneri)

ZADARSKA Stipe Zrilić (HDZ i kol. partneri)

OSJEČKO-BARANJSKA Vladimir Šišljagić (HDSSB i kol. partneri)

ŠIBENSKO-KNINSKA Goran Pauk (HDZ i kol. partneri)

VUKOVARSKO-SRIJEMSKA Božo Galić (HDZ...)

SPLITSKO-DALMATINSKA Ante Sanader (HDZ i kol. partneri)

ISTARSKA Ivan Jakovčić (IDS i kol. partneri)

DUBROVAČKO-NERETVANSKA Nikola Dobroslavić (HDZ i kol. partneri)

MEĐIMURSKA Ivan Perhoć (SDP i kol. partneri)

Gradonačelnici najvećih gradova

ZAGREB - Milan Bandić (SDP i kol. partneri)

SPLIT - Željko Kerum (nezavisni)

RIJEKA - Vojko Obersnel (SDP i kol. partneri)

OSIJEK - Krešimir Bubalo (HDSSB i kol. partneri)

ENG The first and run-off rounds of local elections were held in Croatia on May 17th and 31st, electing officials of regional and local administrations. These elections saw the first direct elections of county prefects, mayors and the heads of municipalities. Of the 20 county prefects ten have been elected as conservative HDZ candidates, four from the social democrat SDP, and three from the rural-based HSS. One prefecture each were won by the populist HNS and regional parties IDS and HDSSB. Winning another four years as Mayor of the capital city of Zagreb was SDP candidate Milan Bandić, while independent candidate Željko Kerum has taken power in Split.

Sveto mjesto hrvatskih strahota

“Žrtve fašističke ideologije doživjele su zasluženu počast, poštovanje i zahvalnost, dok su bleiburške žrtve zatajene, njima se ne mogu zapaliti svijeće, njihova čast i dostojanstvo nestala je ubijanjem njihovih tijela, koja su pokopali njihovi krvnici”, rekao je Andrija Hebrang

Tekst: HINA Snimke: HINA, D. Plahtan

Unazočnosti desetak tisuća hodočasnika, među kojima i preživjelih u bleiburškoj tragediji, na Bleiburškom polju održana je 16. svibnja središnja komemoracija žrtvama bleiburške tragedije i hrvatskoga križnog puta, a misu zadušnicu predvodio je mostarsko-duvanjski biskup Ratko Perić.

Komemoraciju je organizirao Počasni bleiburški vod i Ured inozemne paste Hrvatske biskupske konferencije, a pokrovitelj je Hrvatski sabor.

Počela je hrvatskom himnom i minutom šutnje za bleiburške žrtve, a zatim se nazočnima obratio izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora Luke Bebića, saborski zastupnik Andrija Hebrang.

Nalazimo se na svetome mjestu hrvatskih strahota kako bismo se poklonili žrtvama koje su odavde krenule na križne putove, na svoj posljednji put, i žrtvama koje je ovdje dočekala okrutna smrt i zločin, rekao je Hebrang. Zločin se dogodio nakon II. svjetskog rata, nad civili-

ma, razvojačenim vojnicima bez oružja, ženama, djecom, starcima i svećenicima, rekao je i istaknuo kako su oni ubijeni u doba mira bez suda i pravde.

“Danas se klanjamo svima koji su ovdje ubijeni, ali klanjamo se i onima koji su ubijeni u Jasenovcu. Jasenovačke žrtve su žrtve nacizma koje su također ubijene bez suda”, rekao je. Zajedničko je žrtvama i Bleiburga i Jasenovca što su mislili drukčije od režima u kojima su živjeli i

ubijeni su zbog vlastitih političkih uvjerenja, ili nacije, bez suda i bez prilike za istinu, rekao je Hebrang.

Žrtve fašističke ideologije doživjele su zasluženu počast, poštovanje i zahvalnost mnogobrojnih naraštaja, dok su bleiburške žrtve zatajene, njima se ne mogu zapaliti svijeće, njihova čast i dostojanstvo nestali su ubijanjem njihovih tijela, koja su pokopali njihovi krvnici, rekao je.

Hrvatska, ističe Hebrang, leži na kostima nevinih civila, na zločinu koji se ne može oprostiti. Ponovio je kako se sa strahom i boli šaptalo o bleiburškim žrtvama i istaknuo kako je došlo vrijeme da se tim žrtvama vrati dostojanstvo i da se imenuju njihovi zločinci. Komunisti i njihovi krvnici na čelu s Josipom Brozom Titom počinili su te zločine, rekao je.

Predvoditelj misnog slavlja mostarsko-duvanjski biskup Ratko Perić ponovio je da je bleiburška tragedija počela pobjedom novih vlastodržaca 1945. Za njega je bleiburška tragedija simbol kolona smrti, bacanja tijela u rijeke, u jame, groblja i zloglasne logore. Bila su to, dodao je, vremena kad se sudilo bez svjedoka, donosile presude bez pravde, pokopi bez časti i grobovi bez natpisa, tako da se poniženima zatire svaki trag.

Sudionicima bleiburškog skupa obratio se Ilija Filipović, predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, te imam iz Gunje Idriz ef. Bešić, predstavnik Mešihata Islamske zajednice u Republici Hrvatskoj, te predsjednik Počasnoga bleiburškog voda Ivan Pomer.

Na kraju komemoracije položeni su mnogobrojni vijenci i zapaljene svijeće na spomeniku bleiburškim žrtvama. U ime Hrvatske matice iseljenika vijenac je položila predsjednica Upravnog odbora HMI-ja Zdenka Babić Petričević. ■

ENG Thousands made the pilgrimage to Bleiburg Field on May 16th, including survivors of the tragedy, to commemorate the victims of the tragic Bleiburg massacre and all Croatians killed in the post World War II period. A memorial mass was led by Mostar-Duvno Bishop Ratko Perić.

Hrvatska se ponosi svojim Oružanim snagama

Na stadionu je simbolično postrojeno 18 postrojba, u povodu 18. obljetnice osnutka Hrvatske vojske, a hrvatski vojnici su prvi put bili odjeveni u nove maskirne odore koje karakterizira maskirni uzorak u obliku Hrvatske

Tekst: Uredništvo (izvor HINA)

Snimke: HINA i Ministarstvo obrane RH

Pozdravom Domovini i prijavkom general pukovnika Mladena Kruljca vrhovnom zapovjedniku hrvatskih Oružanih snaga Stjepanu Mesiću održana je 28. svibnja u Karlovcu središnja proslava Dana Oružanih snaga RH i Dana Hrvatske kopnene vojske kojoj je nazočio državni i vojni vrh te visoki uzvanici iz vojno-diplomatskog zbora sedam država članica NATO-a.

U govoru pred simbolično postrojenih 18 postrojba, u povodu 18. obljetnice osnutka Hrvatske vojske, predsjednik Stjepan Mesić čestitao je svima Dan Oružanih snaga. Rekao je da su one primjer uspješne vojske koja je u ratu obranila i oslobodila svoj teritorij, a kao mirnodopska vojska preobrazila se u snagu očuvanja mira u svijetu. To nije bilo lako jer, kako je napomenuo, trebalo je vojsku depolitizirati te razviti transparentnost i profesionalnost.

Činjenica da je Hrvatska u travnju primljena u NATO, kako je rekao, pokazuje da su ti reformski procesi bili uspješni, ali ne treba ih smatrati završe-

nim. Primjerice, još treba postići transparentnost u raznim nabavama, dodao je i ustvrdio da se daljnjom modernizacijom Oružanih snaga treba omogućiti izvršavanje ustavne zadaće obrane države, ali i gradnja mira u svijetu.

Premijer Ivo Sanader čestitao je svim bivšim i današnjim pripadnicima Hrvatske vojske na pobjedama u ratu i transformaciji u miru. Rekao je da NATO nije samo vojno-obrambena organizacija, nego i savez najrazvijenijih zapadnih zemalja koje njeguju vrijednosti slobode, mira, demokracije, vladavine prava, ljudskih prava i socijalno-tržišnoga gospodarstva, a to su ujedno i vrijednosti Europske unije. "Kao što smo ušli u NATO, ući ćemo i u EU i to prihvaćanjem međunarodnog prava i europskih vrijednosti, a ne davanjem teritorijalnih koncesija", rekao je Sanader.

Predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić rekao je da su hrvatske Oružane

snage ponos naše države, za što su najzaslužniji upravo pripadnici Zbora narodne garde koji su na današnji dan 1991. bili na svečanoj smotri na stadionu NK "Zagreb" u Kranjčevićevoj ulici.

Posebno je istaknuo ulogu prvoga hrvatskog predsjednika i vrhovnog zapovjednika Franje Tuđmana te ustvrdio da su hrabrošću i požrtvovnošću braniteljske postrojbe postale osloboditeljska vojska i tako zadužile i nas i buduća pokoljenja.

Hrvatski vojnici bili su prvi put odjeveni u nove maskirne odore koje karakterizira maskirni uzorak u obliku Hrvatske. Prikazana su i borbena vozila Patria i hrvatska jurišna puška VHS. Visoki uzvanici i nekoliko tisuća građana nazočili su zanimljivim pokaznim vježbama te besprijekorno izvedenome letačkom programu Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva, posebno akrobatske grupe "Krila Oluje". ■

ENG Croatian Armed Forces Day and Croatian Army Day were held in Karlovac on May 28th. The event kicked off with a salute to the homeland and a report to Croatian Armed Forces Supreme Commander, President Stjepan Mesić, by General Lieutenant Mladen Kruljac. Also on hand were top national and military officials.

Svetkovina hrvatske riječi i folklora

Na 35. jubilarnom festivalu uz 22 folklorne skupine iz Kanade, nastupio je i KUD "Šumari" iz Vinkovaca, čije je gostovanje organizirala Hrvatska matica iseljenika

Zajednički snimak Šumara s župnikom S. Pandžićem, fra. I. Puljićem i čs. Marcelom u crkvi u Norvalu

ODUŠEVLENJE U PREPUNOJ DVORANI

Tom su prigodom gosti iz domovine KUD "Šumari" veleposlanici Veseli Mrđen Korać uručili prigodni dar, slavonski zlatovez, koji će od sada, kako je naglasila, resiti ured hrvatskog veleposlanstva u Ottawi. "Darujemo Vam izvorni slavonski suvenir, zlatovez, sa željom da Vas podsjeća na naš grad Vinkovce i Vukovarsko-srijemsku županiju koju s ponosom na Festivalu predstavlja naš KUD "Šumari", rekao je prigodom uručivanja Zlatko Andričević, dopredsjednik KUD-a "Šumari". Veselo druženje folkloraša i gostiju potrajalo je do kasnih večernjih sati. Za dobro raspoloženje pobrinuo se sastav "Plavi dim" koji je dobrom svirkom na plesni podij izmamio mnogo-brojne goste banketa.

Drugi dan Festivala 17. svibnja započeo je svetom misom kojoj su nazočili svi sudionici odjeveni u narodne nošnje, te gosti Festivala. Misno slavlje predvodio je vlč. Ivica Reparinac, župnik iz Mississauga uz pomoć svećenika iz Toronta, Montreala, Ottawe i Oakville. Tom su

Napisala: **Željka Lešić** Snimke: **Ž. Lešić, I. Lion**

U organizaciji Hrvatsko-kanadskoga folklornog saveza u "Rose Theatre" u Bramptonu 16. i 17. svibnja održan je jubilarni 35. Kanadsko-hrvatski folklorni festival istočne Kanade. Domaćin Festivala, Hrvatsko-kanadski folklorni savez (HKFS), tom je prigodom za ovu folklornu svetkovinu okupio 22 folklorne skupine iz Kanade i jednu folklornu skupinu iz Hrvatske, KUD "Šumari" iz Vinkovaca, koji je u Kanadi gostovao u organizaciji Hrvatske matice iseljenika. Za jubilarni 35. Festival HKFS izdao je poštansku marku s logom Festivala.

Festival je započeo u subotu, 16. svibnja, pjevanjem kanadske i hrvatske himne te pozdravnim govorima veleposlanice RH u Ottawi Vesele Mrđen Korać, konzulice Branke Pažin, ministra rada provincije Ontario Petera Fonsecea, predsjednika Hrvatsko-kanadskog saveza Nikole Vrdoljaka, te predsjednika

Hrvatsko-kanadskoga istočnoga folklornog saveza Luke Božića koji je proglasio Festival otvorenim. Zatim je hrvatske narodne plesove i običaje predstavilo deset KUD-ova s područja istočne Kanade, nakon čega su se svi družili na prigodnome svečanom banketu.

Prizor s nastupa HKD "Kralj Zvonimir", Norval

Župnik I. Reparinc s darom (zlatovezom) KUD-a "Šumari"

Snimak za sjećanje: Ž. Lešić, B. Pažin (konzul), I Vrdoljak (predsjednik HKFS, K. Vidović-Krišto (HTV), Vesela Mrđen-Korać (veleposlanica RH u Kanadi) i L. Božić (predsjednik HKFS istok)

prigodom gosti iz Vinkovaca vlč. Reparincu uručili prigodan dar, sliku zlatovez s motivom križa, koju je uručio dopredsjednik KUD-a "Šumari" Zvonimir Petrić. Festival je nastavljen nastupom 12 domaćih folklornih skupina te KUD-om "Šumari" koji je izvrsnim nastupom oduševio nazočne u prepunoj dvorani. Pozdravne govore održali su Ante Beljo, počasni predsjednik Festivala, Karolina Vidović Krišto, urednica programa Slike Hrvatske HRT-a, te novinarka Matice Željka Lešić, koja je u ime ravnateljice HMI-ja prenijela domovinske pozdrave i čestitke u povodu velikog jubileja Hrvatsko-kanadskoga folklornog festivala.

MANIFESTACIJA CARASSAUGA

Uz nastup na Festivalu, gosti iz Vinkovaca pod umjetničkim vodstvom Ivana Oreškovića nastupali su na manifestaciji Carassauga, koju je organizirala Hrvatska župna folklorna grupa "Sljeme" iz Mississauga. Riječ je o Festivalu na kome se predstavlja 40 etničkih nacija kroz upoznavanje raznih kultura, folklora i kulinarstva. Tom prigodom su se u Hrvatskom paviljonu prikazivale i prirodne ljepote Hrvatske koje su uz zvukove tambura, pjesmu, kolo i živopisne narodne nošnje posjetiteljima Festivala dočarale Hrvatsku, a naše iseljene Hrvate i njihove potomke na trenutak vratili u domovinu. KUD "Šumari" na ovom festivalu zablistao je izvrsnim nastupom, splotom bunjevačkih, slavonskih i posavskih pjesama, za što su bili nagrađeni burnim pljeskom i ovacijama. Veliki pljesak dobili su i solisti Marijana Matošević i Ivica Grčić, koji su u duetu otpjevali nekoliko pjesama.

Uz folklorne nastupe, gosti iz domo-

vine imali su organizirani izlet na slapove Niagare. Ljubazni domaćini pokazivali su im Toronto i njegove atrakcije i znamenitosti. Posjetili su i Brampton, jedan od najbrže rastućih gradova u Kanadi, te Mississaugu, grad u kome živi najveći broj Hrvata u Kanadi. Iz Mississauge je i krenulo putovanje Kanadom, a domaćini su pripremili veličanstven doček u crkvenom parku, te su ih pjesmom i svirkom dočekali tamburaši i domaćini koji su priredili pravu gozbu.

Posebno dojmljiv bio je posjet Norvalu u organizaciji Hrvatskoga franjevačkog središta - Kraljica mira i HKD "Kralj Zvonimir", gdje su nazočili sve-

toj misi u prelijepoj crkvi Kraljice mira koju je predvodio pater Ilija Puljić. Nakon mise "Šumari" su ispred oltara velebne crkve otpjevali nekoliko duhovnih pjesama. Zatim je uslijedilo druženje s dragim domaćinima, župnikom fra Stjepanom Pandžićem i Ilijom Puljićem, časnom sestrom Marcelom, te župljanima koji su priredili veliku gozbu.

Nakon dvotjednog boravka u Torontu i okolici među našim iseljenim Hrvatima, uslijedio je oproštaj od domaćina i povratak u domovinu. Bio je to ganutljiv rastanak s dragim prijateljima i sunarodnjacima, uz suze i obećanje da će se ponovno sresti u Lijepoj Našoj. ■

Dojmljiv nastup KUD-a "Šumari"

ENG Brampton's Rose Theatre was the scene on May 17th of the jubilee 35th Canadian-Croatian Folklore Festival for Eastern Canada. The event was organised and hosted by the Croatian-Canadian Folklore Federation, and gathered 22 folklore ensembles from Canada and one visiting group from Croatia, the Šumari Culture & Arts Society of Vinkovci, whose Canadian tour is organised by the Croatian Heritage Foundation.

Vlada uskoro donosi Strategiju o Hrvatima izvan Hrvatske

Na aktualnom prijedopodnevu zasjedanja Hrvatskog sabora 20. svibnja dr. Ivo Sanader je na pitanje o donošenju strategije o Hrvatima izvan Hrvatske rekao kako su u stvaranju suverene Republike Hrvatske sudjelovali uz Hrvate iz Hrvatske i naši sunarodnjaci izvan Hrvatske. "Ja ću reći i u ovoj prigodi da mi imamo tri skupine Hrvata izvan Hrvatske. Imamo tzv. kolokvijalno govoreći hrvatsku dijasporu, dakle iseljene Hrvate koji privremeno ili trajno žive u europskim i prekomorskim zemljama. Imamo autohtone hrvatske manjine koje žive u Srbiji, Mađarskoj, Rumunjskoj, Slovačkoj, Češkoj itd. I imamo konstitutivni suvereni jednakopravni narod Hrvata u Bosni i Hercegovini čija je to domovina. Prema tome, sve te tri skupine hrvatskog naroda su sudjelovale u stvaranju hrvatske države. I najmanje što mi možemo učiniti jest da napravimo jednu strategiju, i ja je najavljujem danas na ovom aktualnom prijedopodnevu, koja će još učinkovitije pomoći u interakciji između Republike Hrvatske i hrvatskog naroda koji živi izvan Hrvatske. Mi smo jedan narod, mi smo nedjeljivi narod koji živi u mnogim državama, ali smo jedan

narod. I zato naša politika, i ja se nadam da ćemo tu imati i potporu naših kolega s lijevice, nadam se i želim u to čvrsto vjerovati, da će politika svake hrvatske državne vlasti o tome voditi računa - da su svi Hrvati nedjeljiv dio i sastavnica hrvatskog naroda bez obzira u kojim državama živjeli, da su svi pomogli u uspostavi suverene i samostalne Republike Hrvatske, da su svi pomogli u obrani Hrvatske i da neće više nikoga biti tko će sutra tražiti da oni izgube pravo glasa, da oni zbog toga što ne plaćaju porez ne mogu glasovati u Hrvatskoj itd.", rekao je premijer i dodao kako će hrvatska državna vlast još u ovom mandatu donijeti strategiju koja će se temeljiti na hrvatskom Ustavu i na pozitivnim dokumentima međunarodnih institucija. (Uredn.)

ANTON CETIN IZLAŽE U MIMARI

ZAGREB - U zagrebačkom Muzeju "Mimara" u nazočnosti velikog broja ljubitelja umjetnosti, otvorena je izložba trojice slikara: ntona Cetina (Hrvatska), Antonija Diaza Cortesa (Meksiko) i Antonija Galveza (Španjolska) pod nazivom "Los tres Antonios". U glazbenom dijelu programa sudjelovali su prvaci opere Estera Pilj i Ivica Gržanić Senjanin, te zagrebački zbor liječnika uz orguljašku pratnju maestra Zorana Šonca. Izložbu je otvorio ravnatelj Muzeja Tugomil Lušić. - Ovu izložbu organizirao sam u znak pažnje i zahvalnosti dragim kolegama, prijateljima i suradnicima; A. Gálvezu kojeg sam sreo 1966. godine u Parizu na Alliance Française gdje smo učili francuski i A. Díazu Cortésu kojeg sam upoznao na otvorenju moje prve samostalne izložbe u Meksiku u Galeriji Juan Martín 1979. godine - istaknuo je Anton Cetin, hrvatski slikar rodom iz Čazme koji od 1968. godine živi i djeluje u Torontu. (Ž. Lešić)

ODRŽAN CROATIAN OPEN HOUSE

KANADA - Hrvatski nacionalni centar iz Niagare-on-the-Lake, Ontario, organizirao je 10. svibnja Croatian Open House u sklopu Folks Art Festivala iz St. Catharinesa. Riječ je o manifestaciji koja se već 30 godina održava s ciljem prezentacije i promicanja posebnosti nacionalnih skupina na ovom području Kanade. Hrvatski nacionalni centar na njemu sudjeluje od samog osnivanja, predstavljajući hrvatsku folklornu baštinu, turizam i gastronomiju. U kulturnom dijelu programa nastupili su folklorna skupina "Zrinski i Frankopan" iz Toronta koji su zbog sudjelovanja već dugi niz godina postali zaštitni znak ove manifestacije. Uspjeli su u dva spleta plesova i pjesama prikazati svu ljepotu hrvatskoga folklornog izričaja. (B. Pažin)

HODOČAŠĆE U MARIENTHAL

NJEMAČKA - Veliki broj Hrvata katolika iz hrvatskih katoličkih misija (HKM) Majnsko-rajnske regije hodočastio je na blagdan Majke Crkve, na Duhovski ponedjeljak 1. lipnja, u marijansko svetište Marienthal. Misno slavlje tim je povodom predvodio franjevac konventualac fra Nikola Roščić iz Šibenika u zajedništvu s predstavnikom regije i voditeljem Hrvatske katoličke misije Frankfurt fra Petrom Klapežom te s još jedanaest svećenika, uglavnom voditelja hrvatskih katoličkih misija iz te regije, te uz asistenciju stalnoga đakona iz HKM Gießen Mate Valjana. Duhovno-kulturni popodnevni program nastavljen je u dvorani Bürgerhaus u obližnjem Kiedrichu. Nastupile su folklorne skupine iz Frankfurta, Wiesbadena i Mainza. (A. Plegubić)

Inicijative

Iza nas je punih osamnaest godina od dana kada je 1991. Hrvatski sabor donio *Ustavnu odluku o samostalnosti Republike Hrvatske* proglašavajući našu zemlju neovisnom državom, a ispred nas je vrijeme ponosa, ustrajnosti, zajedništva i umrežavanja poput onoga kakvog svjedoče Hrvati iz Europske unije

Uvjeren sam da ćemo i u Hrvatskoj očuvati čistu zemlju i postupno umrežiti centre izvrsnosti nacije znanja, jer izbora nemamo. Primjerice, s oko 50.000 zaposlenih u softverskom sektoru Googlea moguće je ostvariti veći dohodak nego sa sadašnjih 1,25 milijuna zaposlenih u cijeloj Hrvatskoj. Zato su znanje, kreativnost i inženjering prioritet i nužnost. Iako želimo ući u Uniju, svaka zemlja treba, poput Švicarske ili Norveške, razmišljati o tome kako sama može preživjeti eventualni kolaps, istaknuo je naš fizičar sa švicarskom adresom Davor Pavuna u predavanju *Hrvatska i svijet: bolja civilizacija u trećem mileniju*, održanom ovih dana u Mainzu, na 41. susretu *Kroatische akademische Vereinigung e.v.*

Na tom su skupu pod geslom *Croatia 2020 - we are the future*, uz Pavunu, pozornost privukli i mnogobrojni drugi izlagači poput Zagrepčanina Siniše Kušića, stručnjaka za ekonomije tranzicijskih zemalja sa Sveučilišta J. W. Goethe iz Frankfurta. On je uvjerljivo predavao o *Potencijalima i izazovima hrvatskoga gospodarstva u idućih 10 godina*, imajući na umu i zabrinjavajuće činjenice iz najnovijih prognoza Europske banke za obnovu i razvitak koja predviđa da hrvatsko gospodarstvo u 2009. očekuje pad BDP-a za tri posto. Uz to bi i cijela regija istočne Europe trebala zabilježiti prosječnu negativnu stopu rasta od pet posto, dok bi iduće godine aktivnosti u gospodarstvu trebale porasti za 1,4 posto. Kušićeve vizije odnose se na regionalnu suradnju, a temelje se na ideji da je ulazak u EU i dalje glavni hrvatski prioritet, ali da Hrvatska mora planirati i što će učiniti ako se taj cilj ne ispuni u sljedećih pet do sedam godina. Činjenica je da EU, čiji se novi saziv parlamenta konstituira ovih dana, nema formalnih mehanizama s pomoću kojih bi prisilila Sloveniju da prekine blokadu. Upravo na toj činjenici temelji se zaključak stručnjaka kako bi RH trebala imati alternativnu strategiju koja bi joj omogućila da se prilagodi potencijalnoj višegodišnjoj odgodi ulaska u EU. Uz inicijative sa skupa u Mainzu zapažena je i lobistička akcija krovne udruge hrvatskih iseljenika u Njemačkoj. Naime, Hrvatski svjetski kongres za Njemačku uputio je njemačkome ministru vanjskih poslova Frank-Walteru Steinmeieru otvoreno pismo u kojem traži pritisak na Sloveniju zbog blokade pristupnih pregovora između RH i EU. U ime 400.000 građana Njemačke s hrvatskim korijenima, što je po veličini peta po redu useljenička skupina u toj zemlji, apeliramo na Njemačku, koja je sudjelovala u utemeljenju EU-a, da upotrijebi svu svoju političku težinu kako bi se Europa vratila

Piše: Vesna Kukavica

časnom ponašanju, sukladnom svojim temeljnim načelima. Više od milijun građana zapadne Europe s hrvatskim korijenima ogorčeno i zaprepaseno prati pasivnost Europe glede ovoga besprimjernog ponašanja u povijesti pristupnih pregovora, navedeno je u pismu uz zaključak da situacija u svezi sa slovenskom blokadom može ugroziti integracijsku politiku EU-a na *zapadnom Balkanu* te ojačati pozicije euroskeptika.

Iza nas je punih 18 godina od dana kada je 25. lipnja 1991. parlament donio *Ustavnu odluku o samostalnosti RH* proglašavajući našu zemlju neovisnom državom, a ispred nas je vrijeme ponosa, ustrajnosti, zajedništva i umrežavanja svih

potencijala poput ovih koje svjedoče inicijative hrvatskih intelektualaca iz europskih zemalja. Strpljenje i optimistične inicijative Hrvatskoj važnije su nego ikad jer su dugotrajni procesi ulaska u EU, iako je s ulaskom u NATO, što smo proslavili u travnju o.g., išlo znatno brže! Još u lipnju 2004., kada je objavljeno službeno proglašenje RH kandidatkinjom za punopravno članstvo u EU, činilo se da će od jeseni 2005. Lijepa Naša apsolvirati 35 pregovaračkih poglavlja europske pravne tečevine u najkraćem roku. Razlika između tehničkog dosega hrvatskih pregovora i formalnog otvaranja/zatvaranja pregovaračkih poglavlja počela se javljati prije godinu dana, i prije slovenske blokade. Od početka pregovora otvorena su 22 poglavlja, a sedam ih je i privremeno zatvoreno; na tehničkoj razini finaliziran je veliki broj poglavlja koja čekaju formalno otvaranje ili privremeno zatvaranje. Prema okvirnom rasporedu pregovora u ovo su vrijeme trebala biti otvorena većina ili čak sva poglavlja, a zatvorena najmanje polovina. Formalno, ne događa se ništa - osim slovenske blokade. Međutim, prvi tjedni lipnja, mjeseca u kojem Hrvatska za osamnaesti rođendan mora napraviti veliki vanjskopolitički proboj želi li do kraja godine ostvariti temeljni nacionalni prioritet, donijeli su optimizam i potvrdu da se u vanjskoj politici dosljednost i poštovanje načela isplate, sudeći prema izjavama predsjednika Vlade Ive Sanadera - nakon povratka iz New Yorka, gdje je sudjelovao u radu sjednice Vijeća sigurnosti UN-a. Sanaderov vanjskopolitički manevar donosi nadu da bismo do kraja mjeseca mogli dobiti priliku za proslavu velikog iskoraka u pregovorima s EU-om. ■

ENG It is now 18 years since Croatian Parliament on 25 June 1991 adopted the *Constitutional Decision on Croatian Independence*, declaring our country sovereign, and ahead of us a time of pride, perseverance, unity and networking like that testified to by Croats living in the EU - convinced that Slovenia will unblock Croatia's accession to the European family.

Sudbonosni tjedan mlade žene u Berlinu

"U Njemačkoj ne znaju kamo bi me svrstali", rekla je mlada njemačka spisateljica hrvatskog podrijetla Jagoda Marinić u Zagrebu prilikom predstavljanja svojeg romana "Bezimena" koji su u prijevodu Borisa Perića objavili Hrvatska matica iseljenika i AGM

Jagoda Marinić, 33-godišnja Berlinčanka

Napisa: **Boris Beck** Snimio: **Žorži Paro**

Jagoda Marinić rodila se u hrvatskoj obitelji 1977. godine u Waiblingenu kraj Stuttgarta, u Heidelbergu je diplomirala političke znanosti, germanistiku i anglistiku, a autorica je nekoliko knjiga proze i dramskih tekstova. Njezina primjedba o teškoćama svrstavanja očita je i u Hrvatskoj i Njemačkoj, gdje je zbog hrvatskog imena i prezimena ne doživljavaju kao njemačku autoricu. "U Njemačkoj su svi očekivali da napišem neki obiteljski roman s tri generacije iz prvog, drugog i trećeg rata, dok je moj roman o promišljanju života", rekla je Jagoda Marinić.

"Bezimena" je kratki roman sa samo jednim likom, 33-godišnjom Berlinčankom koju pratimo tijekom jednog tjedna ključnog u njezinu životu. Ta mlada žena - čije ime ne saznajemo do kraja, odakle i potječe naslov romana - u Berlin se doselila u dobi od 17 godina iz provincijskoga grada i to pod dramatičnim okolnostima. "U pozadini romana je trauma, a Nijemci su zbog svoje prošlosti posebno osjetljivi na temu traume. Njima je zato neobično da netko koga ne doživljavaju svojim sunarodnjakom piše o traumi", kaže Jagoda Marinić i u šali dodaje da Nijemci kao pedantni ljudi sve vole smjestiti u neki pretnac pa odatle mali problemi koje imaju s njom.

TRAUMA BEZIMENE JUNAKINJE

No, dok trauma bezimene junakinje nije pobliže određena u romanu - tek se daju natuknice o alkoholizmu njezinih roditelja, jedna aluzija o incestnom odnosu oca prema njoj i kratak izvještaj o jednoj neuspjeloj ljubavnoj vezi - više doznajemo o njezinu životu u njemačkoj prijestolnici. Bezimena živi u Berlinu kao emocionalno hendikepirana osoba: osim rada u knjižnici i života u zajedničkom stanu s dvoje stranaca, ta mlada žena na rubu anoreksije nema puno više. Otkrivamo je kao zatvorenu osobu koja u sebi nosi povrijeđenost, mržnju i bijes, osobu koja odbija bilo kakvu ponudu kulturnog ili večernjeg života velegrada. Bezimena nije lak karakter, oštra je i zajedljiva, ali i duhovita. Indikativna je njezina mržnja prema radiju: "Neprestance točno vrijeme, vremenska prognoza, prometne informacije. Neprestance valja uzimati u obzir sve one koji su se tek sad uključili. To se, naravno, odražava i na kvalitetu misli: Misao nikad ne smije biti duža ni dublja od trideset sekundi."

U tom kontekstu svakako treba spomenuti i njezina razmišljanja o zapletu u

Promocija romana je održana u zagrebačkoj knjižari Profil

Njemački kritičari Jagodu Marinić svrstavaju u iznimno perspektivne autore

knjigama koji ona ironično naziva *plot*. Bezimena smatra da je *plot* zabluda: *plot* ne motivira da se nastavi čitati, nego čitatelja jedino sprječava da ne prestane čitati. Tko slijedi *plot*, taj neće nastaviti čitati jer uživa u onome što čita, nego zato što se nada da će najbolje tek doći. Bezimena lucidno uočava zamku: "Svi smo mi nasjeli na predodžbe o plotu koji animira na daljnje čitanje. Naša čitava predodžba o životu postala je žrtvom tog plotu... Ja se zalažem za život bez plotu! Život poput mogeg. Ništa osim uobičajenog. Kad bih vodila dnevnik, mogla bih iz dana u dan kaligrafirati 'vidi jučer'."

S tim se prilično turobnim mislima sukobljava njezin noćni glas: glas njezinih osjećaja i čežnje za ljubavlju koje je ona potisnula u sebi kako bi zauvijek spriječila da opet osjeti bol. Taj noćni glas život Bezimene smatra pustinjom, pseudoživotom, lišenom svoje biti; noćni glas želi ući u njezinu dobro organiziranu i sterilnu svakidašnjicu kako bi u njezin život vratio ljubav, a za to se pokazuje prilika kada Bezimena upozna konobara Ivana. I to je to o čemu govori roman "Bezimena" - o susretu muškarca i žene i o tome hoće li ona riskirati još jednom, hoće li dopustiti svojoj dubokoj traumi da je i dalje sputava ili će se prepustiti ljubavi, pa barem i umrla od bola.

JEDNOSTAVAN I KOMPLICIRAN ROMAN

Roman "Bezimena" je i jednostavan i kompliciran. Jednostavan utoliko što čitatelju prikazuje našu suvremenicu, čak i poznanicu: emocionalno zaklinutu mladu ženu koja ne prihvaća banalnosti holivudskih filmova i ženskih časopisa, koja se ne baca naglavce u noćni život, koja ne prihvaća ni pretencioznost umjetnosti. Kompliciran je jer pruža uvid u duboku duševnu unutrašnjost za kakvu su rijetki sposobni i jer nas vodi nesvjesnim labirintima koji upravljaju našim životima. Pa dok dnevni život teče naizgled jednostavno, od knjižnice i ulice do kafića i zajedničkog stana, noćni otvara najdublje ponore ljudske duše i postavlja najteža pitanja od kojih ovisi sudbina Bezimene, njezin život i sreća, ljubav i bol.

Njemački kritičari Jagodu Marinić svrstavaju u iznimno perspektivne autore na njemačkome govornom području, o čemu svjedoči i njezino sudjelovanje na netom završenoj konferenciji za mlade književnike u Greifswaldu "Junge Literatur in Europa 2008". Dosad su joj objavljena sljedeća djela - "Eigentlich ein Heiratsantrag" (Suhrkamp Verlag 2001), "Russische Bücher" (Suhrkamp Verlag 2005), "Therapie, ein Spiel" (Suhrkamp Theater Verlag 2005), dok je roman "Die Namenlose" (Vlg. Nagel & Kimche 2007) preveden u Hrvatskoj i Kanadi. Tim kanadskim izdanjem, koji je i zaslužan što je Jagoda Marinić treći primatelj funkcije Writers Residency (pisaca gostujućih predavača), a kojoj je cilj njegovati njemačko-kanadsku suradnju o temama europske migracije, autorica je vrlo zadovoljna jer je primijetila da njezin roman kanadski čitatelji vrlo dobro prihvaćaju i razumiju, "što znači da za književnost ne postoje granice", kako sama kaže.

ROMAN O MODERNOJ SHIZOFRENIJI

Mnogobrojne nagrade koje je Jagoda Marinić dobila u domovini razumljive su nakon čitanja "Bezimene". To nije samo roman o modernoj shizofreniji, već ponajprije priča o pričanju priča.

Priča je u ovom romanu isto što i ljudski život: to je nešto što teče, jedinstveno i neponovljivo, dok smo živi, a izjednačeno je s potragom za ljubavlju. Ovo je i roman bez 'hepienda' jer Bezimena ipak nije uspjela ispričati svoju priču, ona se u presudnom trenutku ipak ljubavi zatvorila, ali je to ipak roman s nadom. S jedne strane, u priči koja se nije uspjela ispričati otkriva se tajna junakinjine bezimenosti. Bezimena, naime, cijelo vrijeme izbjegava da bude prepoznata - a oni koje prepoznajemo su oni koje poznajemo, samo njima znamo i ime. Budući da je priča sinonim za život koji Bezimena zapravo nije živjela, poput nje ostaje neimenovana i neprepoznata i njezina priča: "Bezimena" je, dakle, i ime žene i ime romana. S druge strane, stjecanje imena je jednako rođenju. I upravo tako završava roman: Bezimena je bez ljubavi, ali je njezin oklop napuknut; tako napuknuta sluša priču o djevojčici koje je dugo čekala da dobije ime - i na kraju ga dobila. ■

Roman je izdala Hrvatska matica iseljenika i AGM

ENG "In Germany they do not know what category to put me in," said young German writer of Croatian extraction Jagoda Marinić while in Zagreb to promote her novel *Bezimena* (The Nameless), published by the Croatian Heritage Foundation and AGM, and translated by Boris Perić.

Zapisi o Krunoslavu Mašini

Riječ je o vrijednoj dokumentarnoj građi o događajima među našom političkom emigracijom u drugoj polovici 20. stoljeća, kada se svojim demokratičnim djelovanjem nametnulo egzilantsko Hrvatsko narodno vijeće, kojemu je Mašina bio tajnik

Promotori knjige na predstavljanju u HMI-u

Napisala: **Vesna Kukavica** Snimio: **Žorži Paro**

Knjiga *Snaga vjere i ljubavi iseljene Hrvatske*, koju je priredio Dušan Kučina iz Zadra, obrađuje publicističko i političko djelovanje Krunoslava Mašine, uglednog novinara i istaknutog borca za hrvatsku neovisnost u uvjetima političke emigracije. Zapisi sabrani u knjizi iznimno su vrijedna dokumentarna građa o događajima među hrvatskom političkom emigracijom u zapadnoj Europi te zemljama Sjeverne Amerike i to u drugoj polovici 20. stoljeća kada se svojim demokratičnim djelovanjem nametnulo egzilantsko Hrvatsko narodno vijeće, kojemu je Mašina bio tajnik.

Nakon trauma izbjegličkog života po svijetu četrdesetih godina, Krunoslav Mašina je bio - utemeljitelj, novinar i voditelj *Glasa slobodne Hrvatske* u New Yorku više od 30 godina. Tim se riječima obratila ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Danira Bilić mnogobrojnoj publici na svečanoj promociji knjige, koja je održana u dvorani HMI-ja 20. svibnja. Čestitavši priređivaču na knjizi, recenzentima dr. Ivanu Čizmiću, mr. sc. Vinku A. Gladiću i dr. sc. Josipu Faričiću te nakladniku, Matičina ravnateljica posebno je istaknula kako je angažman Krune Mašine oko toga njujorško-

ga radijskog programa, koji 70-ih postaje vodeći hrvatski medij za rješenje našega nacionalnoga pitanja u ondašnjoj međunarodnoj zajednici - *Glasa slobodne Hrvatske*, bio nadasve presudan za ujedinjenje različitih političkih struja među našim emigrantima.

Knjiga je objelodanjena u nakladi *Družbe braće hrvatskog zmaja* iz Zadra. Raznorodni je sadržaj u knjizi raspoređen u petnaest manjih poglavlja. U

Priređivač knjige "Snaga vjere i ljubavi iseljene Hrvatske" mr. Dušan Kučina i recenzent dr. sc. Josip Faričić sa Sveučilišta u Zadru

europskom dijelu izbjeglištva Mašina djeluje, izdavaja priređivač, u radu Hrvatskoga narodnog odbora dr. B. Jelića i osniva ogranak *Stjepan Radić*, a aktivno se uključuje u projekte Hrvatskoga radničkog saveza u Francuskoj te uređuje bilten *Hrvatski radnik*. Društvo hrvatskih sveučilištaraca Mašina osniva 1960., a dvije godine kasnije bit će zapamćene po njegovu Kongresu održanom u Parizu - koji je jasno artikulirao želju za hrvatskom neovisnošću i na neki način nagovijestio *hrvatsko proljeće*. Nezadovoljan političkim odnosima u našoj emigraciji u Europi, te radi sve češćih Udbinih ubojstava hrvatskih emigranata, Kruno Mašina odlazi u SAD. U SAD-u se priključio vodećim emigrantskim skupinama, a zatim pokreće Hrvatski radio-sat, kasnije nazvan *Glas slobodne Hrvatske*. Mnogobrojni politički komentari i analize, informacije iz života američkih Hrvata, s mnoštvom radijskih suradnika, nalaze se u ovoj knjizi. Kao rezultat te suradnje navode se u knjizi prilozi Bogdana Radice, Mire Gala, Karla Mirtha, Mate Meštrovića, Duška Dujšina, fra Častimira Majića, Stanka Vujice, Božidara Abjanića, Lucijana Kordića, Jure Prpića i drugih važnih intelektualaca u egzilu, istaknuo je dr. Ivan Čizmić.

Ujedinjeni američki Hrvati, politička organizacija osnovana 1945. u Clevelandu, okupljala je u svojim redovima renomirane pripadnike naše iseljeničke akademске zajednice kojoj je Kruno Mašina preuzeo uređivanje glasila *Vjesnik* i to s velikim uspjehom. O *Hrvatskoj akademiji Amerike* u ovoj knjizi nalaze se važni prikazi koji nam približavaju ulogu te znanstvene i kulturne institucije iseljenih Hrvata u američkome miljeu, osobito tijekom 70-ih. ■

ENG The book *Snaga vjere i ljubavi iseljene Hrvatske* (The Power of the Faith and Love of Emigrant Croatia) tells of the life of Krunoslav Mašina (1934 - 2004), a political émigré and the founder of the New York-based Voice of Free Croatia. His writings will help historians in their analysis of the events in the Croatian political emigration in the 2nd half of the 20th century.

Druženje s Hrvatima u Italiji

Upravni odbor Saveza hrvatskih zajednica Italije održao je u Padovi svoj kongres i izbornu skupštinu. Novi predsjednik Saveza je Damir Murković, a potpredsjednici Dubravka Čolak i Antonio Sammartino

Damir Murković, konzul Neven Marčić, Zdenka Babić Petričević, Ana Bedrina, veleposlanik Tomislav Vidošević, Maja Mozara, veleposlanik Antun Sbutega i konzul Antonio Sammartino

Napisala: **Ana Bedrina**

U oči blagdana hrvatskog sveca, oca Leopolda Bogdana Mandića, u Padovi je 10. svibnja održan III. skup Hrvata Italije. Uz mnogobrojne predstavnike hrvatskih zajednica iz Trsta, Udina, Belluna, Padove, Milana, Rima i Molisea, svečanom cjelodnevnom programu nazočili su i gosti iz hrvatskih društava u Sloveniji, Crnoj Gori te oni iz Zagreba, Pule, Rijeke i Dubrovnika. Istog dana Upravni odbor Saveza hrvatskih zajednica Italije održao je svoj kongres i izbornu skupštinu. Novi predsjednik Saveza je Damir Murković, a potpredsjednici Dubravka Čolak i Antonio Sammartino. Glavni tajnik Saveza je Luka Krilić, a rizničar Mirko Šikić. Susreti Hrvata Italije, koji su započeli osnivanjem Hrvatske zajednice u Venetu prije tri godine, održavaju se pod pokroviteljstvom Veleposlanstva RH u Italiji. U Susrete su se, zahvaljujući suradnji Hrvatske zajednice u Venetu s Hrvatskom maticom iseljenika-podružnicom Pula, uključile i njezine podružnice iz Dubrovnika i Rijeke. Uz Hrvatsku zajednicu, na čelu s predsjednikom Dubravkom Čolak iz Padove, u organizaciji Susreta sudjeluje i Savez hrvatskih zajednica Italije i njegov predsjednik Damir Murković iz Trsta. Veliku pomoć i svesrdnu suradnju Hrvati ostvaruju s kapucinima Svetišta sv. Leopolda Mandića u Padovi. Program je započeo pozdravnim govorima uglednih gostiju, koje su predvodili Dubravka Čolak iz Padove i Damir Murković iz Trsta. Veleposlanik Tomislav Vidošević, koji

je bio u pratnji konzula geranta iz Trsta Nevena Marčića, srdačno je pozdravio skup. Slijedio je govor potpore veleposlanika Crne Gore pri Svetoj Stolici Antuna Sbutega, zatim potpredsjednika Općine Kotor File Biskupovića i predsjednice Upravnog odbora HMI-ja Zdenke Babić-Petričević. Na predstavljanju izložbe "Iz prošlosti Boke - kravata u Bokelji", postavljene u atriju samostana, govorili su Josip Gjurović, predsjednik Hrvatske bratovštine Bokeljske mornarice 809. iz Zagreba i Nikola Albanež iz Akademije Cravatice, koji je, uz Željka Brguljana, autor izložbe. U postavu je sudjelovao Igor Gustini, akademski slikar i član Hrvatske zajednice u Venetu. U kulturno-umjetničkom programu nastupili su učenici Hrvatske dopunske škole iz Udina s odlomkom iz predstave "Vlak u snijegu" Mate Lovraka te zbor "Torretto" Glazbene škole "A. J. Matić" iz Rijeke, a sve pod ravnanjem učiteljice Ljiljane Mastnak. Svečanu hrvatsku misu predvodio je vlč. Robert Šreter iz Stešnjevca, koju je svojim pjevanjem uvećao župni zbor pod ravnanjem Franciske Kriznjak. Riječi dobrodošlice izrekli su domaćin Samostana kapucina u Padovi, otac Flaviano Gusella i delegat padovanskog biskupa Antonija Matiazze, don Elia Ferro. Večernji program pripremio je Hrvatsko građansko društvo iz Crne Gore s voditeljima Tripom Schubertom, Tamarom Popović, Vlastom Mandić i Majom Mozarom iz dubrovačke podružnice HMI-ja. Članovi su izveli glazbeno-scenski prikaz "Na kotorskoj pjaceti". Buran pljesak dobila je i raspjevana ženska klapa "Bisernice Boke". Izvrsnim nastupima i druženjem Hrvata Italije s Hrvatima iz domovine i drugih hrvatskih zajednica završilo je ovogodišnje okupljanje u Padovi. ■

Autori izložbe "Bokelji u prošlosti" i suradnici

ENG The 3rd Meeting of Croats in Italy was held in Padua on May 10th. Participating in the gala all-day event were representatives of the Croatian communities of Trieste, Udine, Belluno, Padua, Milan, Rome and Molise, and guests from Croatian associations in Slovenia, Montenegro, Zagreb, Pula, Rijeka and Dubrovnik.

Prva godina dana Zavoda

Planski ćemo djelovati kako bismo stvarali kulturna dobra trajnije prirode nego što je npr. gledanje programa folklornoga plesa

Dr. Tomislav
Žigmanov

suradnji s hrvatskim kulturnim institucijama i organizacijama, i dogovorima o realizaciji prvih programskih aktivnosti u sklopu Zavoda s pojedinim kulturnim stvarateljima i znanstvenicima. Na kraju, uz pomoć naše internetske stranice prvi put u povijesti uspostavili smo javnost kulturnog prostora vojvodanskih Hrvata i tako pridonijeli uspostavi racionalnije i jasnije slike o nama samima i povećanju prostora za dijalog i zajedničko planiranje. Sve su to pretpostavke za ostvarivanje ciljeva, što znači da postupno idemo k tome.

Ima li Zavod kao kulturna, manjinska i nacionalna institucija namjeru biti "obraz Hrvata u Vojvodini" ili je o tome još prerano i ambiciozno govoriti?

- Prezentacijom hrvatske kulture na internetskoj stranici utvrdili smo granice i odredili konture našega "obraza". Njegov, pak, konačan izgled namjeravamo postupno nadopunjavati različitim sadržajima, i to od povijesnih prinosa na području kulture, umjetnosti i znanosti pa do prinosa u sadašnjosti. Ujedno, kako želimo biti "obraz", naznačili smo standarde onoga s čime ćemo se predstavljati sebi i drugima – bit će to ona djela i postignuća koja imaju vrijednosti i koje prati stručna elaboracija. Sve to nastojimo raditi profesionalno, što se dokazuje stalnim potvrđivanjem kompetencija.

U čemu očekujete pomoć društveno-političkih i kulturnih instancija iz Hrvatske? Jeste li zadovoljni prezentacijom u Zagrebu?

- Predstavljanje Zavoda je dobro prošlo, a pomoć očekujemo u nekoliko područja. S jedne strane, potrebna nam je pomoć za osnaživanje kapaciteta u kulturi vojvodanskih Hrvata, što podrazumijeva pomoć stručnjaka iz Hrvatske u našem djelovanju, ali i naše vlastito usavršavanje za obavljanje ovakvih poslova. S druge strane, postoji potreba za integriranjem naše kulture u jedinstveni hrvatski kulturni prostor, kako bismo ostvarili ne samo veću 'vidljivost', nego i pospješili valorizaciju kulturne prakse. I s treće strane, voljeli bismo da se suradnja koja postoji u kulturi i znanosti između Republike Hrvatske i Republike Srbije ne događa mimo nas, već da bude u funkciji našega pozitivnog priznanja u srbijanskoj javnosti.

Kakvi su daljnji planovi za suradnju s Hrvatskom maticom iseljenika?

- Najprije planiramo intenzivirati dosadašnju praksu predstavljanja kulturnog stvaralaštva Hrvata iz Vojvodine. Isto tako, nastaviti ćemo se kao sudionici pojavljivati na tečajevima i stručnim skupovima koje Matica organizira. Na kraju, trebalo bi upravo posredovanjem Matice stupiti u kontakte s ljudima koji rade na velikim projektima, kao što je u javnosti već najavljeni Leksikon hrvatskih nacionalnih manjina ili Strategija

Razgovarala: Ksenija Erceg Snimke: Žorži Paro i Arhiva HMI-a

Nedavno je u Hrvatskoj matici iseljenika upriličeno službeno predstavljanje Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata iz Subotice, prve profesionalne kulturne ustanove nakon niza godina djelovanja u amaterskom okruženju. O prvih godinu dana rada i planovima za budućnost govorio nam je ravnatelj Zavoda, filozof, pisac i pjesnik Tomislav Žigmanov.

Koliko ste proteklih godinu dana odmaknuli u realizaciji osnovnih ciljeva zbog kojih je Zavod i osnovan?

- Dosta je učinjeno, no ciljevi još nisu dosegnuti jer su dugoročni, a mi postojimo tek nešto više od godinu dana! Puno vremena utrošili smo u poslove konstituiranja Zavoda – doneseni su svi temeljni akti Zavoda, završena je većina poslova na uređenju i opremanju prostorija, formalno-pravnoj izgradnji Zavoda, kadrovskom ekipiranju, te stvaranju prepoznatljivoga vizualnog identiteta (logo, memorandum, ploče...). Učinjeni su zatim i prvi koraci na planu javnog predstavljanja Zavoda, što je rezultiralo potpisanim ugovorima o programskoj

o Hrvatima izvan Hrvatske, kako se ne bi događalo, kao što se dosad događalo, da smo iz takvih aktivnosti isključeni.

U kojem će smjeru Zavod kao prva profesionalna ustanova u kulturi vojvođanskih Hrvata mijenjati dosadašnje znanje Hrvata o sebi samima, a u kojem percepciju drugih o vama u tome multikulturalnom i multietničkom prostoru?

- Prvo, znanje vojvođanskih Hrvata o nama samima relativno je slabo. Razlog tome je što su područje autorepcije i uopće prostor sjećanja neinstitucionalizirani, nema sustavnog pristupa istraživanjima ni u prošlosti ni u sadašnjosti te mali broj prijenosnika - hrvatska zajednica u Vojvodini - nema razvijenu manjinsku infrastrukturu. Stoga je jasno zašto su pred Zavodom dvije temeljne zadaće: prvo, treba raditi na osnaživanju autoreceptivnih potencijala povećanjem broja znanstvenih istraživanja kojima bi tema bila vojvođanski Hrvati, a s druge strane treba podizati kvalitetu i dostupnost takvih sadržaja. Za ovo posljednje, naravno, moramo biti okrenuti i prema drugim segmentima hrvatske zajednice, prije svega obrazovanju i medijima, što smo i započeli. Na primjer, gostovanjem hrvatskih književnika za djecu iz Hrvatske pridonosimo predstavljanju hrvatske kulture općenito te nastojimo tako koncipirati da bude okrenuto djeci koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u Vojvodini. Što se tiče znanja drugih o nama, ono će biti uvećano našom kvalitetnijom prezentacijom i većom vidljivošću. Međutim, treba biti i oprezan jer postoje i određena ograničenja - ako netko ne želi znati nešto ispravno o vama, to se teško može promijeniti jer je potrebna i volja drugoga. Nadam se da činjenica što živimo u Srbiji posve jasno kazuje ono što sam htio reći.

Na prezentaciji u HMI-ju govorili ste o nužnosti mijenjanja manifestacijske, prikazivačke kulture u kulturu s trajnim, pisanim tragovima. Što Zavod čini u vezi s tim?

- To sam spomenuo kao jednu od upečatljivih značajki kulturne prakse ovdašnjih Hrvata. Mislimo da to može biti i prijemno jer su drugi segmenti nedovoljno razvijeni, napose proizvodnja trajnih kulturnih dobara. Zavod će u tom smjeru podržati postojeće projekte s takvim rezultatima, inicirat će slične aktivnosti s drugim činiteljima našega kulturnog sustava, a imat ćemo i svoje takve uratke. Primjerice, ubrzo ćemo objaviti knjigu Ilije Žarkovića o govoru golubinačkog kraja, započeli smo razgovore o ustrojavanju bibliografske prakse u nas, a i svaka druga aktivnost u Zavodu imat će trajniji oblik. Drugim riječima, planski ćemo djelovati kako bismo stvarali kulturna dobra trajnije prirode nego što je npr. gledanje programa folklornoga plesa.

Hoće li ova ravnateljska funkcija utišati u Vama kritičara, filozofa, pjesnika, dakle reflektivca i naglasiti pragmatičara? Poznato je, naime, da se analitički i kritički osvrćete na "stanje stvari".

- Nastojim strogo voditi računa o tome kada u javnosti nastupam kao ravnatelj Zavoda, a kada kao privatna osoba. U prvoj ulozi, naravno, i pristup i način elaboriranja moraju imati stroge pragmatične posljedice za djelovanje pa prostora za kritičko reflektiranje nema previše. Istina, tako nastali uvidi mogu biti od presudne važnosti kao ispravna postavka za izazove pred kojima se nalazite. Jer, onaj tko ne zna kakvo je "stanje stvari", ne može drukčije djelovati nego "bauljati". S druge strane, nastojim se i dalje reflektirati na zbilju, pjesnički je i filozofski obrađivati, jer jedno je posao za kruh, a drugo je životni poziv. ■

ENG The Croatian Heritage Foundation building was recently the scene of the official presentation of the Subotica-based Vojvodina Croatian Culture Institute, the first professional cultural institution to follow years of activity at the amateur level. Philosopher, writer and poet Tomislav Žigmanov spoke of the first year of the centre's work and of plans for the future.

Otvoren novi Hrvatski dom u Göteborgu

ŠVEDSKA - U Göteborgu su 9. svibnja svečano otvorene nove prostorije Hrvatskoga doma. U Göteborgu živi više tisuća Hrvata koji sada mogu još lakše i brže doći među svoje i osjećati se doma jer postoje dva hrvatska doma u različitim dijelovima grada (HD Velebit i HŠKD Croatia - Katarina Zrinski). Svečano otvorenje započelo je dobrodošlicom predsjednika Ante Lijića, a slijedila je izvedba naše i švedske himne i presijecanje vrpce. Dušobrižnik Stipe Šošić blagoslovio je nove prostorije. Na otvorenju su bili hr-

vatski konzul Vicko Dobrošević i veleposlanik BiH Darko Zelenika te Marinko Bazina, predstavnik Saveza hrvatskih društava u Švedskoj. Članovi folklorne sekcije izveli su kraći kulturni program, a najmlađi su krasnoslovili. Uslijedila je vrlo posjećena zabava, a goste su zabavljali Marina Tomašević, gošća iz domovine, i grupa "Kuna" iz Švedske. Udruga je osnovana 1968. kao folklorno društvo, a 1971. je osnovano nogometno društvo, Croatia BK. Postojeća društva su se 1995. spojila u jedno zajedničko društvo pod nazivom Hrvatsko športsko-kulturno društvo Croatia-Katarina Zrinski. Godine 2005. dolazi do ujedinjenja nogometnih klubova Slätta/Hajduk i Croatia BK. Novo ime je Croatia/Hajduk. Do danas je udruga doživjela nekoliko selidaba. Krajem rujna 2006. uselila se u sadašnje prostorije koje su bile previše skućene za sve članove i aktivnosti. Dragovoljni prilozi članova, prijatelja i ljudi dobre volje, dotacije općine Göteborga i povoljni krediti pridonijeli su da danas ima svoje prostorije ukupne površine 450 četvornih metara. Društvo čini više aktivnih sekcija: nogomet, folklor, a oživljava i dječja grupa. Članovi se vesele i dvjema novim stazama za boćanje. Društvo ima otprilike 400 članova, a taj je broj u stalnom porastu. (Violanda Benković)

HSK: POZIV HRVATIMA IZ BIH U ISELJENIŠTVU

SAD - Hrvatski svjetski kongres upozorava na činjenicu da se u BiH provodi revizija svih osobnih dokumenata, i da dokumenti koji su izdani prije 2003. godine više ne vrijede. Apelira se na Hrvate iz BiH da provjere vode li se još uvijek kao državljanin BiH i jesu li svi članovi njihovih obitelji uvedeni u matične knjige, pogotovo maloljetna djeca, rođena izvan granica BiH. "Jeste li se pobrinuli da preminule članove obitelji uvedete u Knjigu umrlih u Vašoj općini? Ako to niste učinili, spriječili ste sve daljnje postupke ostavinske rasprave oko vlasništva nad imovinom Vaše obitelji! Jeste li provjerili vodite li se još uvijek pod Vašim točnim jedinственим matičnim brojem u općini kojoj pripadate? Gubitkom matičnog broja prestajete postojati kao građanin BiH", navodi se u pozivu HSK.

IZLOŽBA RADOVA UČENIKA HN IZ BAVARSKKE

NJEMAČKA - U prostorijama Generalnog konzulata RH u Muenchenu 15. svibnja otvorena je izložba dječjih likovnih radova o temi *Hvala ti, mama* u povodu Majčina dana. Bila je to prva izložba likovnih radova djece koja pohađaju hrvatsku nastavu u Augsburgu, Straubingu, Traunreutu, Freisingu, Regensburgu, Karsfeldu, Meintingenu, Dasingu i Nersingenu, a ujedno je ovo bio prvi zajednički projekt svih nastavnih mjesta u Bavorskoj, koji su u nadležnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH. Dječja izložba nastala je u suradnji Generalnog konzulata i koordinacije Hrvatske nastave u Bavorskoj. Na otvorenje izložbe stigli su mnogobrojni mališani koji pohađaju hrvatsku nastavu diljem Bavorske u pratnji svojih roditelja. (A. Drmić)

DAN NEOVISNOSTI PROSLAVLJEN U SAN PEDRU

SAD - Hrvatsko-američki klub iz San Pedra i ove je godine priredio proslavu Dana hrvatske neovisnosti koja se zadnjeg tjedna u svibnju pod tim imenom tradicionalno slavi od 1991. godine. Sve-

čana priredba s programom održana je 24. svibnja 2009. u Hrvatskom domu, a prigodnim govorima nazočnima su se obratili predsjednik kluba Vladimir Lonza, predstavnici lokalnih vlasti i Generalnog konzulata RH. Slavlju u Hrvatskom domu prethodila je misa u crkvi *Mary Star of the Sea* koju je predvodio vlč. Ivan Cerovac, hrvatski dušobrižnik iz San Pedra. Čitava se ulica u kojoj je smješten klub za taj dan zatvorila za promet i ukrasi hrvatskim i američkim zastavama, a prema procjenama organizatora na ovogodišnjem se slavlju okupilo oko dvije tisuće ljudi. U prigodnom programu nastupili su plesači folklorne skupine "Kolo-Croatia" iz Župnog centra sv. Ante i glazbeni sastav "Zrinski" iz Los Angelesa. Dan ranije održan je malonogometni turnir na kojemu je sudjelovalo 18 momčadi hrvatskih iseljenika, oko dvjestotinjak igrača, među kojima i oni iz Clevelanda, Las Vegasa, Phoenixa i San Josea. (A. Barbir)

Kaštelanski sat povijesti iz Švicarske

“Iako su rođena i žive u sasvim drukčijem okružju, djeca su se počela glasno pitati zbog čega se o našem biskupu u Švicarskoj jako malo zna”, naglašava Emilija Herceg, Kaštelanka na radu u Švicarskoj

Stand hrvatskih predstavnika iz Švicarske u Hvaru

Napisala: **Ana Kaštelan**

Teško je u tuđini živjeti, a još teže umrijeti. I zato svaka ptica svome jatu leti – slogan je Hrvatskoga kulturnog centra Arbon iz Švicarske čije su predstavnice - učenice Jelena Stranić, Sarah Imhof, Yvonne Herceg, u pratnji Emilije Herceg, boravile nedavno u Hvaru gdje su sudjelovale na drugoj *Smotri turističke kulture*. Njihov rad kojim su povijesnom pričom o nadbiskupu Andriji Benziju iz Gualda, osnivaču Kaštel Sućurca, povezali Hrvatsku i Švicarsku, jedan je od nagrađenih.

Manifestacija je održana u sklopu projekta *Turistička kultura* koji Odsjek za prosvjetu, kulturu i šport Splitsko-dalmatinske županije provodi od 2003. godine. Projekt se zalaže za uvođenje novog sadržaja u odgoj i obrazovanje ponajprije u osnovnoj školi, a u cilju očuvanja materijalne i duhovne povijesno-kulturne baštine i nacionalnog iden-

titeta uz istodobno upoznavanje vrednota drugoga.

Ove godine zadana tema bila je - Upoznajmo zajedno vrednote Hrvatske. Na natječaj se odazvalo stotinjak hrvatskih škola, a deset najuspješnijih odabrano je za ovogodišnju smotru u Hvaru, među njima su bile i djevojke iz Švicarske koje su se prijavile na poticaj voditeljice splitskog ogranka Hrvatske matice iseljenika Branke Bezić Filipović. Naime, u Švicarskoj je Hrvatski kulturni centar iz Arbona, na čelu s predsjednikom Nadom Strasser, realizirao nagrađeni projekt. Priča je to o biskupu Andriji Benziju koji je u 14. stoljeća osnovao današnji Kaštel Sućurac te izgradio zidine za obranu od Turaka, a čiji ostaci stoje i danas. On je zbog svojih posebnosti papinim dekretom premješten u

švicarski Sion, gdje je i umro. Priča je obrađena i predstavljena DVD-om na trima jezicima: hrvatskom, njemačkom i francuskom.

“Iako su rođena i žive u sasvim drukčijem okružju, djeca su se počela glasno pitati zbog čega se o našem biskupu u Švicarskoj jako malo zna. Pritom je, kako krv ipak nije voda, proradio i naš hrvatski ponos na svoj jezik i kulturu. Bez mnogo napora uspjela sam uvjeriti četvero djece i dvoje odraslih da krenemo u sasvim konkretna istraživanja”, naglašava Emilija Herceg, Kaštelanka na radu u Švicarskoj.

Hvarski domaćini pozvali su sudionike Smotre da se iduće godine okupe ponovno u Hvaru. Voditeljica Odsjeka za prosvjetu Ureda državne uprave u Splitu Nansi Ivanišević najavila je i temu manifestacije - obrađivat će se parkovi i perivoji našega kraja. Poziv na sudjelovanje upućen je i svim hrvatskim školama u dijaspori. ■

Jelena Stanić, Yvonne Herceg, Emilija Herceg, Branka Bezić Filipović i Sarah Imhof u Kaštel Sućurcu ispred zidina koje je u 14. st. podigao biskup Andrija Benzi Gualdo

ENG Croatian pupils from Switzerland, representatives of the Arbon Croatian Cultural Centre were on the island of Hvar recently to take part in the second *Tourism Culture Review*. Their work, which through the tale of the history of Archbishop Andrija Gualdo, the founder of Kaštel Sućurac, links Croatia and Switzerland, is one of the award-winners.

“Valiže & deštini”

Odlasci su bili prisilni ili barem potaknuti, dok su drugi bili rezultat želje za boljim životom, pa i avanturizmom. Zajedničko svim tim odlascima, grupnim ili individualnim, snažne su emocije, upravo kao i podijeljeni sudovi o tome što je prouzročilo iseljavanje

Pripremila: **Ljerka Galic**

Izložba koju se pod nazivom “Valiže & deštini” može posjetiti do kraja rujna, u Etnografskome muzeju Istre u Pazinu, s etnografskog aspekta pristupa iskustvu iseljavanja iz Istre upozoravajući na sličnosti i razlike u iskustvima Istrana svih nacionalnosti koji žive izvan Istre. Izložba želi skrenuti pozornost na složenost, slojevitost i raznovrsnost *deština* (sudbina) raseljenih Istrana, kao i na sadržaj *valiže* (prtljage) njihovih sjećanja i doživljavanja Istre.

Malo je istarskih obitelji iz kojih netko nije otišao u Italiju, Ameriku, Austriju, Švedsku, Francusku, ali i tadašnju Kraljevinu Jugoslaviju. Tako je to bilo u čitavome 20. stoljeću, premda se odlazilo tijekom različitih društvenih i političkih prilika i zbog različitih razloga.

Izložba je koncipirana na dvije razine. Jedna se odnosi na iskustva iseljeni-

ka koja su većini bila zajednička i slična. Nakon skiciranja razloga koje iseljenici navode kao odlučujuće za odlazak, tematizira se čin odlaska brodom, vlakovima, zaprežnim kolima, pješice, uz le-

galan prelazak granice ili bijeg. Zatim je prikazan život u provizornim prebivalištima te slijedi prikaz planskih naselja nastalih za istarske izbjeglice (npr. na zagrebačkoj Trešnjevci gdje su se naselili istarski Hrvati izbjegli u doba fašističke Italije).

PISMA, RAZGLEDNICE I PAKETI

Dio izložbe posvećen je najčešćim poslovima i strategijama snalaženja u novome kraju, a zatim i načinima na koje se komuniciralo sa starim krajem. To se odnosi na pisma, razglednice i pakete koji su, uključujući i njihov sadržaj, prikazani na izložbi. Poveći prostor dan je prikazu rada društava koja su okupljala Istrane, od onih između dvaju ratova u Zagrebu, a kasnije i Beogradu, do istarskih udruženja u Argentini, SAD-u, Švedskoj, Francuskoj i Italiji. Jedan dio posvećen je i uspomenu koje su iseljenici ponijeli iz Istre.

Odlasci su bili prisilni ili barem po-

taknuti, dok su drugi bili rezultat želje za boljim životom, pa i avanturizmom. Zajedničko svim tim odlascima, grupnim ili individualnim, snažne su emocije, upravo kao i podijeljeni sudovi o tome što je prouzročilo iseljavanje. Svi će se ipak složiti da je u dva velika i nekoliko manjih valova iseljavanja Istra tijekom 20. stoljeća izgubila mnoštvo ljudi, ponajviše iz poluurbanih i urbanih sredina.

Svako iskustvo je posebna, individualna priča, i premda se ovom izložbom pokušalo uopćiti iskustvo iseljenika, to je zapravo nemoguće. Pa ipak, mnogi danas u Istri ne znaju koliko je Istrana izvan Istre i kakvi su njihovi životi. Ova izložba želi skrenuti pozornost na postojanje tih ljudi i na njihove specifične živote, na sve ono što pripada povijesti i kulturi Istre u 20. stoljeću.

Drugi problem vezan uz istraživanje i prezentiranje istarskog iseljenništva je veliki broj i heterogenost postojećih interpretacija, koje uglavnom proizlaze iz različitih ideoloških i političkih obojenih konteksta. Zbog toga gotovo da nema činjenice oko koje bi se svi mogli složiti. Različite su čak i pretpostavke koliko se Istrana iselilo između dvaju ratova ili poslije 2. svjetskog rata, a osobito su različite interpretacije o okolnostima i pritiscima koji su doveli do iseljavanja različitih skupina.

Iako se spominje iseljenništvo s početka 20. stoljeća, najviše je građe posvećeno emigrantskim valovima između dvaju ra-

tova i osobito onome poslijeratnom. Na taj je način prvi put ostvaren zajednički etnografski prikaz iseljeničkih sudbina koje su, premda su ljudi odlazili iz Istre zbog različitih razloga, imale mnoge zajedničke karakteristike.

SUDBINA DVANAESTERO ISTRANA

Druga razina izložbe tematizira sudbinu dvanaestero Istrana koji danas žive u različitim zemljama i različitim su godina, spola, obrazovanja, a različiti su i

razlozi zbog kojih su otišli. To su ljudi koji su predstavljeni imenom i prezimenom, obiteljskim fotografijama, predmetima, vlastitim uspomnama i citatima. Na taj se način može vidjeti kako su karakteristične situacije u kojima su se našli iseljenici odredili živote i *deštine* upravo tih ljudi.

Na nekoliko se mjesta na izložbi prikazuju filmovi o iseljenicima ili oni koje su oni sami o sebi snimili. Također je postavljeno nekoliko izvora zvuka gdje se mogu čuti iseljeničke pjesme i razgovori. Kako su mnoga društva iseljenih Istrana vrlo aktivna u virtualnom svijetu Interneta, postavljen je i internetski kiosk na kojemu se mogu pretraživati stranice mnogobrojnih društava, ali i restorana koje drže Istrani, te drugih organizacija i institucija u svijetu. Autorica izložbe i ravnateljica Etnografskog muzeja Istre u Pazinu, mr. sc. Lidija Nikočević, ostvarila je zavidnu suradnju sa značajnim institucijama u Hrvatskoj (Državni arhivi u Zagrebu i Pazinu, Povijesni muzej Istre u Puli) te inozemstvu (*Cinecitta Luce* iz Rima, *Croatian Chronicle* iz New Yorka, *Istituto Regionale per la Cultura Istriano-fiumano-dalmata* iz Trsta), čiji bogati fotografski i filmski materijali upotpunjuju ovu izložbu. ■

ENG An exhibition entitled *Valiže & deštini (Luggage & Destinies)* can be viewed at the Istrian Ethnographic Museum in Pazin through to the end of September. It treats the experience of emigration from Istria County from the ethnographic aspect, focusing on the similarities and differences in the experiences of people of various ethnicities from Istria County living abroad.

25. obljetnica prve hrvatske mise u Batemans Bayu

Crkva Sv. Bernarda u Batehaven

U nedjelju, 26. travnja, Hrvati na južnoj obali australske države Novi Južni Wels (NSW) u župi sv. Bernarda u Batemans Bayu obilježili su 25. godišnjicu prve mise na hrvatskom jeziku u toj australskoj župi.

Tim povodom u crkvi je postavljen veliki vitraj s likom blaženoga hrvatskog kardinala Alojzija Stepinca. Vitraj su financirali dobrovoljnim priložima mnogi članovi hrvatske zajednice Canberre, Queanbeyana i Batemans Baya. U donjem dijelu vitraja stoji natpis na engle-

skom i hrvatskom jeziku: "Ovaj oslikani prozor dar je hrvatske zajednice ovoj župi u znak zahvalnosti za dobrodošlicu hrvatskoj zajednici u slavljenju sv. mise na hrvatskom jeziku tijekom 25 godina u ovoj crkvi, 22. 4. 2009."

Želeći obilježiti obljetnicu Tony Plaščak pokrenuo je ideju postavljanja vitraja pod nazivom "Projekt staklo" za koju je dobio potporu prijatelja, sumještana, domaćeg župnika i hrvatskih svećenika. Organizatori su posebno zahvalni obitelji Franović i njihovoj tvrtki Boka Aluminium Windows koja je zajedno s umjetnikom Ivanom Polakom izradila vitraj.

Prigodom svečanog otkrivanja vitraja služena je sveta misa koju je služio domaći župnik Tom Thornton u koncelebraciji s fra Henryjem Byrneom i fra Antom Šimunovićem, voditeljem Hrvatskoga katoličkog centra Canberra i Queanbeyan koji se s fra Dragom Prgometom pastoralno skrbi za Hrvate u ovom dijelu Australije. Vlč. Henry i fra Anto su blagoslovili vitraj, a na kraju svete mise fra Anto je ukratko objasnio što vitraj prikazuje. Zahvaljujući crkvenom zboru Svete Cecilije, otpjevana je himna blaženom Alojziju Stepincu, kao i darovna pjesma na misi na hrvatskom jeziku. Svetoj misi i proslavi nazočio je i veleposlanik RH u Australiji Vicencije Biuk sa svojom obitelji. (Uredn. / Hrvatski vjesnik)

Fešta u Hrvatskom klubu Malua Bay nakon otvorenja i mise

Neki od organizatora projekta: Tony Plaščak, Fra Anto Šimunović, Father Henry Byrne, Marko Franovic, Ivan Polak (umjetnik), Pero Veber iz "Boka Aluminium Windows"

Fra Anto služi misu. U pozadini Fra Tom Thornton i Fra Henry Byrne

Publika oduševljena koncertom u katedrali sv. Patricka

Akciju prikupljanja priloga za gradnju nove hrvatske crkve pri Hrvatskome kulturnom društvu, kao glavnom sponzoru, vodi organizacijski odbor na čelu sa Suzanne Pinčević

Folklori Ansambl Kralj Tomislav

Klapa Patria

Pripremio: **Antun Patajac** Snimila: **Fiona Butler**

Hrvatska katolička misija u najvećem gradu Novog Zelanda – Aucklandu, a u suradnji s Hrvatskim kulturnim društvom, organizirala je 16. svibnja dobrotvorni koncert klasične glazbe u katedrali sv. Patricka u Aucklandu. Koncertom je započela akcija prikupljanja priloga za gradnju nove hrvatske crkve pri Hrvatskome kulturnom društvu, kao glavnom sponzoru, a vodi je organizacijski odbor na čelu sa Suzanne Pinčević. U prepunoj katedrali nastupili su ugledni glazbeni umjetnici Novog Zelanda: operna pjevačica svjetskoga glasa, Dame Malvina Major; mlada sopranistica hrvatskog

podrijetla, Taryn Srhoj; višestruko nagrađivani mladi NZ glazbenici - oboist Thomas Hutchinson, klarinetisti Finn Schofield i Natalie Harris, čelisti Cameron Stewart i Sophie Williams; novozelandski Hrvat vokalist Anthony Vela; Hrvatska klapa "Patria" iz Aucklanda; Hrvatski folklori ansambl "Kralj Tomislav" pod vodstvom Gorana Kačurova; Aucklandski simfonijski orkestar mladih vođen maestrom Antunom Poljanićem, koji je ponio i najteži teret ustroja glazbenog programa i samih umjetnika. Maestro Poljanić je bivši voditelj dubrovačkoga Simfonijskog orkestra te mnogih drugih orkestara iz Hrvatske i Europe.

Ovu simbiozu kulturno-umjetničkog blaga hrvatskih i europskih glazbenih umjetnika publika je oduševljeno prihvatila. Nazočne je pozdravio i program vodio Davorin Ozich, a na koncertu su bili mnogobrojni uzvanici - Bob Harvey, načelnik gradske uprave Waitakere i veliki prijatelj Hrvata, nuncij nadbiskup Charles Belvo iz Wellingtona, otac

Stanko Grubić, otac Andrew Mathews, otac Ivan Lunjević, mons. Bernard Kieley te ostali ugledni gosti i podupiratelji Hrvatske katoličke crkve i Hrvatskoga kulturnog društva.

U završnom slovu koncerta oduševljenoj publici zahvalu je uputila Suzanne Pinčević uz napomenu da ovim koncertom za gradnju nove crkve upravo započinje niz dobrotvornih akcija koje će pomoći u ispunjenju dugo snivanog sna hrvatske zajednice - uspostavljanju Hrvatske katoličke crkve u Aucklandu uz blagoslov aucklandskog biskupa Patricka Dunna. ■

Maestro Antun Poljanić

Hrvatska liga žena sa Suzanne Pinčević u sredini

ENG The Croatian Catholic mission in New Zealand's largest city Auckland, in collaboration with the Croatian Cultural Association, organised a humanitarian concert on May 16th featuring classical music. The event, held at St. Patrick's Cathedral in Auckland, launched a drive to collect contributions for the construction of a new Croatian church at the Croatian Cultural Association as the chief sponsor. Suzanne Pinčević leads the organisation committee.

Misliti dobro o svojoj zemlji

Istaknuti intelektualci nastojali su na svibanjskome znanstvenom skupu u Matici hrvatskoj postići konsenzus o sustavijem kreiranju modernoga hrvatskog identiteta

Napisala: **Vesna Kukavica**

Uz jezik i kulturu, hrvatski identitet oblikovali su i obrambeni ratovi, istaknuo je predsjednik Matice hrvatske Igor Zidić, otvarajući znanstveni skup *Hrvatski identitet* na kojem je sudjelovalo 25 stručnjaka, a koji je održan u Zagrebu 7. i 8. svibnja. Prema Zidićevim riječima, hrvatski su protivnici u obrambenim ratovima bili Avari, Osmanlijsko Carstvo te dijelom i Austro-Ugarska Monarhija, što je proizvelo osobni hrvatski etos utemeljen na borbi maloga s velikim.

U objašnjenju značenja identiteta i načina njegova kreiranja akademik Josip Bratulić polazi od etimologije same riječi, koja znači *isto*. Identitet je igra kombiniranja onoga što držimo svojim i konstantne promjene koja nadograđuje bazu iz koje polazimo, tvrdi Bratulić. Govoreći, pak, o temeljnim polazištima hrvatskoga identiteta, akademik Bratulić je ocijenio da je jezik jedna od temeljnih odrednica hrvatskoga identiteta. Pisali smo svoje tekstove na trima pismima - glagoljici, hrvatskoj cirilici i latinici, rekao je i dodao da su Hrvati svoju književnost pisali na trima književnim jezicima, od kojih su danas kajkavština i čakavština dijalekti. O hrvatskome jezičnom identitetu s poredbene točke gledišta izlagao je Ranko Matasović, u svijetu najugledniji hrvatski lingvist srednjeg naraštaja. - Osjetljivi smo

na problem identiteta hrvatskoga jezika jer je on bio izložen ideološkom pritisku tijekom komunističke vlasti, jer se jedna totalitarna država uplitala u pravo ljudi da svoj jezik nazivaju kako žele. Nama je važno da budemo svjesni vlastite jezične povijesti, koja je u najvećoj mjeri i povijest hrvatske književnosti, te da dje-la ključna za nacionalnu kulturu budu što dulje dostupna našoj djeci u izvorniku, bez pomoći rječnika i prevodilaca. A to se postiže *elastičnom stabilnošću* standardnog jezika, koji je otvoren i prema potrebnim posuđenicama, ali uključuje i riječi koje se ponekad osjećaju kao arhaične, a posebno riječi koje su u standardnom jeziku postojale, ali

su iz njega bile nasilno izbačene, rekao je Matasović.

ODNOS ISELJENIKA PREMA HRVATSKOME IDENTITETU

Utjecaji migracija na hrvatski identitet bili su u središtu pozornosti izlaganja dr. Ljubomira Antića. Iseljavanje iz Hrvatske nezaobilazni je dio hrvatskoga civilizacijskog i kulturnog naslijeđa, ustvrdio je Antić. Svaka objektivna analiza, naime, upućuje na neprijepornu činjenicu da je u svakome hrvatskome migracijskom valu od 15. stoljeća, kad je zabilježen prvi, prisutna dimenzija koja se odnosi na obranu zapadno-civilizacijskog identiteta Hrvatske, to jest bijega pred pogibijom, akulturacijom i/ili asimilacijom u domovini. Hrvati slijede osnovne smjerove kretanja europskih migranata, koji se naseljavaju diljem planeta još od 70-ih godina XIX. stoljeća. Dramatične razmjere iseljavanje ponovno poprima sredinom 60-ih godina XX. stoljeća odlaskom na 'privremeni rad' u inozemstvo, koji se u mnogim slučajevima - bilo integriranjem u zemlje doseljavanja bilo reemigriranjem u prekomorske zemlje - pretvara u trajni ostanak. Iz osjećaja privremenosti iseljavanja proizlazi djelatan odnos Hrvata prema matičnoj zemlji i hrvatskome identitetu, iako su se tijekom burne povijesti, uz hrvatski, odazivali i na nekoliko drugih etnonima - pa se u dijaspori dogodila jedinstvena pojava integracije raseljenih hrvatskih ljudi trećeg i četvrtog naraštaja u mo-

dernu hrvatsku naciju, zaključio je Ljubomir Antić. Međutim, skup nije dotaknuo pitanje kreiranja identiteta među onim Hrvatima koji više ne govore hrvatskim jezikom, a kulturu svoga podrijetla razvijaju engleskim, španjolskim i njemačkim jezikom.

TRI CIVILIZACIJSKA KRUGA

Sažeto, istaknuti intelektualci iz raznih područja: sociologije, politologije, lingvistike, ekologije, povijesti, nekoliko područja kulture, ali i teologije, nastojali su na znanstvenom skupu, uz iznošenje osnovnih odrednica identitetske potke iz nekoliko vizura, postići konsenzus o potrebi vidljivijeg tj. sustavnijeg kreiranja modernoga hrvatskog identiteta. Mišljenja su iznosili stručnjaci poput akademika Davorina Rudolfa, Tončija Matulića, Frane Prcele, Slavena Letice, Bože Skoke, Sanje Nikčević, Ranka Matasovića, Jure Vujića, Mladena Klemenčića, Vladimira P. Gossa, Tuge Tarle, i drugi. Zanimljivo je bilo čuti mišljenja treba li mijenjati hrvatski identitet i od čega odustati te kako kreirati identitet u uvjetima globalizacije i pristupanja Hrvatske u članstvo EU-a.

Prema riječima dr. Tončija Matulića, identitet nastaje u trenutku kad se javlja europska antropologija pa mnogi, koji danas brane identitet, sami ga vraćaju u vrijeme prije identiteta. Ustvrdio je da je i prije postanka hrvatske države postojao narodni identitet, te da se današnji hrvatski identitet očituje u Ustavu Republike Hrvatske. Govoreći o zemljopisnom i geopolitičkom položaju kao sastavnica hrvatskoga identiteta, geopolitičar M. Klemenčić je rekao da Hrvatska, s obzirom na svoj smještaj, ima odrednice sredozemnoga, srednjoeuropskoga i balkanskog identiteta.

BRENDIRANJE NACIONALNOG IDENTITETA

Osobito koncizno izlaganje, uz atraktivnu multimedijску izvedbu, imao je dr. Božo Skoko, koji se zalaže za *brendiranje* nacionalnog identiteta.

– Misli dobro o svojoj zemlji ne znači pretjerivati u ocjeni njezinih mogućnosti, dosega i značenja, o čemu se dosta govorilo na skupu. To je posebno važno shvatiti sada kad se nalazimo pred vratima Europske unije i biramo kako ćemo ući u tu zajednicu: kao rav-

Znanstveni skup je održan u velikoj dvorani Matice hrvatske. Akademik Josip Bratulić za govornicom

nopravni član kojeg će poštovati i diviti mu se, ili kao siromašni rođak kojemu se progledalo kroz prste. Za nedovršeni proces jačanja hrvatskog identiteta i slabljenje osjećaja nacionalnog ponosa krivnju treba tražiti među najvišim hrvatskim državnim dužnosnicima i tijekom posljednjih pet godina, koji su skrb o nacionalnom identitetu, simbolici pa i nacionalnom osjećaju doživljavali prilično nevažnim stvarima.

Dr. Božo Skoko

Pitanja poput onih *tko smo, što nam je zajedničko, što je naša prošlost, a što budućnost te kamo idemo*, na žalost, ostala su neodgovorena do danas. Nemamo jasan konsenzus o prošlosti, niti jasnu viziju budućnosti...

Nasuprot neučinkovitosti hrvatskih političkih elita, svjedoci smo mnogobrojnih primjera iz razvijenog svijeta koji pokazuju kako su upravo pojedini državnici uvelike pridonosili jačanju nacionalnog ponosa, pa čak i jačanju identiteta i imidža vlastite države. Uz medije, koji bi trebali pokazati više odgovornosti za zajednicu u kojoj djeluju i promovirati nacionalne vrednote, obrazovanje je također važno u procesu jačanja nacionalnog identiteta, a posredno i imidža. Država mora početi obrazovati djecu da budu informiraniji, entuzijastičniji i ponosniji zagovaratelji vlastitog naroda. Ako hrvatski građani postanu svjesniji svojih posebnosti, ponosniji na svoj nacionalni identitet, te ga znalački predstavljaju svijetu, to će biti najbolja obrana i od opasnosti koje nosi globalizacija za nacionalne identitete. Hrvatska tako može mirno i ponosno ući u Europsku uniju ne bojeći se da će izgubiti svoju osobnost ili biti dočekana kao manje važan član te zajednice. Dapače, ulazak u Europsku uniju Hrvatskoj može donijeti mogućnosti izravnijeg i učinkovitijeg privlačenja pozornosti europskih susjeda. A s obzirom na moć imidža, Hrvatska tu priliku može iskoristiti za nove uspjehe u politici, gospodarstvu i turizmu, zaključio je dr. Božo Skoko. ■

ENG At a symposium held in May at the CHF on Croatian Identity prominent intellectuals worked to achieve a consensus on the more systematic creation of a modern Croatian identity.

Hrvatska je jedna i jedina!

"Vratit ću se u Hrvatsku za dvije godine, i to u Crikvenicu. Želim ostati u Hrvatskoj zauvijek. No i dalje ću pomagati potrebitim ljudima, koliko budem mogao"

Ivan Ravlić je za svoj humanitarni rad dobio mnogobrojna priznanja, a od predsjednika RH Stjepana Mesića i odličje "Zlatni pleter" koje mu je nedavno svečano uručeno u Predsjedničkim dvorima

Razgovarao: **Nenad Zakarija** Snimio: **Žorži Paro**

Ivan Ravlić rođen je 1947. u Plehanu kraj Dervente (BiH). Godine 1969. emigrirao je u Njemačku (Stuttgart). Po zanimanju je strojobravar i varilac. Odmah na početku Domovinskog rata počeo je pomagati Hrvatskoj financijski i materijalno i u hrvatskoj zajednici i samostalno, a to radi i dandanas. Nabavlja invalidska kolica, pomaže potrebitim obiteljima i pojedincima. Za svoj humanitarni rad dobio je mnogobrojna priznanja, a od predsjednika RH Stjepana Mesića i odličje "Zlatni pleter" koje mu je nedavno svečano uručeno u Predsjedničkim dvorima.

Gospodine Ravliću, namjeravate li i dalje tako nesebično pomagati?

- Naravno. Ja volim moju Hrvatsku. Obilazim ljude kojima pomažem ili sam im pomagao. Radim samostalno, idem

po terenu. Evo sada pripremam veliku pošiljku za Knin, specijalna kolica obitelji Lekić.

Živimo u vrijeme gospodarske krize. Kako se Vi s time nosite?

- Pa, kriza nije tako velika kako svi misle. Najviše ispašta sirotinja, ali i mladi. Šteta je što iz Hrvatske mladi, sposobni ljudi odlaze u svijet. Treba im osigurati radna mjesta, na koja su došli i još dolaže nesposobni. Zato i imamo krizu, kao i u Njemačkoj koja je masovno primala nekvalificiranu radnu snagu. Trebaju nam stručnjaci, školovani ljudi.

Vi ste iz Plehana. Govori se o povratku Hrvata u Bosansku Posavinu?

ENG Ivan Ravlić was born in Plehan near Derventa (Bosnia & Herzegovina) in 1947. He moved to Stuttgart in Germany in 1969. By training he is a machinist and welder. He started sending financial and material aid to Croatia at the outbreak of the Homeland War, within the Croatian community and on his own, and continues to do so to this day.

- Slaba je to mogućnost. Trebala bi se Hrvatska više zauzeti oko toga jer to je nekad bilo skoro čisto hrvatsko, katoličko područje. Mi možemo sada tamo doći, ali kakvi su uvjeti za život? Nikakvi. Policija vas ne štiti, ni vas ni vašu imovinu. Ja sam tamo svoje njive očistio, mislim nešto raditi, ali kako ću raditi kad dovučem materijal, a netko mi ga preko noći ukrade?

Imate li obitelj?

- Imam dvoje djece. Sin mi u Beču radi u banci, tamo živi sa svojom obitelji, kći u Stuttgartu radi kao viša medicinska sestra, a ja sam rastavljen. Djeca žele ostati u inozemstvu. Kći me pitala: *Voliš li ti tata svoju domovinu?* Ja odgovaram: *Da.* - *E, tata, vidiš, i ja volim svoju domovinu Njemačku.* Eto, to je tako.

Kakvi su Vaši životni planovi?

- Vratit ću se u Hrvatsku za dvije godine i to u Crikvenicu. Želim ostati u Hrvatskoj zauvijek. No i dalje ću pomagati potrebitim ljudima, koliko budem mogao. Još se moram vratiti u Njemačku do 65. godine života zbog zdravstvenih usluga koje su tamo brže. Ovdje se na pregled mora dulje čekati, ali ne krivim liječnike, znam da su slabo plaćeni.

Nakon 40 godina inozemstva, kako se osjećate svaki put kad dođete u Hrvatsku?

- Često dolazim i sretan sam. Korlačam sigurnim, slobodnim koracima. Bolje mi je tu nego u bilo kojoj drugoj zemlji. Njemačka mi je dala kruh, iz Njemačke sam pomogao mnogim našim ljudima, slao šlepere lijekova, obuće, odjeće, oružja iz američkih baza itd. Za sve to velika hvala Njemačkoj, ali Hrvatska je jedna i jedina. ■

Neočekivani uspjeh kalifornijskog odvjetnika hrvatskih korijena

“Vjerovao sam da će birači prepoznati moj tridesetogodišnji odvjetnički rad i želju da pomognem kako bi Los Angeles postao bolje i sigurnije mjesto”, izjavio je nakon izborne pobjede Trutanich

Carmen “Nuch” Trutanich, ugledni odvjetnik hrvatskih korijena, novi državni odvjetnik Los Angelesa

sam da će birači prepoznati moj tridesetogodišnji odvjetnički rad i želju da pomognem kako bi Los Angeles postao bolje i sigurnije mjesto”, izjavio je nakon izborne pobjede. Carmen Trutanich, zvani Nuch, rodio se u San Pedru, u iseljeničkoj obitelji, od oca Hrvata podrijetlom s otoka Brača i majke Talijanke. Diplomirao je najprije na uglednom sveučilištu USC, gdje je stekao i magisterij iz poslovnog upravljanja, a zatim diplomirao pravo na Sveučilištu South Bay. Dugo godina bio je zamjenik državnog odvjetnika Los Angelesa, a posljednjih dvadesetak godina vodio je svoju privatnu odvjetničku tvrtku.

U Dalmatinsko-američkom klubu u San Pedru dva tjedna prije izbora pripremljena je večera na kojoj su hrvatski iseljenici i njihovi prijatelji prikupljali novčane priloge za Trutanichevu kampanju. Ante Barbir, hrvatski generalni konzul u Los Angelesu, potvrdio je da je Trutanichu kao istaknutom članu hrvatske zajednice Južne Kalifornije čestitao na izbornoj pobjedi. “I nama koji kao diplomati predstavljamo Hrvatsku velika je čast što u Južnoj Kaliforniji imamo još jednog Hrvata na visokom položaju”, izjavio je konzul Barbir. ■

Tekst: Uredništvo (izvor: Gen. konzulat RH u Los Angelesu/Večernji list)

Carmen Trutanich, ugledni odvjetnik hrvatskih korijena, pobijedio je 19. svibnja na izborima za novoga državnog odvjetnika Los Angelesa (*Los Angeles City Attorney*), porazivši favoriziranog člana Gradskog vijeća Los Angelesa Jacka Weissa. U prvom krugu izbora koji je održan 3. ožujka, Weiss je dobio 36% glasova, a Trutanich 27%, dok je u drugom krugu Trutanich pobijedio s 56% glasova. U vrlo dugoj i oštroj izbornoj kampanji Weiss je na svojoj strani imao moćnoga gradonačelnika Los Angelesa Antonija Villaraigosu, sindikalnu organizaciju *Federation of Labour* i Demokratsku stranku za Županiju Los Angelesa, dok su Trutanicha podržavali šerif Lee Baca, državni odvjetnik Županije Los Angelesa Steve Cooley te sindikat policijskih djelatnika *LA Police Protective League*. Ovakav rezultat izbora za državnog odvjetnika Los Angelesa većina komentatora smatra osobnim porazom moćnoga i utjecajnoga gradonačelnika Villaraigose. Županijski državni odvjetnik Cooley izjavio je da je Trutanicheva pobjeda potres koji će gradonačelniku pokazati da njegov stroj neće dominirati gradom.

Nepotkupljivi Trutanich ističe se kao borac protiv korupcije i nepravilnosti u radu državnih službi, nepotizma i kriminalnih bandi. “Zadovoljan sam pobjedom. Vjerovao

Carmen “Nuch” i Noreen Trutanich poslužuju večeru prilikom prikupljanja novčanih priloga za kampanju

ENG Carmen Trutanich, a respected lawyer of Croatian extraction, has won the May 19th elections to serve as the new Los Angeles City Attorney, beating the favoured Los Angeles city councillor Jack Weiss. The incorruptible Trutanich has a reputation of fighting corruption and irregularities in the civil service, nepotism and criminal gangs.

Pisanje je fantastičan prostor slobode

Naš sugovornik dobitnik je treće Nagrade za dramsko djelo "Marin Držić" za 2008. godinu (za dramu *Krizantema*) i zapravo je zagrebački Parižanin. Ili obrnuto?

Ministar kulture Božo Biškupić s dobitnicima Nagrade za dramsko djelo Marin Držić za 2008. godinu

skom iskustvu, i moram priznati da me prilikom slanja, Povjerenstvo mi neće odveć zamjeriti, pratila skepsa u smislu jesu li svi dospjeli tekstovi zahvaćeni sveobuhvatnim kritičarskim okom. Nagrada mi je, evo, nepobitni dokaz da se moram otarasiti svoje sumnjičavosti.

Predstavite čitateljima *Matice* temu svoje nagrađene drame, zašto ste je izabrali i zašto Vas privlači upravo dramski tj. dijaloški oblik književnoga stvaralaštva? Imate li još napisanih drama?

Razgovarala: Anči Fabijanović

Yves-Alexandre Tripković mladi je pisac koji živi u Parizu (otac mu je Hrvat, Zagrepčanin, a majka Japanka), a piše na hrvatskom jeziku. Riječ je o talentiranome, pametnome i misaonome mladom čovjeku o kojemu ćemo još, sigurno je, puno čuti! No, dajmo njemu riječ...

Obrazloženje Stručnog povjerenstva za Nagradu "Marin Držić" (treća nagrada), koje je izabralo nagrađene između 45 prijavljenih tekstova, glasi: "Yves-Alexandre Tripković za djelo *Krizantema*, koje našem teatru i dramskoj književnosti donosi iznimno poželjno osvježanje." Kako tumačite tu prosudbu i jeste li njome zadovoljni?

- Zadovoljan!? Pročitajte li obrazloženje Povjerenstva u cjelini uvidjet ćete da sam ga diskretno potplatio, no neću Vam otkriti ni koga niti u kojem iznosu jer bismo prouzročili lavinu koja bi prekrila sav legitimitet Natječaja! Šalu na stranu, kompliment koji je upućen drami nevjerovatno laska, no ja sam zapravo i dalje šokiran što je *Krizantemu* tako lijepo prihvatilo ugledno Povjerenstvo Natječaja za dramsko djelo Ministarstva kulture RH. Moja je jedina želja bila, kada sam odlučio poslati tekst na natječaj, da tekst zaživi u nečijem čitateljskom iskustvu, i moram priznati da me prilikom slanja, Povjerenstvo mi neće odveć zamjeriti, pratila skepsa u smislu jesu li svi dospjeli tekstovi zahvaćeni sveobuhvatnim kritičarskim okom. Nagrada mi je, evo, nepobitni dokaz da se moram otarasiti svoje sumnjičavosti.

- Drama se zove *Krizantema*. Cvijet je to koji u zapadnjačkom čitatelja na prvu loptu budi pomisao na cvijet kojim otpraćamo pokojnike. Dakle, simbol posljednjeg zbogom. Preljep je to i krhak cvijet koji u drugim duhovnim hemisferama predstavlja pravu suprotnost, na primjer u Japanu je simbol obnove vitalne energije. I to se delikatno poklopilo s konceptom priče kojom važem proturječnosti, na jednome duhovnom planu. Što ne znači da zazirem, da izbjegavam osjetilne, putene susrete, no oni su odraz duhovnih nagnuća koje trenutno oko sebe osjećam kratkoga daha i bez neke promišljene putanje. Vratimo li se samom nazivu drame, bez okolišanja, odnosno ne zahvaćajući u prevelike dubine, *Krizantemu* ćemo raščlaniti na Krizu i Temu, tema joj je tako kriza, globalne i individualne naravi, odnosno kriza identiteta.

Samosvojnog, ali i identiteta para koji će se zateći u situaciji koja bi ih mogla lišiti potoma, želja koliko legitimna toliko i hirovita, možemo se složiti ili ne. I dok sam u posljednjem romanu *Pariz nema jutro*, kroz povijesno teatrološke labirinte pokušao promotriti situaciju duhovne škrtosti, u *Krizantemi* me, koja mi je drugi dramski tekst uz *La Petit Hotel* koji se strpljivo 'paca' u ladici, a kojemu je tema duhovna nezasićenost, zanimalo nešto drugo, pojednostavljeno, postavljam pitanja o duhovnoj impotenciji.

Razmišljao sam nakon romanesknog pravičnjaka *Hermesova poučka*, koji je zahvaljuju-

Roman *Pariz nema jutro* čijim je objavljivanjem u nakladi zagrebačkog *Durieuxa* polaskao veliki Nenad Popović

či zaraznom entuzijazmu Alena Kapidžića objavljen u riječkoj nakladi Zigo/Katapult, i *Pariza* zaokružiti trilogiju, intimno nazvanu loserskom, knjigom čiji je radni naslov *Autopsija budućnosti*, tako da je *Krizantema* na neki način ekstrakt onoga o čemu razmišljam posljednjih nekoliko godina, a što za sada još uvijek nisam u stanju ugraditi u roman. Možda jednoga dana i do toga dođe.

Živate u Parizu, ali ste vezani uz Hrvatsku. Jeste li razmišljali o tome gdje ćete u budućnosti živjeti i na kojem jeziku pisati?

- Iako okolina i te kako utječe na tijek osobnih promišljanja, uz vid, sluh i nešto malo intuicije, posrećilo mi se da sam niz godina proboravio u gradu nekih svjetlosti, Parizu. U njemu sam rođen, no stalno sam ga upoznao, a u Zagrebu sam proveo možda odlučujuće godine, s njim sam u neprestanom razgovoru, zahvaljujući osobnostima koje sam susretao. Pokušat ću u novinarskoj formi ukoričiti u knjizi *Pariški transkripti* petnaestogodišnji dijalog s Parizom, tim gradom-kontinentom, i zakoračiti u jednu novu priču, u gradić čija je najduža avenija veličine pariške uličice, a koji žudi za knjižarom i kazalištem. Tome se s nekolicinom prijatelja, čiji su svjetonazori bezgranični poput okolnog krajolika, uistinu želim posvetiti. Zagledajte se u dlan ruke čije ste prste neznatno presavinuli. Nakratko zamislite da je Vaša ruka Božja. Crta života je rijeka, usred nje, na jugu Francuske, miruje srednjovjekovno mjesto u koje ću s polovnim kočijama i na 50-cilindričnim magarcima uzjahati sa svojim plemenitim vitezovima i dvorskim damama, a zove se Saint Antonin Noble Val. Za novi početak sasvim dovoljno, a jednom tamo možda zabilježim nešto i na jeziku domaćina, odredit će to, ponovno, snovi.

Vaš je otac Hrvat, a majka Japanka, je li ta multikulturalnost u vlastitoj obitelji odredila Vaš život? Predstavite nam ukratko Vašu obitelj.

- Čovjek ne bira obitelj, složiti ćete se, zar ne? No, i da sam je u kozmičkom free shopu mogao birati, ne bih sebi izabrao drugu. U suprotnom bih jednostavno bio netko drugi, toliko je točna Vaša tvrdnja o međusobnom određenju.

Roditelji. Dvoje je to prekrasnih osoba čije su se životne putanje 70-ih spojile u Parizu, slobodnom, tada slobodarskom gradu. Otac je Zagrepčanin koji će kasnije postati novinar i publicist i kojemu dugujem bliskost s hrvatskim jezikom. Majka, tada pupoljak iznikao u Zemlji Izlazećeg Sunca, u vječnost

U pariškoj metro stanici sa sestrom Kei

S ocem Lukom, majkom Sonoko, sestrom Kei i bratom Edouardom

utiskuje svoj osmijeh.

Braća. Uslijedit će zatim zajednička iskustva čiji smo dio postali ja i moj dvije i pol godine mlađi brat. S trećim se bratom ne prestajemo opraštati, sudbinski je naum poželio da tek rođen počiva u miru. I u manje od desetljeća svi su kontinenti, osim Crnog, dobrostivo dočekivali i otpraćali tu složnu mikrokomunu. Pariz, Toronto, Zagreb, Tokio, pa opet Zagreb i opet Pariz.

Sestra. Pridružila nam se i moja dvanaest godina mlađa sestra, iskristalizirana ljepota roditeljske ljubavi, s izraženom umjetničkom vibracijom.

A koliko jezici, toliko i duhovna naslijeđa, dio su naših priča koje nismo 'vazda' (kako bi rekao moj pokojni djed Božidar od Vitaljine, Konavljani) spretni ili spremni artikulirati.

Hoće li pisanje biti Vaša preokupacija u budućnosti, čime se još bavite?

- Pisanje mi se u devetoj godini života pojavilo kao odgovor na doživljeno iskustvo i od tada me ne napušta. Utjeha je to i kob, igra i prisilni samovoljni pritvor, susjed s kojim katkad ne razgovaram i stranac kojemu ponekad otvaram srce, žena i ljubavnica koje me delikatno vode u druge postelje. Boravak u Parizu prisilio me da u početku zbog egzistencijalnih razloga, a kasnije vitalnih, donekle ovladam francuskim jezikom što mi je pružilo priliku da se okušam u književnim prijevodima. Tako uz sve slabosti potpisujem *Pohvalu parazitu* Lukijana iz Samosate i *Badem* autorice Nedžme, a u pripremi su i druga djela. U sklopu moje minijaturne izdavačke strukture *Theatroom noctuabundi* francuskoj čitateljskoj publici trudim se približiti nove autorske glasove: Miru Gavranu, Milka Valenta, Simu Mraovića, zatim *Antologiju hrvatske drame* Lea Rafolta. Veseli me i postavljanje drame *Romania* Garyja, dvostrukog dobitnika ugledne francuske nagrade Goncourt.

Kad biste Vi birali, koje biste kazalište izabrali i kojega režisera da izvedu Vaše dramsko djelo?

- Redatelja i kazalište kojima će miris *Krizanteme* biti najrječitiji, onima koji će otvorenog duha znati zasaditi i odnjegovati taj krhak i moćan cvijet, fantastično pozitivnih naznaka već ima. ■

ENG An interview with Yves-Alexandre Tripković, a young writer of Croatian extraction in Paris, the author of the play *Krizantema* (*Chrysanthemum*) for which he has received the third 2008 Marin Držić Award for Works for the Theatre.

Hrvat – američki junak rata u Iraku

Kao pripadnik Specijalne antiterorističke postrojbe Delta Forces, postrojbe za posebne namjene Airborne, američki narednik, tada 43-godišnji Ivica, poginuo je 25. kolovoza 2005. godine kraj grada Husaybaha na sjeveru Iraka

Višestruko
odlikovani
vojni
specijalac
Ivica Jerak

glavito najmlađim mještanima Debeljaka, sela s oko 950 stanovnika, financiralo je sa 130.000 američkih dolara Zapovjedništvo američke vojske u Europi u znak zahvalnosti i sjećanja na pokojnog Ivicu Jeraka.

Sredinom ožujka Debeljak je u povodu svečanog otvorenja objekata ugostio ugledne goste kao što su američki veleposlanik u Hrvatskoj Robert A. Bradtke, general Frank J. Kinsner i cijeli niz drugih dužnosnika Vojske SAD-a, kojima su domaćini bili načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH general Josip Lucić i ministar mora, prometa i infrastrukture Božidar Kalmeta.

MNOGOBROJNA ODLIČJA I PRIZNANJA

Ivica Jerak, sin Duška i Mirke Jerak, rođen je 12. listopada 1962. u Debeljaku. Osnovnu školu polazio je u Debeljaku i Sukošanu, dok je u Zadru 1981. godine kao učenik Pomorske škole stekao zvanje pomorskog nautičara. Nakon nekoliko godina plovidbe svjetskim morima, 1985. godine iskrcava se u Sjedinjenim Američkim Državama gdje 19. siječnja 1988. godine postaje američki vojnik. Sudjelovao je u mnogim vojnim operacijama i misijama SAD-a diljem svijeta, kao u jugozapadnoj Aziji, Afganistanu, Kuvajtu i u tri iračke vojne misije. Službovao je i u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini te na Kosovu. Dobitnik je mnogobrojnih visokih vojnih američkih odličja i priznanja. Sa suprugom Hye, američkom državljanicom iz Južne Koreje, živio je u Houstonu. Bio je punih 17 godina pripadnik

američkih oružanih snaga. Kao pripadnik Specijalne antiterorističke postrojbe Delta Forces, postrojbe za posebne namjene Airborne, američki narednik, tada 43-godišnji Ivica, poginuo je 25. kolovoza 2005. godine kraj grada Husaybaha na sjeveru Iraka. Pokopan je na američkom vojnom groblju Arlingtonu.

- Nas petero braće i naša sestra bili smo zajedno, svi u Debeljaku, šest mjeseci prije nego što je naš Ivica poginuo. Imao je velike planove, a opet je sve nekako tada izgledalo kao da se došao oprostiti – govori Petar Jerak o posljednjem susretu sa svojim mlađim bratom Ivicom.

- Kada je u veljači 2005. odlazio iz Debeljaka, pukla mu je guma na novom automobilu. Zdjovno smo rekli da

Pripremio: **Hrvoje Salopek**

Neupućenog putnika će u malome mjestu Debeljaku nedaleko od Zadra iznenaditi novi Športski centar i lijepa obnovljena zgrada škole na kojoj je postavljena mramorna ploča s dvojezičnim englesko-hrvatskim natpisom, koji glasi: "Ova igrališta i radovi na školi posvećeni su uspomeni na časničkog namjesnika Ivicu Jeraka, sina Debeljaka, građanina Sjedinjenih Američkih Država koji je kao pripadnik Specijalnih postrojbi SAD-a poginuo na dužnosti 25. kolovoza 2005. u Husaybahu, u Iraku."

Spomenute objekte namijenjene po-

Nadgrobni spomenik na groblju američke vojske Arlington

Prigodom svečanog otvaranja sportskog centra i obnovljene školske zgrade u Debeljaku

je to neki loš znak. Upravo tako je i bilo... A govorio je da nikada neće moći dati Americi onoliko koliko je ona pružila njemu – kaže Petar Jerak dodavši kako nikada nije mislio da je njegov brat u samom vrhu specijalnih američkih snaga. - To sam shvatio tek na pogrebu. Po njegovu suprugu i nas troje iz obitelji poslan je u Sjevernu Karolinu privatni zrakoplov koji nas je dovezao u Washington. Shvatili smo kako je njegova specijalna postrojba malobrojna i gubitak jednog čovjeka njima je nenadoknadiv. Njihov odjel je potpuno odvojen od svih rodova vojske, sa svojom bolnicom, kompletnom infrastrukturom. Pokazali su nam bazu za obuku i mjesto gdje je Ivica svaki dan objedovao.

Vodili su nas u njihov muzej gdje su istaknute Ivičine slike – kaže Petar Jerak, rekavši da je Ivica i kao dijete bio drukčiji od svoje braće, nekako samozatajan i više od njih okrenut učenju.

IMAO JE PREDOSJEĆAJ

- Vojnici iz specijalne Ivičine postrojbe njega su zvali *Croatian sensation*. Kada je posljednji put bio tu rekao je da će, ako pogine, biti pokopan na washingtonskom groblju Arlingtonu. Mi to nismo shvatili ozbiljno, trebao je 2007. biti u mirovini i češće dolaziti k nama, ali on kao da je predosjećao što će dogoditi u Iraku – priča Ivičin brat Petar. Jerakova obitelj u Hrvatskoj – danas 84-majka Mirka te četvero braće i sestra – tek je nakon Ivičine smrti doznala da je tijekom 17-godišnje vojne karijere u Americi odlikovan 47 puta. – Sretni smo što objekti, koje je financirala američka vojska, već služe svojoj svrsi, što se na njima već igraju djeca. Uz to, veleposlanik Bradtke je rekao kako će pomoći i u izgradnji tribine i objekta ispod tribine na sportskom centru, na koji će se tada premjestiti i spomen-ploča koja je sada postavljena na zgradi područne škole – rekao nam je Petar Jerak, čiji je brat daleko od svoga doma dao život za SAD. ■

ENG In the village of Debeljak not far from Zadar the US Army has provided 130,000 dollars for the construction of a sports centre and the reconstruction of the school building in honour of US war hero Ivica Jerak, who fell in combat in Iraq in 2005.

R·I·T
AMERICAN COLLEGE OF
MANAGEMENT AND TECHNOLOGY

**STUDY IN
DUBROVNIK, CROATIA,
EARN A US DEGREE!**

We accept
SAT/ACT Scores
and transfer students!

ACMT

■ UNDERGRADUATE
PROGRAMS

Service Management
NEW PROGRAM
Information Technology

■ GRADUATE PROGRAM

Service Leadership
and Innovation

Excellent
education.
Opportunities
worldwide.

www.acmt.hr

Don Frana Bulića 6, 20000 Dubrovnik, Hrvatska | Tel: +385 (0) 20 433 000 | E-mail: american.college@acmt.hr | www.acmt.hr

POLANČEC: VLADA ČINI SVE DA PREMOSTI UTJECAJ KRIZE NA GOSPODARSTVO

ZAGREB - Na okruglom stolu "Antirecesijske mjere Vlade i njihov utjecaj na povećanje hrvatskog izvoza" potpredsjednik Vlade i ministar gospodarstva, rada i poduzetništva Damir Polančec predstavio je skupinu od šest mjera ministarstva za potporu izvoznici-
ma od kojih su tri usmjerene poduzećima, a tri za zajedničke projekte. Ukupno je za te namjene, rekao je Polančec, za ovu godinu prvi put predviđeno 65 milijuna kuna, uz 350 milijuna kuna poticaja malim i sred-

nji poduzetnicima i 114 milijuna kuna za radno intenzivne grane gospodarstva. Ove mjere predviđaju sufinanciranje brendiranja i dizajna, zajedničkog nastupa na sajmovima i izložbama, kao i financiranje gospodarskih misija i predstavnika ili tvrtki. Polančec je rekao da nitko ne može sa sigurnošću tvrditi koliko će trajati gospodarska kriza u svijetu, Europi i Hrvatskoj, odnosno hoće li 2010. godina biti gora od ove. Polančec je pozvao banke da preispitaju svoju politiku kreditiranja hrvatskoga gospodarstva jer, kaže, ima slučajeva da ne kreditiraju tvrtke koje imaju osigurano tržište. S druge strane Vlada, kaže Polančec, čini sve da stvori uvjete za premošćivanje utjecaja krize na gospodarstvo.

OPADA BROJ HRVATA KOJI BI SE ZBOG BOLJEG POSLA SELILI IZ DRŽAVE

ZAGREB - Portal MojPosao ispitao je u svibnju na uzorku od preko 500 ispitanika kakva je sadašnja mobilnost hrvatskih građana te koji bitni čimbenici utječu na donošenje odluke o preseljenju. Isto istraživanje je provedeno i 2005. godine. Zbog bolje poslovne prilike 2005. godine je 79 posto ispitanika bilo spremno preseliti se, dok je 2009. godine to spremno učiniti samo 66 posto ispitanika. Gledano po regijama, zbog bolje poslovne prilike na promjenu mjesta boravišta u najvećoj su mjeri spremni ispitanici iz središnje Hrvatske (83 posto) te istočne Hrvatske (80 posto). U najmanjoj mjeri na promjenu mjesta prebivališta spremni su ispitanici iz Dalmacije (51 posto) te iz Istre i Kvarnera (54 posto). Od ispitanika koji su se spremni preseliti zbog bolje poslovne prilike, više od polovice (58 posto) bi to učinilo bez obzira je li riječ o Hrvatskoj ili inozemstvu, 28 posto ispitanika preselilo bi se isključivo u Hrvatskoj, dok bi se 14 posto ispitanika preselilo isključivo u inozemstvo.

PROCESUIRATI KRIVCE ZA RUŠENJE CRKAVA

ZAGREB - Potpredsjednica Vlade i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Jadranka Kosor ispred zagrebačke prvostolnice ispratila je tradicionalnu karavanu "Da se ne zaboravi – 2.500 kilometara diljem Hrvatske", koju deveti put organizira Udruga branitelja, invalida i udovica Domovinskog rata djelatnika Podravke i Udruga branitelja Domovinskog rata djelatnika Ina-Naftaplina pod visokim pokroviteljstvom potpredsjednice Vlade. Ove je godine karavana u pet dana obišla porušene i oštećene sakralne objekte u Karlovcu, Gospiću, Zadrugu, Kijevu, Kninu, Sisku, Kutini, Vinkovcima, Vukovaru i Aljmašu. Put je završio u Vojniću 30. svibnja. "U Domovinskom ratu do temelja je uništeno više od 700

crkava, a nekoliko stotina ih je oštećeno, kao i kapelica, križeva pa čak i groblja. Ove godine želimo skrenuti pozornost i Državnog odvjetništva da se procesuiraju krivci za rušenje crkava koje nisu bile vojarne i skladišta oružja, a neprijatelj ih je uništavao", rekao je predsjednik Udruge branitelja, invalida i udovica Domovinskog rata Mladen Pavković.

ČISTO MORE ZA IDUĆIH STOTINU GODINA

KAŠTELA - Eko-Kaštelanski zaljev, pot-hvat koji traje čitavo desetljeće, ujedno je i najveći infrastrukturni projekt na Sredozemlju pokrenut kao zajednička ideja Splita, Solina, Kaštela i Trogira. Za nedavnog posjeta Kaštelima premijer Ivo Sanader dao je punu potporu provedbi toga nacionalnog projekta kojim će se osigurati kvalitetna vodoopskrba četiriju gradova te čisto more u idućih sto godina, što je dosad bio ograničavajući čimbenik ukupnoga gospodarskog razvoja. "Ovaj naraštaj Kaštelana startao je s nepovoljne pozicije, jer je morao osmisliti i provesti novu strategiju razvika Kaštela, uključujući i uklanjanje crne ekološke slike koja se vezivala uz to područje. Pokrenuli smo Eko-Kaštelanski projekt koji će vratiti rivijeri stari sjaj, zbog čega više nikada nećemo morati strahovati da će more u Kaštelanskom zaljevu biti zatrovano i onečišćeno živom, kako je to bio slučaj prije pokretanja toga velikog nacionalnog projekta", ustvrdio je premijer.

ZVONA ZVONE BRUKETI&ŽINIĆU

OPATIJA - Agencija Bruketa i Žinić OM osvojila je dva zlatna, četiri srebrna, jedno brončano i tri mala zvona na 17. festivalu tržišnog komuniciranja FESTO, koji ih je četvrtu godinu zaredom izdvojio kao najbolju agenciju na Festivalu. Na subotnjoj dodjeli nagrada u Opatiji, njihov rad "Bilo kuda - igra svuda!" za redizajnirane bombone Kiki proglašen je najboljim komunikacijskim projektom i najboljom reklamnom kampanjom godine. S projektom "Sretan Bižić" agencija Bruketa&Žinić OM pobijedila je i u kategoriji za najbolji interaktivni projekt godine. Riječ je o internetskoj stranici za razmjenu neželjenih božićnih darova namijenjenoj poslovnim partnerima i prijateljima agencije, koji s pomoću nje mogu zamijeniti božićni dar koji im se ne sviđa za neki drugi.

Plemenita zemlja u kojoj se život ponovno rađa

Izložba *Slavonija, Baranja i Srijem - vrela europske civilizacije* u Galeriji Klovićevi dvori u Zagrebu obiluje bogatim baštinskim priložima antičkog doba, srednjovjekovlja, renesanse, baroka, klasicizma te znamenitim iskoracima u modernoj umjetnosti

Prsni nakit - dukati, Županja, 2007.

Napisala: **Vesna Kukavica**

Snimke: **Galerija Klovićevi dvori**

Život na sjeveroistoku Hrvatske u regiji Slavonija, Baranja i Srijem pokazuje svijetu novo lice: stare brazde bogate arheološkim spomenicima vučedolske kulture dopunjuju

suvremeniji kulturni krajobrazzi Osijeka, Vukovara, Vinkovaca, Iloka, Slavonskog Broda, Požege, Daruvara, Kutjeva, Županje, Đakova, Našica i Virovitice. Veliku multimedijску izložbu u Galeriji Klovićevi dvori, koja se u Zagrebu može razgledati do 2. kolovoza, otvorio je 27. travnja predsjednik Vlade Ivo Sanader u nazočnosti predsjednika RH

Stjepana Mesića. Među 2.000 eksponata iz svih razdoblja povijesti onih koji žive na prostoru s kojega se povuklo Panonsko more, ožiljci su i zadnjega Domovinskog rata koji je završen mirnom reintegracijom hrvatskog Podunavlja tek 1997. Plodna ravnica okružena trima državama (Mađarskom, Srbijom, Bosnom i Hercegovinom), koja je ovih dana povezana

Keramička posuda u obliku ptice, vučedolska kultura, Vučedol (Gradac) – Vukovar

Lonac 'kalendar', Vinkovci - Vučedolska kultura

autocestom s glavnim gradom RH, mjesto je suživota kultura. Inicijator izložbe bio je ministar Biškupić, koji nam potvrđuje usmjerenje Vlade prema obradi ukupnoga hrvatskoga nacionalnog prostora i njegovih regionalnih posebnosti na novi način, poštujući cjelovitost kulturnoga života koji su, uz Hrvate, ondje stvarali Srbi, Židovi, Nijemci i Mađari. Likovni postav i dizajn izložbe, koju je kreiralo čak 133 znanstvenika koji su zastupljeni i u pratećoj monografiji, potpisuje Nikolina Jelavić Mitrović.

- Kronološki, izložba počinje paleontološkim okaminama. U najstariji izložak ubrajaju se ostaci mamuta tj. mamutove glave s kljovama, no naglasak je ipak na Vučedolu. U Slavoniji fascinira vučedolska kultura i posjetitelji izložbe će spoznati da su kulturni korijeni europske kulture upravo ovdje - ističe ravnateljica galerije Vesna Kusin.

VUČEDOLSKA KULTURA

Istraživanje vučedolske kulture, čiji su artefakti izloženi, jedan je od projekata koji financira, uz Vladu RH, Razvojna banka Vijeća Europe. Arheološki lokalitet Vučedol smjestio se uz Dunav, četiri kilometra nizvodno od središta Vukovara. Vučedolska kultura je neka vrsta europskog odgovora na istovremeni početak stvaranja visokih civilizacija Bliskog istoka, Egipta i Kine, koji se najbolje ogleda u stvaranju prvih država i pismu. Vučedolska kultura se rađa

Josip Juraj Strossmayer

u vrijeme kada se u Troji počinje dizati prvo naselje, pa ovaj lokalitet možemo po činjenicama s punim razlogom nazvati *europskom Trojom*, dokazao je arheolog Aleksandar Durman. Od oko 3350. godine pr. Kr. pa tijekom sljedećih tisuću godina na tom će prostoru biti jedno od najvažnijih europskih naselja na kojem su se smijenile četiri kulture (badenska, kostolačka, vučedolska i vinkovačka), obilježivši prijelaz iz bakrenog doba u rano brončano doba središnje i jugoistočne Europe. Na Vučedolu je otkrivena glasovita posuda u obliku ptice koja je većini znana kao golubica i kao takva je postala simbol Vukovara.

Među fasciniranim keramičkim inventarom mogu se naći i mnogobrojne kulturne posude ukrašene urezivanjem. Ra-

zličiti motivi pokazuju da je ornament ponajprije okrenut astralnoj simbolici, a prije svega Suncu. Ova simbolika potvrđuje da su Vučedolci imali i dobru godišnju orijentaciju te su izradili i vlastiti kalendar. Jedan keramički lonac iz vučedolskog sloja u Vinkovcima, oslikan najranijim prikazom kalendara u Europi, otkrio je upravo A. Durman.

MOHAČKA BITKA

Suvremene tehnologije na izložbi vješto nam dočaravaju rane seobe naroda na elektroničkom zaslonu pa posjetitelj s lakoćom očitava vremenski luk od prapočela, preko doba kada su tim prostorima krstarili Tračani, Iliri, Kelti, Rimljani, Goti, Huni, Avari, Franci, Mađari, Turci, do rušilačkih vojski 20. st. S druge strane, efektne primjene divovskih uvećanja poput prikaza Mohačke bitke, između Hrvatsko-ugarskog kraljevstva i Osmanlijskog carstva, na zidu prepoznajemo kao simbol presudnog značenja toga poraza iz 1526. za daljnju vojnu i civilnu sudbinu Slavonije. I dok renesansa ostavlja kapitalna djela u južnoj Hrvatskoj, na sjeveroistoku Hrvatske susrećemo tek njezine krhotine. Naime, turska invazija nakon poraza na Mohačkom polju, koja je uslijedila samo dvije godine nakon smrti slavonskoga gospodara i mecena Lovre Iločkoga, promijenila je političku, etničku, vjersku i kulturnu sliku šire regije za sljedećih sto i pedeset godina.

KRŠĆANSTVO, PROCVAT BAROKA, SUVREMENOST

Nakon stoljeća i pol osmanlijske vlasti, krajem 17. st. u Slavoniji se poči-

Vukovar, obnovljena Galerija Bauer, 2007.

nje rađati novi život, a s kršćanstvom se ondje u velikom stilu javlja raskošna barokna umjetnost. Nove barokne crkve niču diljem Slavonije, iz čije je sakralne riznice izdvojena monumentalna skulptura sv. Rozalije, koju je za glavni oltar franjevačke crkve sv. Roka u Virovitici načinio kipar Josip Holzinger. Kulturu življenja od prapovijesti do pojave građanske klase u naglo industrijaliziranoj Slavoniji, Baranji i Srijemu na izložbi zapravo najdojmljivije prezentiraju vrijedne tekstilne rukotvorine, prije svega bogate narodne nošnje.

Na samom početku suvremenoga doba sjaji slikarska zvijezda Ivana Tišova. Uz Vlahu Bukovca, kojemu je i stilski bio srodan, on otvara put skorašnjim likovnim revolucijama. Tu je i djelo jednoga od najvećih kipara 20. stoljeća, rođenog Vinkovčanina, Vanje Radauša.

U etnografskom dijelu izložbe, treba istaknuti, ambijentalni prikazi ruralnih i urbanih prebivališta savršeno se uklapaju u kulturološki okvir izložbe, premda su povremeno uočljive kvalitativne razlike između umjetničkih predmeta uvezenih iz Beča i drugih ondašnjih vodećih kulturnih središta s onima koji su oblikovani u Slavoniji. No, to je nepobitna činjenica, komentira povjesničar umjetnosti Darko Glavan, te dodaje kako je ne treba ni prešućivati, posebice stoga što je u zaključnom prikazu likovnih postignuća u 20. i 21. stoljeću nenametljivo, ali uvjerljivo prikazano *hvatanje priključka* sa stilskim preobrazbama svjetske moderne i suvremene umjetnosti u ostvarenjima Miroslava Kraljevića, Bele Čikoša Sesije, Julija Knifera, Ivana Faktora, Dubravka Matakovića.

Slavonija – panorama

S otvorenja izložbe: Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić, premijer Ivo Sanader sa suprugom Mirjanom i ravnateljica Klovićevih dvora Vesna Kusin

Požega, zidni oslik na svodu svetišta crkve Sv. Lovre

ZELENE OAZE

U Slavoniji su mnogobrojni dvorci i ljetnikovci koji su nekad pripadali bogatim obiteljima, te daju posebnu draž tome nizinskom prostoru koji okružuju tri rijeke: Sava, Drava i Dunav. To je zelena oaza iznimne ljepote sa šumama i brežuljcima. Baranja je prirodno najbolje sačuvana cjelina. Na mjestu gdje se spajaju rijeke Dunav i Drava priroda je načinila prekrasan fenomen Park prirode Kopački rit.

Visoki ekološki standardi otvaraju nove mogućnosti gospodarskog i turističkog napretka sjeveroistočnog dijela Hrvatske, u kojoj pojedinci poput vina-

ra Krauthakera, Enjingija i Zdjelarevića, kulen-majstora Tomislava Galovića i mnogih drugih entuzijasta, brendiraju svoju regiju kao gastronomsko područje neiscrpnih mogućnosti. K tome, Osječanin Saša Anočić, redatelj i glumac, autor dramskog mjuzikla "Kauboži" u Teatru Exit, danas je jedan od najhvaljenijih kazališnih umjetnika u Zagrebu. Njegova hit-predstava, u kojoj se gubitnici iz male sredine resocijaliziraju u scenskom projektu koji pripremaju, rasprodana je već godinu dana, a Anočić uskoro planira uprizoriti slavonski mjuzikl, kombinaciju tamburica i bluesa. ■

ENG An exhibition at Zagreb's Klovićevi dvori gallery entitled *Slavonia, Baranja & Srijem – A Well-spring of European Civilisation* features a wealth of heritage from the antiquity, medieval period, Renaissance, the baroque period, classicism and major steps forward in modern art. This major multimedia exhibition is open for viewing through to the 2nd of August.

Dvodnevna manifestacija svih hrvatskih društava Chicaga

Drugi petak u svibnju obilježava se kao Hrvatsko-američki dan, te je kao takav ušao u kulturni program grada Chicaga. Hrvatsko-američki dani sastojali su se od niza različitih kulturno-umjetničkih događaja

Članovi hrvatskih folklornih grupa "Presveto Srce Isusovo", "Hrvatska loza" i klub "Stepinac" na pozornici

Napisala: **Renee Pea**

Petu godinu zaredom, od 8. do 10. svibnja, održani su Hrvatsko-američki dani u organizaciji svih hrvatskih društava, škola i župa grada Chicaga i Generalnog konzulata RH u Chicagu. U dogovoru s Uredom gradonačelnika odlučeno je da se drugi petak u svibnju obilježava kao Hrvatsko-američki dan, te je kao takav ušao u kulturni program grada. Hrvatsko-američki dani sastojali su se od niza različitih kulturno-umjetničkih događaja. Program na glavnome gradskom trgu Daley Plaza započeo je 8. svibnja ranijutarnjim dizanjem američke i hrvatske zastave, te zastave grada Chicaga. Službeni dio počeo je pjevanjem hrvatske i američke himne koje su izveli članovi hrvatskih folklornih grupa "Presveto Srce Isusovo", "Hrvatska loza" i klub "Stepinac" i uvodnim pozdravom Josipa Solde, člana organizacijskog odbora Hrvatsko-američkih dana. Tri folklorne grupe izvele su niz plesova i pjesa-

ma iz svih krajeva Hrvatske. Postavljeni su i štandovi na kojima se predstavio hrvatski turizam, a dijeljene su brošure i informacije o Hrvatskoj. Posebni štand bio je namijenjen knjigama Hrvatskoga etničkog instituta iz Chicaga, kao i prodaji hrvatskih suvenira. Društvo "Hrvatska žena" - grana br. 1 Chicago prodavalo je i dijelilo donirane Kraševe proizvode, a pekli su se i prodavali čevapčići i domaći kolači, kao i maslinovo ulje uvezeno iz Hrvatske.

Ovogodišnje obilježavanje Hrvatsko-američkih dana na Daley Plazi, kojem je nazočilo nekoliko stotina ljudi, bilo je najposjećenije i najuspješnije do sada. Istoga dana otvorena je izložba "250. godišnjica smrti hrvatskog istraživača i misionara Ferdinanda Konščaka", koju su organizirali Hrvatski etnički institut iz Chicaga, Ured glavne rizničarke Cook županije i GK RH. Niz akvarela Tomislava Gabrića opisuje životni put i djelo

Ferdinanda Konščaka, velikoga hrvatskog misionara i istraživača koji je, između ostalog, prvi izradio precizne karte Kalifornije i dokazao da Kalifornija nije otok nego poluotok. Tijekom svečanog otvorenja glavna rizničarka Maria Pappas dodijelila je posebna priznanja zaslužnim članovima hrvatske zajednice i hrvatskim udrugama u Chicagu. U večernjim satima bio je prikazan dokumentarni film Jacka Barića "Searching for a Storm", koji govori o Domovinskom ratu te događajima za vrijeme operacije Oluje i nakon nje. Autor filma posebno je za ovu priliku doputovao iz Los Angelesa, kako bi sudjelovao na čikaškoj premijeri u Hrvatskome kulturnom centru i druženju s Hrvatima Chicaga. Predavanje pod nazivom "Hrvati u Americi i domovini – povijest promjenjivih odnosa" u organizaciji AMAC-a (Saveza društava bivših studenata i prijatelja Sveučilišta u Zagrebu) održao je 9. svibnja prof. Ante Čuvalo u prostorijama hrvatske župe sv. Jeronima. Govorio je o povijesnim i političkim promjenama u Hrvatskoj u posljednja dva stoljeća i o tome na koji su način te promjene utjecale na odnos između domovine i Hrvata u iseljeništvu. Koncertom dua Mario i Srđan, koji čine Mario Romanović i Srđan Gjiivoje, 10. svibnja u Chicago Cultural Centru završili su Hrvatsko-američki dani. Koncert ovoga dubrovačkog dua održan je u Claudia Cassidy kazalištu, a prisutne je pozdravila konzul gerant GK RH u Chicagu. Publika je bila oduševljena izvedbom većinom dubrovačkih i dalmatinskih balada, a nastup je bio najavljen u čikaškim medijima. ■

ENG The Croatian-American Days were held for the fifth year running, from May 8th to 10th. The event, organised by all Croatian associations, schools and parishes in the city of Chicago and the Croatian general consulate features a number of cultural and arts happenings.

Jednog dana vratit ću se u Hrvatsku

"I u Darmstadtu i u Frankfurtu družim se prije svega s našim ljudima, povezani smo glazbom i športom. Igram nogomet, a prije nekoliko godina bio sam potpredsjednik Croatije Griesheim"

Razgovarala: **Alma Premerl Zoko**

Snimio: **Nikola Zoko**

Simpatični Robert Čolina, nova zvijezda na hrvatskom estradnom nebu, rođen je u Paderbornu, u Njemačkoj, u obitelji bračnog para iz Hercegovine. Da je rođen za scenu dokazao je još kao desetogodišnjak kad je počeo pjevati u školskom zboru, plesati u folklornom ansamblu, svirati gitaru... Završio je nižu glazbenu školu, a sa 16 godina osnovao svoj prvi bend. Od 1994. bio je član grupe Mate Bulića, nakon čega osniva svoju grupu "Boemi".

Uz to, vodi obiteljski restoran u Darmstadtu. U travnju 2008. godine nastupa na "Hrvatskoj noći", u Frankfurtu, gdje upoznaje Franju Valentića i Emira Mehića, nakon čega odlučuje nastaviti karijeru u Hrvatskoj gdje trenutačno snima svoj prvi nosač zvuka. Ove godine prijavom na 14. hrvatski radijski festival ulazi među 40 izvođača u zabavnoj kategoriji. Izvodi pjesmu Harija Varešanovića "Te tvoje oči" koja je na noge podigla mnogobrojnu publiku.

Čini se kako je suradnja s Harijem bio pun pogodak. Kako ste uopće odlučili surađivati s ovim pjevačem?

- Njegove su mi se pjesme oduvijek svidale. Slučajno smo se upoznali u jednom zagrebačkome glazbenom studiju kad sam ga pitao bi li mi mogao napisati jednu pjesmu. Hari je pristao, svidjelo mu se kako pjevam i tako je sve počelo.

Počeli ste raditi s Matom Bulićem uz kojeg ste svirali godinama. Jeste li od njega nešto naučili?

- Mate mi je puno pomogao. Dao mi je priliku da sviram s njime i da ste-knem iskustvo koje je u ovom poslu jako

Kažete kako ste odrasli u Njemačkoj i kako je Vaša karijera počela uz folklor i pjesmu. Inspirira li Vas tradicija i danas, posebno jer je u trendu etno izričaj?

- Volim aranžmane i pjesme s etno

sadržajem jer to su pjesme koje pogađaju u srce. Kad sam bio mlađi, smatrao sam tradiciju kao nešto što prolazi pokraj mene, a danas je ona važan dio mog života.

Njeguete li hrvatske korijene i koliko se često vraćate 'kući'?

- I u Darmstadtu i u Frankfurtu, družim se prije svega s našim ljudima, povezani smo glazbom i športom. Igram nogomet, a prije nekoliko godina bio sam potpredsjednik Croatije Griesheim. Koliko se često vraćam kući? Otkad mi je karijera malo ozbiljnije krenula, iznajmio sam za početak stan u Zagrebu i želja mi je da nešto i kupim.

Govorite li hrvatski s djecom? Gotovo je nevjerovatno da imate dvije već velike kćeri.

- Čini se kako sam sve na vrijeme obavio, ha, ha. Imam dvije kćeri, Tijanu kojoj je 10 godina i Juliju kojoj je 7 i kad pričamo s njima hrvatski, obje odgovaraju na njemačkome. Trudimo se cijelo ljeto provesti u Hrvatskoj kako ne bi zaboravile jezik.

Je li Vam bilo važno da i Vaša supruga ima naše korijene?

- Rekao bih da mi nije bilo nevažno! Danas kad imam obitelj, vidim koliko je to važno zbog odgoja i običaja koje njegujem. Uz to, Hrvatice su najljepše žene na svijetu.

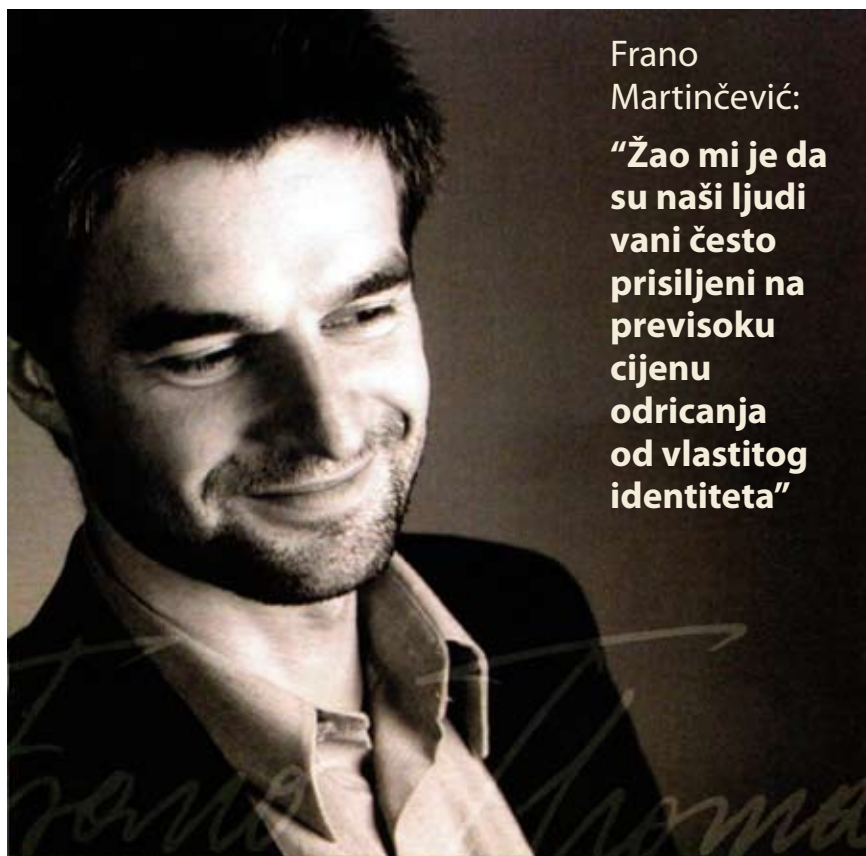
Biste li se jednog dana voljeli vratiti kući u Hrvatsku?

- Naravno, to je želja i moje supruge. Jednog dana sigurno. ■

ENG The likeable Robert Čolina, a new star on the Croatian pop music scene, was born in Paderborn, Germany, to a family from Herzegovina. This year at the 14th Croatian radio Festival he is one of 40 performing artists, singing Hari Varešanović's *Te tvoje oči* (Those Eyes of Yours), to standing ovations from packed crowds.

Povratak u Kreševo – ludost, hrabrost ili nužnost?

Još od malih nogu u krugu svoje obitelji naučen sam da kvalitetu života ne mjerim postignutim stupnjem materijalnog bogatstva, nego stupnjem svijesti i - u skladu s tim - poštovanjem osnovnih moralnih i vjerskih vrijednosti. Upravo zato nisam ni u jednom trenutku imao strahove i dvojbe pri svojoj odluci o povratku u rodni kraj i među svoje ljude

Frano Martinčević:
"Žao mi je da su naši ljudi vani često prisiljeni na previsoku cijenu odricanja od vlastitog identiteta"

Razgovarala: **Mira Ćurić**

Franjo Martinčević na svoje umjetničko i životno putovanje krenuo je iz Kreševa, gdje je započeo glazbeno obrazovanje usporedo s Franjevačkom klasičnom gimnazijom. Glazbenu akademiju završio je u Sarajevu, te studij klavira u talijanskoj Pescari 1993. Zatim se u Oslu nastavio usavršavati te magistrirao crkvenu glazbu i dirigiranje. No sa sjevera se, gdje je živio i gradio glazbenu karijeru dirigenta nekoliko zboro-

va ali i profesionalnoga crkvenog orguljaša, početkom godine s obitelji vratio u rodno Kreševo.

Gospodine Martinčeviću, do sada ste objavili više CD-a klasične glazbe. No, posljednji, koji bi uskoro trebao biti izdan, snimljen je u bazilici svetog Nikole Tavelića u Tomislavgradu i osobit je zbog nekoliko razloga. Kojih?

- Razlog snimanja posljednjeg CD-a barokne orguljne glazbe u bazilici u Tomislavgradu je ponajprije u tome da tako

najbolje mogu učiniti nešto na kulturnom planu za svoj kraj i narod. Da sam taj CD snimio negdje u inozemstvu, kao većinu svojih drugih albuma, samo bih svojoj zbirci ostvarenih projekata i djela dodao još jedan. No, činjenica da u BiH do sada nitko nikada nije snimio nosač tona s isključivo orguljnom glazbom, uz to baroknog karaktera, koji se u orguljnoj glazbenoj literaturi u umjetničkom i tehničkom smislu u glazbenom svijetu smatra najzahtjevnijim, bila mi je i dodatni motiv za ostvarenje takvog projekta. Želio sam u ovim teškim vremenima za hrvatski narod učiniti gestu koja pokazuje da možemo i moramo razmišljati o zajedničkim projektima i povezanosti.

Upravo sam zato kao umjetnik rodom iz Kreševa, iz srednje Bosne, snimio CD u jednoj crkvi franjevačke hercegovačke provincije, u gradu koji u mnogočemu predstavlja spojnicu između Bosne i Hercegovine i koji za Hrvate predstavlja jedan od najslavnijih trenutaka zajedničke povijesti – u Tomislavgradu, pod pokroviteljstvom i u režiji Hrvatskoga kulturnog društva "Napredak" iz Sarajeva, a u suradnji sa snimateljskom ekipom i producerskim studijem gospodina Kikaša iz Mostara te distribucijskom kućom "Zelex" iz Širokoga Brijega. Uz to, preko orguljne glazbe i djela talijanskih, francuskih i njemačkih baroknih majstora povezani smo i s Europom kao kolijevkom naše civilizacije i kulture. U kulturnom pogledu ovaj bi CD trebao predstavljati početak interesa za orguljnu glazbu i tako bi mogao imati i edukacijski karakter za uvođenje orguljne glazbe na područje BiH, gdje ovaj instrument nije osobito korišten kao vrhunska glazbena forma instrumentalnog izražavanja.

Sada živite u rodnom Kreševu, no donedavno u Norveškoj. Je li bilo teško odlučiti se na povratak?

- U rodnom Kreševu nisam boravio više od 17 godina. Od prvog dana kada sam napustio rodnu grudu želio sam se vratiti, ali to se nije ostvarilo sve do početka ove godine kada sam se s obitelji vratio u obiteljsku kuću. U Norveškoj sam ostavio unosne poslove i mogućnosti na poslovnom planu jer mi to nije prioritet u životu. Još od malih nogu u krugu svoje obitelji naučen sam da kvalitetu života ne mjerim postignutim stupnjem materijalnog bogatstva, nego stupnjem svijesti i - u skladu s tim - poštovanjem osnovnih moralnih i vjerskih vrijednosti. Upravo zato nisam ni u jednom trenutku imao strahove i dvojbe pri svojoj odluci o povratku u rodni kraj i među svoje ljude.

Žao mi je da su naši ljudi vani često prisiljeni na previsoku cijenu odricanja od vlastitog identiteta. Već u drugom naraštaju strani jezik postaje dominantna forma izražavanja, a u trećem hrvatski jezik kao materinski iščezava, dok se sva sjećanja na rodni kraj pretvaraju u folklornu egzotičnu varijantu nostalgije.

Moj povratak s cijelom obitelji je mnogo više od simbolične i individualne geste. Bio bih neiskren kada bih rekao da u tom činu nema sentimentalnosti i idealizma, no ja bih u svom slučaju na onu našu skeptičnu narodnu poslovicu da "jedna lasta ne čini proljeće" dodao svoj nastavak "ali prva lasta znači da je proljeće tu negdje iza ugla".

Osjećam da je za mene najprirodnije dati najbolji dio sebe prvo onima koji me najlakše mogu razumjeti i čuti, a to je moj narod. Prirodno je da svatko svoje me jatu leti, tako i ja, ne da bih ga izolirao i zabarikadirao, nego upravo suprotno, da bih ga, u skladu s mogućnostima, oplemenio onime što radim. Većina ljudi koje susrećem svakog dana to nazivaju ludošću ili hrabrošću, a ja svoj povratak smatram nužnošću. To činim za svoju obitelj, svoju djecu, svoje prijatelje, rodbinu, drage ljude, narod...

Djelujete u nekoliko ustanova i gradova u Bosni i Hercegovini?

- Djelujem kao profesor liturgijske glazbe i crkvenog pjevanja u Klasičnoj franjevačkoj gimnaziji u Visokom i kao profesor *scholae cantorum* i gregorijan-

Crkva sv. Katarine u Kreševu

skog pjevanja u franjevačkom novicijatu u Livnu te kao zborovođa i dirigent zborova u Kiseljaku i Sarajevu pri 'Napretku', a i mnogi drugi ljudi u BiH zainteresirani su za moj rad i stručnost. Uz ovo, pokrenut ću još niz drugih zanimljivih projekata tijekom ove godine, kao što je suradnja s Markom Perkovićem Thompsonom na novom albumu.

Kakvi su Vaši prvi dojmovi nakon povratka u zavičaj?

- Neka tiha praznina vlada u obiteljskom domu otkad nema majke koja je svojim glasom, smijehom i šalama davala ton svemu i kada su tradicionalna jela, svečani trenutak zajedničke molitve u njezinoj režiji imali patinu starih vremena. Mi to želimo barem djelomično vratiti, ali nije isto kada jedno drago biće više nije tu, nego samo u sjećanjima. No, život ide dalje i bitno je da su novi naraštaji na starim ognjištima iako je prisutna neizvjesnost ekonomski nesređene, politički duboko podijeljene i antagonizmima strašnog rata razstrgane zemlje.

No, mnogo dramatičnija dimenzija vremena u kojem živimo jest imperativ duhovnog i moralnog buđenja naroda i činjenice da se globalni bezdušni sustav koji nas okružuje počeo urušavati. Stoga znam da moj prvi pravi Uskrs, koji sam nakon tolikih godina ponovno proveo u Kreševu, može biti ne samo simbolični početak novog vremena, nego i pravi

početak jednog prekrasnog i čistog procesa osvješćavanja čovjeka.

Vratimo se glazbi. Koji je trenutak bio presudan za Vaš umjetnički rast i sazrijevanje?

- Uz glazbeno školovanje u domovini i inozemstvu, presudan je bio onaj trenutak kada je u meni počela sazrijevati osnovna spona koju Michelangelo tako prekrasno prikazuje s prstima - nebeskim i zemaljskim - koji se spajaju na svodu Sikstinske kapele u Vatikanu; od te spoznaje počela se u meni rađati unutarnja sila kreacije koju nam Bog daje u formi ushićenja i nadahnuća. Da nije bilo te unutarnje predivne kohezije duhovnog nadahnuća, i moje školovanje i stvaralačko djelovanje bilo bi samo puko napuhavanje ega.

No, jesu li i same orgulje - kao ponajprije crkveni instrument - imale onu posebnu moć u produbljivanju Vaše duhovnosti?

- Uvjeren sam da je glazba koju sviram zapravo zvukovna molitva. Bez dubokoga kršćanskog osjećaja mislim da nikada ne bih mogao svirati ovakvu glazbu. No, život je sam po sebi prekrasan misterij i najljepši dar svakom biću od "Tvorca svega". Pa tako i svaki trenutak života i svaka sitnica i svaki udisaj i izdisaj je prekrasan misterij i Božji dar, pa tako i moje glazbeno djelovanje. Da nisu orgulje, bilo bi nešto drugo. ■

ENG Franjo Martinčević launched the journey of his art and life from Kreševo in Bosnia & Herzegovina where he began his musical education. He completed the Music Academy of Sarajevo and studied piano in Italy's Pescara in 1993. He continued his education in Oslo and received a master's degree there in sacral music and conducting. Early this year he returned with his family from abroad, where he has established himself as a conductor and pipe organ player, to his native Kreševo.

O PROVEDBI UGOVORA IZMEĐU SVETE STOLICE I BiH

SARAJEVO - Na redovitoj sjednici Mješovitog povjerenstva za provedbu ugovora između Svete Stolice i BiH, održanoj u zgradi Apostolske nuncijature u Sarajevu, razgovaralo se o pitanjima izgradnje i izdavanja građevinskih dozvola za izgradnju sakralnih objekata, zaštiti ispovjedne tajne, reguliranju duhovne skrbi za katolike u bolnicama, kao i o neradnim danima za katolike u BiH. Također se raspravljalo o duhovnoj brizi za katolike Oružanih snaga BiH, a kada je riječ o tome, važno je spomenuti da su Hrvati katolici, pripadnici Oružanih snaga BiH zajedno sa svojim zapovjednicima sudjelovali na 51. međunarodnom vojno-redarstvenom hodočašću u Lourdes. U visokom izaslanstvu bili su zamjenica ministra obrane Marina Pendeš i predsjednica FBiH Borjana Krišto. Ovo je jedino mjesto gdje pripadnici Oružanih snaga BiH pod službenom zastavom BiH i u službenim odorama sudjeluju na jednome međunarodnom događaju.

DANI TRGOVINE BiH

VITEZ - U organizaciji Udruženja trgovaca BiH i Udruženja poslodavaca Vitez u Vitezu je 1. lipnja otvorena tradicionalna 8. manifestacija "Dani trgovine BiH", najznačaj-

niji gospodarstveni susret u BiH. Inače, u Lašvanskoj dolini, u toj hrvatskoj oazi srednje Bosne, ostvaren je zavidan ekonomski rast i razvoj koji je gospodarski podigao ovaj kraj, a uspjeh je utoliko veći kad se zna da je sve do 1995. godine ovaj prostor bio porušen, spaljen i raseljen. Poput feniksa iz pepela podigao se i ovaj kraj i to najprije otvaranjem poslovno-trgovačkog centra Fis Vitez, a zatim i niza različitih poduzetnih tvrtki iz Busovače, Viteza, Novog Travnika, Kreševa, tako da je gospodarstvo ovog kraja podignuto na zavidnu razinu te su zahvaljujući tome obnovljeni ovi ratom porušeni prostori; zaustavljeno je iseljavanje Hrvata, a kulturni i športski život također je dobro razvijen.

BIDEN OŠTRO KRITIZIRAO DODIKA

SARAJEVO - Nije trebalo puno čekati da se počne nazirati politika nove američke administracije prema BiH. Potpredsjednik SAD-a Joseph Biden prigodom posjeta Sarajevu oštro je kritizirao nacionalističku retoriku, prije svih Milorada Dodika, koji se sve više i više ponaša kao neprijeporni guverner Republike Srpske i kočničar europskog puta BiH. "To mora prestati", bez okolišanja je rekao Biden. Da Amerikanci misle ozbiljno i da im je dosta balkanske igre skrivača, dokaz je i ovih dana najavljena vojna vježba NATO-a i američkih snaga u okolici Banje Luke pod nazivom "Kozara" u kojoj bi sudjelovalo više od 4.000 američkih vojnika. Ovdasnji promatrači smatraju da je odlučnost i vojna snaga tu pred nosom Milorada Dodika

jedini način da se političko rukovodstvo Republike Srpske umekša kako bi se razgovori o novim ustavnim rješenjima BiH održali u normalnome političkom okruženju koje bi moglo rezultirati prihvatljivim dogovorom za sva tri naroda.

DANI SJEĆANJA NA HRVATSKE ŽRTVE

ODŽAK - Središnji događaj ovogodišnjih Dana sjećanja na hrvatske žrtve Bosanske Posavine bila je sv. misa koju je predvodio kardinal Vinko Puljić 25. svibnja na spomen-groblju na žrtve Drugoga svjetskog rata u Posavskoj Mahali kraj Odžaka. Svetu misu s kardinalom Puljićem slavilo je petnaest svećenika. Kardinal Puljić je naglasio da smo se okupili iz ljubavi prema žrtvama koji su branili svoj kraj i svoje domove, ne da potičemo na osvetu i mržnju nego da molimo za njih, ali i za našu budućnost u ovim krajevima kako nikad više ne bi bilo takvih stradanja. Na završetku sv. mise nazočnima se obratio prof. dr. Zvonimir Šeparović, predsjednik Hrvatskoga žrtvoslovnog društva iz Zagreba istaknuvši da hrvatske žrtve Bosanske Posavine zaslužuju osobitu pozornost, ljubav i sjećanje. Organizatori ovogodišnjih Dana sjećanja bili su HKD Napredak – podružnica Odžak i župe odžačkog kraja. (kta/i.b.)

SJEĆANJE NA ŽRTVE STRATIŠTA CRVENA STIJENA

KISELJAK - Na stratištu Crvena stijena kraj Kiseljaka obilježena je obljetnica pokolja oko 600 Hrvata srednje Bosne koji su počinili partizani u svibnju i lipnju 1945. godine. Svetu misu zadušnicu u Gospinu svetištu "Pod stijenom" predvodio je kiseljački župnik fra Vinko Ćuro. Poslije mise okupljenim vjernicima obratio se dr. Josip Jurčević, povjesničar iz Zagreba. "Crvena stijena jedno je od 90 zasad otkrivenih stratišta Hrvata u BiH u prošleme komunističkom sustavu. Zasad, jer institucije BiH ne pokazuju nimalo interesa za istraživanje ove teme. Na žalost, vjerujemo da je ovakvih mjesta u BiH puno više, a pogubljenja su i ovdje bila dio dobro osmišljenoga komunističkoga zločinačkog plana obračuna s neistomišljenicima", rekao je Jurčević. U sklopu programa predstavljena je knjiga novinara i publicista iz Splita Ivice Mlivončića "Muslimanski logori za Hrvate u Bosni i Hercegovini u vrijeme rata 1991. - 1995. godine" koju je nedavno izdala Knjižnica "Naša ognjišta".

Vrijedno štivo o našoj nedavnoj prošlosti

Kačić piše o raspadu Jugoslavije, o srpsko-crnogorskoj agresiji na Hrvatsku, o svojim aktivnostima dok je putovao svijetom i pronosio istinu o Hrvatskoj, te iznosi svoje mišljenje o komunizmu

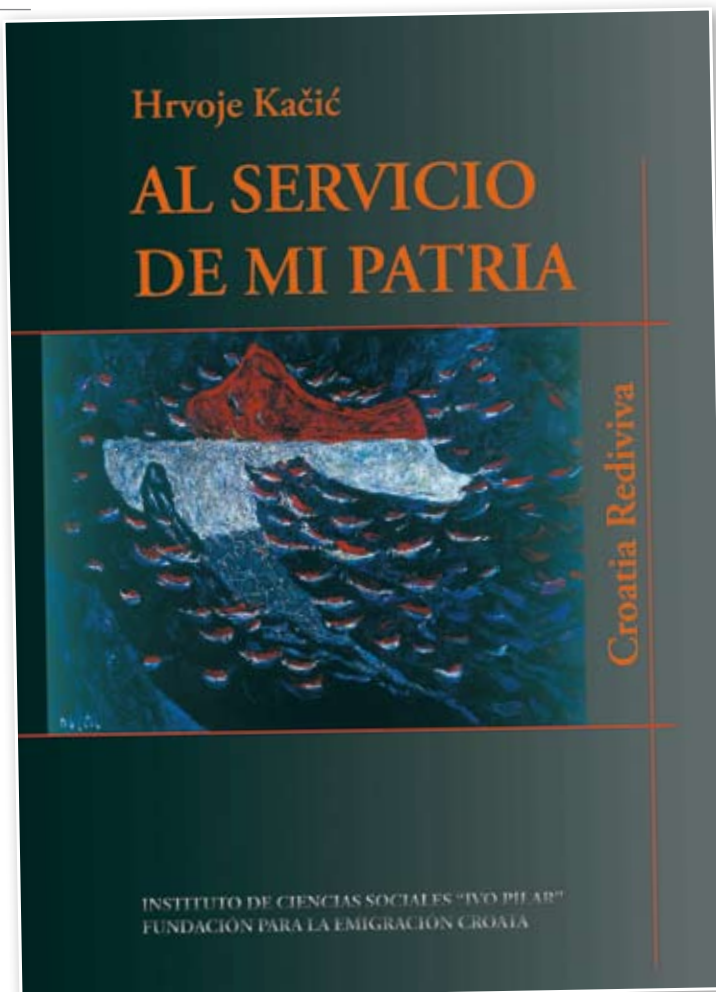
Napisala: **Željka Lovrenčić**

Knjiga Hrvoja Kačića *U Službi domovine - Croatia Rediviva* objavljena je na hrvatskome, engleskome i njemačkome jeziku, a nedavno je iz tiska izašlo i španjolsko izdanje. Izdavači su Hrvatska matica iseljenika i Institut društvenih znanosti *Ivo Pilar*, prevela ju je Ivana Barbara Blažević, a uredništvo potpisuju prof. dr. Vlado Šakić i mr. sc. Željka Lovrenčić. Knjiga ima više od 500 stranica, kazalo i predgovore Trpimira Macana i urednice.

Španjolsko izdanje značajno je jer se na golemom području na kojem se govori tim jezikom o nama još uvijek (pre)malo zna. Budući da je Španjolska velika politička i kulturna sila i da u Južnoj Americi žive mnogobrojni potomci naših iseljenika koji u zemljama toga kontinenta zauzimaju iznimno visoke pozicije u političkome i kulturnome životu, ovakvo je štivo više nego dobrodošlo u promidžbi naše zemlje.

Kačić je Dubrovčanin, a njegov prelijepi grad poznat je u čitavom svijetu. Kao i mnogi drugi Hrvati, i njegovi su se sugrađani iseljavali u svijet, među ostalim zemljama i u Peru, gdje živi hrvatska zajednica koja je financijski sudjelovala u izdavanju ove knjige sastavljene od članaka, zapisa, dokumenata i slika te podijeljene na šest poglavlja. Ugledni sveučilišni profesor i stručnjak za pomorsko pravo koji je 1990. godine na prvim slobodnim višestranačkim izborima izabran za zastupnika u Saboru RH, član raznih saborskih komisija koji je bio na čelu mnogobrojnih saborskih izaslanstava i predsjednik državne komisije za razgraničavanje, piše o raspadu Jugoslavije, o srpsko-crnogorskoj agresiji na Hrvatsku, o svojim aktivnostima dok je putovao svijetom i pronosio istinu o Hrvatskoj, iznosi svoje mišljenje o komunizmu. Kačić spominje razgovore koje je vodio s nizom svjetskih političara, ali i one s priprostim ljudima iz sela u okolici Dubrovnika. Knjiga je posvećena junacima Domovinskog rata i junačkim gradovima Vukovaru i Dubrovniku, simbolima patnje, ali i ponosa i prkosa hrvatskog naroda. Iz nje saznajemo mnoge stvari koje prije nismo znali i koje bez nje ne bismo znali.

O ovoj su knjizi pisali uglednici poput Michaela Foota i Kathleen Wilkes (autori predgovora na njemačkome i engleskom jeziku), o njoj su svoje mišljenje izrekli mnogi hrvatski intelektualci (Igor Zidić, Žarko Domljan, Vlado Šakić...), doživjela je nekoliko izdanja, stoga nas posebno veseli što će

i budući čitatelji na španjolskome govornom području imati prigodu pročitati ovo povijesno-političko i znanstveno štivo o našoj nedavnoj prošlosti koje je napisao veliki domoljub i humanist, građanin svijeta dr. Hrvoje Kačić. ■

ENG Hrvoje Kačić's book *U Službi domovine (In The Service Of The Homeland) - Croatia Rediviva*, has been published in Croatian, English and German and was recently printed in Spanish. In the book Kačić writes of the break-up of Yugoslavia, the aggressive war waged by Serbia and Montenegro against Croatia, and of his activities travelling the world disseminating the facts concerning Croatian independence.

Sve je manje Hrvata u povijesnom gradu na Uni

I posljednji rat, kao i svi prethodni, nije zaobišao ovaj kraj. Bihać je bio više od 1.200 dana u potpunome srpskom okruženju, do velebne oslobodilačke akcije Hrvatske vojske "Oluja" početkom kolovoza 1995. godine

Napisao: Ivo Aščić Snimke: I. Aščić, I. Matić i arhivske snimke župnog ureda u Bihaću

Bihać, važan grad u hrvatskoj povijesti, ali i u povijesti Bosne, prostire se na obalama prirodnog bisera, bistrozelenih rijeke Une u sjeverozapadnom dijelu BiH, neposredno uz granicu s Republikom Hrvatskom. Riječ *bihać* znači kraljevsko imanje. Drugi nazivi su: bišće, biić, bijać. Ime Bihać prvi put se spominje 1226. godine, a 1262. proglašen je slobodnim kraljevskim gradom u sastavu hrvatskog kraljevstva. Tijekom povijesti u Bihaću je nekoliko puta zasjedao i Hrvatski sabor, a tridesetak godina bio je stolni grad Kraljevine Hrvatske. Odatle je Bihać i hrvatski kraljevski grad. Bihać je bio u drugoj polovici 15. stoljeća pod vlašću hrvatske plemićke obitelji Frankopan. Za razliku od većine bosanskohercegovačkih gradova, Bihać se više od stotinu godina odupirao osmanlijskim napadima. Godine 1592. pao je pod Turke te tada postaje značajno uporište Osmanlijskog carstva.

RASELJAVANJE I NASELJAVANJE

Ratna pustošenja tijekom turske okupacije, veliki porezi, glad, epidemije kuge i kolere, ali i prijelaz na islam i pravoslavlje radi spašavanja života i imovine

Fra Stipo Rašteggorac

bili su glavni uzročnici opadanja broja katolika i na bihaćkom području. "Spoznaja o hrvatskom podrijetlu uglavnom je sačuvana u muslimana Bihaćke krajine, iako danas velika većina njih nerado govori o tome." (Hrvoje Salopek: *Ogulinsko-modruški rodovi*, Zagreb, 2007.) U to vrijeme na ovo područje Turci planiski naseljavaju muslimanske bjegunce iz krajeva koji su tijekom 17. i 18. st. vraćeni pod hrvatsku vlast. Također, Turci ondje dovode i pravoslavne Vlahe koji rado pristaju uz Turke radi raznih pogodnosti. Bihaćka krajina, kao cijela zapadna Bosna, sve do sredine 19. st. nazivala se Turska Hrvatska, i time se jasno davalo do znanja da je riječ o dijelu Hrvatske koji su zauzeli Turci.

Do dolaska Turaka na području Bihaća bilo je više katoličkih crkava: sv. Antuna, sv. Elizabete, sv. Marije, sv. Lucije, sv. Jakoba, sv. Duha i sv. Marije Magdalene. Padom Bihaća sve su crkve porušene, a crkva sv. Antuna, koju je dao sagraditi hrvatsko-ugarski kralj Ludovik I., pretvorena je u džamiju Fethiju. Nakon 286 godina duge turske vladavine (1592. - 1878.) Bihać dolazi pod austro-ugarsku upravu koja napokon donosi ravnopravan položaj tamošnjim Hrvatima. Tako je u središtu grada 1891. godine ponovno sagrađena jedna katolička crkva - župna crkva sv. Ante Padovanskog koja se smatrala među najljepšom u biskupiji. Na žalost, crkva je potkraj 2. svj. rata gotovo u potpunosti srušena (ostao je sačuvan samo zvonik).

“Komunističke vlasti dugo nisu dopuštale gradnju nove župne crkve. I kolima su omeđivali zemljište. Katoličke žene su rušile te kolce. Da su to činili njihovi muševci, na robiji bi završili. Uslijedio je poziv na sud tadašnjem župniku fra Viktoru Šakiću. Ljudi su kao u procesiji išli pred zgradu općine, uz povike *Živio drug Tito, hoćemo crkvu!* ne bi li dobili crkvu”, priča župni vikar u župi sv. Antuna Padovanskog u Bihaću fra Stipo Rašteggorac koji je zabilježio još živa sjećanja sudionika događaja Luke Klepića, iz prigradskog naselja Križ. Na posljepku, komunističke vlasti su dopustile gradnju crkve koja je dovršena 1972. godine. U studenome 2006. godine bihaćka crkva sv. Ante Padovanskog s grobnicom hrvatskih velikaša proglašena je nacionalnim spomenikom.

I posljednji rat, kao i svi prethodni, nije zaobišao niti ovaj kraj. Bihać je bio više od 1.200 dana u potpunome srpskom okruženju, do veebne oslobođilačke akcije Hrvatske vojske “Oluja” početkom kolovoza 1995. godine. Svoj veliki doprinos u ratu dali su pripadnici bihaćkoga Hrvatskog vijeća obrane. Deset hrvatskih civila i čak 85 vojnika poginulo je tijekom rata u BiH s područja općine Bihać. I ovaj rat imao je kao posljepicu iseljavanje. Od prijeratnih 5.500 Hrvata (katolika) s područja župe Bihać danas u njoj živi njih 2.605. Broj Hrvata se počeo smanjivati i prije rata zbog tadašnje politike i gospodarskih razloga, a to potvrđuje i podatak da je na području općine Bihać 1971. godine živjelo 12 posto Hrvata. Unatoč velikoj nezaposlenosti te drugim gorućim problemima s kojima se danas susreću Hrvati lijepoga grada na Uni, oni ipak žele ostati i živjeti na svojim stoljetnim ognjištima. Nakon posljednjeg rata, Bihać novim administrativno-po-

Kardinal Puljić i biskup Komarica prigodom posjeta Bihaću s vjernicima odjevenim u hrvatskim narodnim nošnjama Bihaćke krajine

litičkim ustrojem BiH postaje sjedište Unsko-sanskog kantona, u sastavu entiteta Federacije Bosne i Hercegovine. Procjenjuje se da grad Bihać danas ima oko 39.000 stanovnika, dok cijela općina ima oko 61.000 stanovnika.

KATOLIČKI ŠKOLSKI CENTAR

U Bihaću su djelovale pučke škole koje su vodili franjevci i časne sestre Družbe Klanjateljica Krvi Kristove, koje i danas imaju svoj samostan. Nakon 2. svj. rata državne vlasti zabranjuju sve škole koje je vodila Crkva, pa tako i ove u Bihaću. Nakon šest desetljeća prisilnog prekida, u školskoj godini 2006./2007. u Bihaću je Banjolučka biskupija otvorila Katolički školski centar – Školu za Europu. Naime, ovo je sedmi po redu KŠC

u BiH (Sarajevo, Zenica, Tuzla, Travnik, Banja Luka, Bihać i Žepče). Da je riječ o multietničkoj školi potvrđuje i banjolučki biskup Franjo Komarica: “Novoosnovana gimnazija je srednja škola za stjecanje širokoga općeg obrazovanja, javna ustanova otvorena i dostupna svim zainteresiranim kandidatima, koji ispunjavaju uobičajene uvjete, bez obzira na vjersku i nacionalnu pripadnost. Odgoj i obrazovanje u njoj se temelji na – u Europi općeprihvaćenim – kršćanskim vrijednostima.” Kao pomoć u izgradnji KŠC-a i športske dvorane u Bihaću, Vlada RH je izdvojila 850.000 kuna. O dobroj suradnji RH i Bihaća potvrđuje i nedavno dodijeljena Povelja počasnoga građanina Grada Bihaća predsjedniku RH Stjepanu Mesiću. ■

Političko krojenje granica

Kad govorimo o Bihaću, treba spomenuti područje naseljeno Hrvatima - župu Zavalje i njezinih sedam sela (Veliki i Mali Baljevac, Vučjak, Zavalje, Međudražje, Mali i Veliki Skočaj) koja se nalaze u zapadnom dijelu općine uz granicu s Republikom Hrvatskom. Taj teritorij odcijepljen je od Republike Hrvatske nakon 2. svj. rata te je pripojen općini Bihać. Ovo prekrajanje granice na štetu Hrvatske učinjeno je kako bi općina Korenica, od koje je odvojena župa Zavalje, dobila srpsko većinsko stanovništvo. Tim neviđenim potezom narušila se granica između Hrvatske i Bosne definirana još krajem 18. stoljeća. Crkveni teritorijalni ustroj nije prihvatio promjenu granice tako da župa Zavalje pripada Gospićko-senjskoj biskupiji, a ne kao ostatak općine Bihać Banjolučkoj biskupiji. Stanovnici Zavalja se i danas smatraju Ličanima. U župi Zavalje živjelo je prije rata oko 5.000 Hrvata. Područje je zahvaćeno strahovitom depopulacijom tako da danas ondje imamo samo 250 župljana i četvero školske djece, dok su ostali raspršeni diljem svijeta. Najviše ih ima u susjednoj Hrvatskoj te dalekoj Australiji, čak 360 obitelji, ali i u Kanadi, Njemačkoj i drugim državama.

Rijeka Una i središte Bihaća

ENG Bihać, an important city in Croatian and Bosnian history stretches along the banks of the Una River, a pearl of natural beauty, in northwestern Bosnia & Herzegovina, in the direct vicinity of the border with Croatia. The city is now the capital of the Una-Sana Canton, and the past decade has seen a significant drop in its Croatian population.

Američkom Zadraninu 14 nagrada Emmy!

Športska događanja u Hrvatskoj redovito prati, a želja mu je da jednoga dana i profesionalno surađuje s našim televizijskim postajama. Uvjeran je da se u promociji Hrvatske u Americi može još puno napraviti

Radovich s novim Emmyjevim kipićima koji će upotpuniti njegovu veliku zbirku nagrada

Napisala: **Jadranka Jureško Kero (Večernji list)**
Snimke: **Foto-arhiva Croatian Chronicle**

“**V**jerovao sam da će moj rad oduševiti strogu komisiju i da postoji mogućnost za nagradu, ali ni u snu se nisam nadao da ću dobiti čak četiri Emmy Awards u kategoriji sportskih emisija i priloga. Ponosan sam i zadovoljan, a ove značajne nagrade proslavit ću ovog ljeta s prijateljima i obitelji na otoku Zverincu kod Zadra i u rodnom mjestu moje majke Nevidene na otoku Pašmanu gdje redovito provodim godišnji odmor.” Tim je riječima Pete Radovich, producent i športski novinar poznate američke televizijske postaje CBS, komentirao svoj veliki uspjeh, jer dobiti uglednu športsku nagradu Emmy u oštroj konkurenciji događaj je koji može obilježiti profesionalnu karijeru. Da razloga za slavlje zaista ima, potvrđuje i podatak kako je Pete Radovich vlasnik čak 14 nagrada Emmy koje je

osvojio u samo 13 godina profesionalne karijere u sportskom novinarstvu. Hrvat je podrijetlom, i to Radovich redovito naglašava, posebno kad šefovima i suradnicima najavljuje da ovog ljeta odlazi na dugotrajan odmor u Dalmaciju. “Radim posao koji obožavam i nasreću dobio sam šansu da odmah nakon završetka fakulteta u New Yorku na televizijskoj postaji NBC odradim pravnički staž u društvu vrhunskih novinara i producenata, koji su otkrili moj talent. Pripremam zanimljive priče i uvjeren sam da će biti još nagrada. Točno je da CBS nudi vrhunske mogućnosti svojim djelatnicima i slobodu u kreativnosti kakvu sigurno nemaju moji kolege u mnogim drugim zemljama u svijetu”, s ponosom priča Radovich. Nagrađena je i njegova produkcija posebnog glazbenog spota za športsku emisiju pa se Radovich potvrdio kao svestran novinar i producent, što na zahtjevnom i dobro plaćenom američkom medijskom tržištu privlači pažnju i konkurentskih televizijskih postaja. Kad želi dobiti informaciju o nekom političkom ili kulturnom događanju u Hrvatskoj, poznata urednica informativnog programa i voditeljica glavnih vijesti na CBS Katie Couric obvezno nazove Radovicha. “Hrvatsku svi žele posjetiti i pred ljetu samo odgovaram na pitanja o Dubrovniku, Hvaru, Zadru i Istri. Oni koji su bili u Hrvatskoj i zaljubili se u prirodne ljepote i stil života naših ljudi, tvrde da razumiju moju odluku da nakon odlaska u mirovinu barem pola godine provedem na zadarskim otocima”, kaže Radovich. Športska događanja u Hrvatskoj redovito

Govor prigodom dodjele nagrade

prati, a želja mu je da jednoga dana i profesionalno surađuje s našim televizijskim postajama. Uvjeran je da se u promociji Hrvatske u Americi može još puno napraviti, te je za uspjeh potrebno snimiti spotove u stilu koji razumiju američki turisti i gospodarstvenici.

“Moji su roditelji prije četrdesetak godina došli iz Hrvatske, doslovno trbuhom za kruhom. Nisu znali ni riječi engleskog jezika, ali snašli su se kao i mnogi drugi u iseljeništvu, školovali se, stekli i mene, i danas su ponosni što je sin uspješan. Kažu mi da je njihov američki san ostvaren. Majka me sa 15 godina poslala u Zadar, gdje sam, živeći kod rodbine, pohađao gimnaziju. Nedostajala mi je moja obitelj u New Yorku pa sam se vratio, ali sam odlično naučio hrvatski jezik, koji govore i tri moja sina.” ■

ENG Pete Radovich, producent i športski novinar poznate američke televizijske postaje CBS, vlasnik čak 14 nagrada Emmy koje je osvojio u samo 13 godina profesionalne karijere. Hrvat je podrijetlom iz zadarskog kraja, i to Radovich redovito naglašava, a često godišnji odmor provodi u Hrvatskoj.

Mladost najmlađe hrvatske župe u Njemačkoj

Statistički podaci župe pokazuju brojčani rast i pomlađivanje zajednice. Godine 2000. župa je imala 3.382 vjernika, a danas ih je 4.192. Osim što je po godinama postojanja najmlađa hrvatska župa u Njemačkoj, ta župa je najmlađa i po prosječnoj dobi – 34 godine

Napisao i snimio: **Adolf Polegubić**

Hrvatska katolička župa Main-Taunus/Hochtaunus, koja obuhvaća zapadnu i sjevernu okolicu grada Frankfurta, proslavila je 9. i 10. svibnja desetu obljetnicu utemeljenja i Majčin dan.

Svečano misno slavlje u crkvi sv. Dionizija u Kelkheimu tim je povodom u nedjelju 10. svibnja predvodio župnik fra Željko Čurković. Misno slavlje započelo je ophodom u crkvi u kojem je bila i skupina članova župnoga velikog folklor. Na početku je o. Čurković svim majkama čestitao njihov dan te je podsjetio na proslavu desete obljetnice osnutka župe, koju je svojim dekretom 10. svibnja 1999. godine osnovao tadašnji limburški biskup mons. Franz Kamphaus. Dekret je stupio na snagu 1. srpnja te godine od kada je započelo djelovanje nove župe Main-Taunus/Hochtaunus. Dotad je to područje pripadalo Hrvatskoj katoličkoj misiji Frankfurt, a sjedište nove zajednice postao je mali gradić Kelkheim-Münster, koji se nalazi 15 km zapadno od Frankfurta. Opat Čurković je svima zahvalio na sudjelovanju u djelovanju župe, poglavito župnom vijeću te župnom zboru koji je pod vodstvom

Detalj sa završnice programa

pastoralne suradnice s. Magdalene Višić izrastao u jedan od uspješnijih zborova hrvatskih misija i zajednica u Njemačkoj. Zahvalio je i župnim folklornim skupinama koje uvježbavaju Martina Višić i Dražena Brešić, kao i svima koji su nesebično dali doprinos rastu te mlade zajednice. Misno slavlje uvečao je župni zbor pod vodstvom s. Magdalene i orguljskom pratnjom Hrvoja Barnjaka. Na kraju mise članovi odrasle folklorne skupine otpjevali su ispred crkve pjesmu "Hvaljen Isus Marijo" te su otplesali nekoliko hrvatskih kola.

BOGATI PROGRAM U GRADSKOJ DVORANI

Svečani program u Gradskoj dvorani u Kelkheimu vodile su Kristina Kovačević i Josipa Baotić. One su naizmjenice podsjetile na važnije župne podatke i aktivnosti. Nekoliko je riječi rekao i njemački župnik Thomas Barth, koji je na čelu pastoralnog područja u kojem djeluje i ta hrvatska župa. Nakon što je čestitao na obljetnici župe i Majčinu danu, rekao je kako ga veseli što se u župi oku-

plja tako veliki broj djece i mladih koji njeguju svoju vjeru i kulturu te su odani svojoj domovinskoj Crkvi i domovini. Konzul za gospodarstvo Generalnog konzulata RH u Frankfurtu Marko Šimat istaknuo je djelovanje misija, poglavito u vrijeme bivšeg sustava. "Domovinska Katolička crkva je preko svojih misija bila stožer, te je pokazala kako među hrvatskim narodom postoji jedno srce i jedna duša." Na proslavi su bile nazočne i časne sestre Bosansko-hrvatske provincije iz kuće u Mainzu.

U bogatom programu nastupili su župni mješoviti zbor, predškolski i dječji zbor te zbor mladih, violinu je svirao Nikola Kruck, Hrvoje Barnjak harmoniku te mali, srednji i veliki folklor. Svoje pobjedničke pjesme s prošlogodišnjega Dječjeg festivala otpjevale su Julija Marčić i Nina Lončar. U zabavnom programu nastupila je skupina "Bon-Ton" iz Offenbacha.

Na kraju je svima zahvalio župnik o. Čurković, a zatim i s. Magdalena koja je sve pozvala na daljnju suradnju kako bi mogli uspješno djelovati i ubuduće. ■

Misno slavlje predvodio je župnik fra Željko Čurković

ENG The Croatian Catholic parish of Main-Taunus/Hochtaunus, which covers the western and northern suburbs of the city of Frankfurt, celebrated its tenth anniversary and Mother's Day on May 9th and 10th. Statistics show that the parish is growing in population and becoming younger. In 2000 the parish gathered 3,382 faithful, while today there are 4,192.

Na Dravi i Bednji

Varaždinska županija datira još iz 15. stoljeća kada je pripadala Slavoniji, a jedna je od osam povijesnih hrvatskih županija iz vremena Austro-Ugarske

Piše: **Zvonko Ranogajec**

Varaždinska županija pod petim rednim brojem naziv je dobila prema najvećem naselju i upravnom središtu županije, Varaždinu. Varaždinska županija, koja je smještena u sjeverozapadnom dijelu Hrvatske, površinom spada među manje hrvatske županije te se s 1.260 km četvornih nalazi na 18. mjestu. Veća je samo od Krapinsko-zagorske i Međimurske županije te grada Zagreba. Po brojnosti stanovnika, prema popisu iz 2001. godine, Varaždinska županija spada među mnogoljudnije županije Hrvatske. Sa 184.769 stanovnika na devetom je mjestu, a prema gustoći naseljenosti na visokom je trećem mjestu sa 147 stanovnika po četvornom kilometru. Bolje su naseljene samo Međimurska županija i Grad Zagreb.

Demografski pokazatelji ipak nisu toliko optimistični jer zadnje desetljeće broj umrlih na tisuću stanovnika iznosi blizu 13, a rođenih 10 pa je prisutan proces smanjivanja broja stanovnika od 3 promila. Najveći broj stanovnika ova županija bilježi 1991. godine kada ih je bilo 187.853, nakon čega nastupa prirodni pad. Time se Varaždinska županija uključuje u opće hrvatske demografske tendencije, iako nije bila zahvaćena razaranja u Domovinskom ratu i unatoč vrlo dobrim pokazateljima gospodarske razvijenosti. Ova županija ima

uz susjednu Međimursku županiju kompaktan nacionalni sastav, a Hrvati čine 97,68 posto stanovništva, baš kao što se i 96 posto stanovništva deklarira rimokatoličkom vjerskom pripadnošću. Nepismenih je 1,5 posto, dok ih 4,7 posto ima fakultetsku spremu.

PODNO IVANŠČICE

Varaždinska županija graniči s četirima susjednim županijama i Republikom Slovenijom. Na jugu su Krapinsko-zagorska i Zagrebačka županija, na istoku Koprivničko-križevačka, a na sjeveru Međimurska županija. Na zapadu je državna granica prema Republici Sloveniji. Zračna udaljenost od zapada do istoka županije iznosi 75 km, a od sjevera do juga 55 km. Političke granice županije prirodnog su karaktera te prolaze rijekom Dravom na sjeveru, a ostalim dijelom po grebenima Kalničkoga gorja, Ivanščice i Maceljškoga gorja. Reljefno gledano, Ivanščica i Kalničko gorje na sjeveru prelaze

u blaže položeno Varaždinsko-topličko gorje značajno po naprednom vinogradstvu koje opet prelazi u agrarno najvrjedniji dio plodne ravnice desne obale rijeke Drave. Osim velike rijeke Drave od vodotoka u županiji treba spomenuti desni pritok Drave, Bednju. Područje Varaždinske županije podudara se sa slijevom rijeke Bednje, u čijem izvorišnom dijelu je Trakošćansko jezero. Po dužini vodotoka, rijeka Bednja je sa 133 km deseta rijeka po dužini u Hrvatskoj. Nadmorska visina Varaždinske županije kreće se od najvišeg vrha Ivanščice na

Varaždin je suvremenom autocestom povezan sa Zagrebom i mađarskom granicom kod Goričana

Ulijevanje rijeke Mure u Dravu

Šest gradova i 22 općine

Varaždinsku županiju čini 6 gradova i 22 općine. Gradovi su Varaždin s 41.343 st., Ivanec s 5.434 st., Lepoglava s 4.084., Ludbreg s 3.465 st., Novi Marof s 1.981 st. i Varaždinske Toplice s 1.877 st. Općine su Bednja, Breznica, Brežnički Hum, Beretinec, Cestica, Donja Voća, Gornji Kneginec, Jalžabet, Kleknovnik, Ljubeščica, Mali Bukovec, Martijanec, Maruševac, Petrijanec, Sračinec, Sveti Đurđ, Sveti Ilija, Trnovec Bartolovečki, Veliki Bukovec, Vidovec, Vinica i Visoko.

1.060 m n. v., koji se dijeli sa susjednom Krapinsko-zagorskom županijom, pa do Varaždina koji leži na 174 m n. v.

Županija se ističe i s dvama najvećim umjetnim jezerima u Hrvatskoj, a oba su nastala 'ujezzerivanjem' rijeke Drave za potrebe gradnje hidroelektrana. To su jezero Dubrava (ili Akumulacija HE Čakovec) koje je s površinom od 17,1 km četvornih drugo po veličini u Hrvatskoj nakon Vranskog jezera kraj Biograda te Varaždinsko jezero (ili Akumulacija HE Dubrava) s površinom od 10,1 km četvornih koje je peto po površini (nakon Vranskog, Dubrave, Peručkog i Prokljanskog). U županiji se nalaze tri dravske hidroelektrane koje čine jedan od temelja gospodarskog razvoja i energetske snage. HE Varaždin je najstarija, izgrađena je 1976. godine i ima snagu 94 MW, HE Čakovec 1983. godine i ima snagu 86 MW te zadnja, HE Dubrava završena je 1989. godine sa 76 MW instalirane snage.

Varaždinska županija datira još iz 15. stoljeća kada je pripadala Slavoniji, a jedna je od osam povijesnih hrvatskih županija iz vremena Austro-Ugarske. U vremenu od 1869. do 1918. godine Varaždin kao središte županije ima povlasticu županijskoga grada. Gospodarski razvoj počinje u drugoj polovici 19. stoljeća, posebno gradnjom željeznica i razvojem mnogobrojnih industrija. Između dvaju ratova dolazi do privremenog zastoja, a daljnja ekspanzija počinje nakon 2. svjetskog rata i pogotovo stvaranjem samostalne Hrvatske. Županijsko središte Varaždin postaje 1993. godine, a središte biskupije 1997.

GOSPODARSKI ZNAČAJNA ŽUPANIJA

Gradnjom autoceste u smjeru Goričana i Zagreba upotpunjuje se prometno-gospodarski značaj ove županije. Po društvenom bruto proizvodu Varaždin je u samom vrhu među hrvatskim gradovima s više od 6.000 eura po stanovniku. Dominiraju prehrambena industrija Vindija i Koka, tekstilna Varteks i Vis, građevinska Zagorje-tehnobeton, Ceste, Hidroing, drvna Mundus, Pavlos, kao i metaloprerađivačka MIV. Varaždin je po razvoju industrijskih zona i efikasnosti privlačenja inozemnih i domaćih ulagača, uz Dugopolje kraj Splita, najdalje otišao u Hrvatskoj.

Turizam je sve značajnija gospodarska grana, posebno u Varaždinu. Osim briljantnom baroknom arhitekturom (mnogobrojne palače i crkve), Varaždin turiste privlači i svojim najstarijim grobljem. Kupališni turizam razvijen je u Varaždinskim toplicama. Ludbreg se ponosi svojim gradskim trgom gdje je "središte svijeta", a važan je i vjerski turizam u svećištu Predragocjene Krvi Kristove. Lepoglava je osim po zatvoru poznata po pavlinskom samostanu i prvoj gimnaziji u Hrvatskoj, a Trakošćan po dvorcu. Pokraj Vinice je najpoznatiji arboretum Opeka. Od poljoprivrednih proizvoda nadaleko je poznato varaždinsko zelje, bučino ulje te zagorski purani. ■

Varaždin krase obnovljeni Stari grad

Ludbreg je poznato hodočasničko mjesto

ENG Varaždin County dates back to the 15th century and is named after the largest settlement and administrative centre of the county, the city of Varaždin. It is situated in north-western Croatia and is one of the economically most developed parts of Croatia.

ISELJENIČKE VIJESTI

USPJEH NOGOMETAŠA KROACIJE U ANTWERPENU

BELGIJA - Hrvatski nogometaši ZVC KROACIA (Dvoranski NK Hrvatska), koji je član KVV-a (Kraljevske flamanske nogometne organizacije provincije Antwerpen), igrali su 15. svibnja u finalu Kupa provincije Antwerpen. U Kupu je sudjelovalo 130 ekipa, a i samo sudjelovanje našima je bio fantastičan uspjeh. Utakmica je završila rezultatom Deurne OB – ZVC Kroacia 9 - 3, a za Kroaciju su nastupili: Dragan Marjanović, Milenko Raspudić, Mato Jukić, Dragan Kovač, Zdenko Lipovac, Mile Čosić, Krunoslav Grubišić, Velimir Raspudić, Neno Parić i Dragan Mamić. Trener ekipe bio je Željko Raspudić. Na ulasku u finale i dobroj igri igračima je čestitala, i navijala za njih, čitava hrvatska zajednica Antwerpena. (S. Miković)

SLIKARICE HRVATSKOGA PODRIJETLA IZLAŽU U TORONTU

KANADA - U Gallery at 129 Ossington u Torontu 9. svibnja otvorena je zajednička izložba slikarica hrvatskog podrijetla Mirane Žuger iz Ottawe i Marije Barać Jandrić iz Toronta. Akademski slikarica Mirana Žuger, rođena u Ottawi, nakon diplome na Concordia Universityju u Montrealu 2005. godine izlagala je na više skupnih i samostalnih izložbi po čitavoj Kanadi. Mlada slikarica nije nepoznata ni hrvatskoj publici. U Hrvatskoj je ostvarila suradnju s nekoliko galerija, a njezin su rad pozitivno ocijenili kritičari, publika i mediji. Izložila je slike iz opusa "Clockwork Orange", a prema riječima slikarice, inspiraciju je dobila na putovanju u Hrvatskoj, od Rijeke do Dubrovnika 2007. godine. Slikarica Marija Barać Jandrić, rođena u BiH, doselila se u Kanadu 1986. i deset godina poslije u Torontu diplomirala slikarstvo. Ondje radi kao slobodna umjetnica i pedagog. U svojoj seriji slika "Landscape Conversation" Marija Barać Jandrić istražuje pejzaž, igru svjetla i sjene i razne ugođaje, kao i njihov utjecaj na naše emotivno stanje. (B. Pažin, Croatian Chronicle)

MATIČIN FOTOALBUM

Safira Gallardo Vidal i
Markos Ivelich Goich

Jakov
Ivelich
Goich

Markos Ivelich Goich

Stigle zanimljive snimke iz Čilea

Nekoliko zanimljivih obiteljskih fotografija poslala nam je nedavno gospođa Safira Caroline Tobar Ivelich koja živi u Punta Arenasu u Čileu. "Ovdje prilažem fotografiju moje bake i djeda, Safire Gallardo Vidal i Markosa Ivelicha Goicha (1), zatim moga strica po djedu Jakova Ivelich Goich (2), kada je služio vojsku u Punta Arenasu u dobi od 18 godina. Posljednja je fotografija moga djeda Markosa Ivelicha Goicha (3) u dobi od 21 godine. Ubrzo ću vam poslati još neke druge," napisala je na španjolskom uz svoju pošiljku gospođa Tobar Ivelich koja pripada četvrtoj generaciji naših iseljenika u Čileu. - Zahvaljujemo i s nestrpljenjem očekujemo nove snimke.

Imate li i vi sliku za Matičin fotoalbum?

Kakve nas fotografije zanimaju? U načelu, sve fotografije koje imaju veze s Hrvatima diljem svijeta, dakle snimke koje prikazuju njihov obiteljski, radni, društveni, vjerski... život. Vremenski raspon je od najstarijih fotografija do onih snimljenih krajem prošloga stoljeća.

Kako slati fotografije? Vaša nam je fotografija potrebna isključivo u digitalnom obliku. Dakle, klasičnu fotografiju treba kvalitetno skenirati, i to u zadovoljavajućoj rezoluciji, i zatim poslati na e-mail adresu: casopis.matica@gmail.com

No, to nije sve... Fotografiju treba što detaljnije i potpunije potpisati. To znači napisati sve poznate (ili pretpostavljene) podatke, kao npr. gdje i kada je fotografija snimljena, što i tko je na fotografiji (osobe, udruge, događaji, zgrade, krajolici i sl.), tko je snimio i tko je vlasnik fotografije.

Objava i pohranjivanje Sve fotografije koje zadovoljavaju našim stručnim i tehničkim kriterijima bit će pohranjene u fotoarhivi Muzeja hrvatskog iseljeništva u osnivanju. Ujedno ćemo nastojati da što veći broj fotografija objavimo u *Matici* kao i na našem WEB portalu (www.matis.hr).

ENG MATICA magazine is preparing a new section called the Matica Photo Album. Readers will create the section with their submissions of emigrant-topic photos. The photos will be accepted in digital form at the e-mail address casopis.matica@gmail.com. All photos meeting the criteria will be stored in the photo archive of the future Croatian Emigrant Museum.

Folklorna fešta u Calgaryju

Domaćin ovogodišnjeg festivala bilo je Društvo za njegu hrvatske kulturne baštine "Kardinal Stepinac" koje se sastoji od tamburaškog orkestra "Hrvatske zlatne žice" te folklorne skupine "Vila Velebita"

Napisala: **Mirela Garma-Sumera**

Svake godine sredinom svibnja održava se tradicionalni Hrvatsko-kanadski folklorni festival zapadne Kanade. Ove godine pripala je gradu Calgaryju odnosno Društvu za njegu hrvatske kulturne baštine "Kardinal Stepinac" čast da bude domaćin i organizator ovogodišnjeg 32. festivala.

Društvo "Kardinal Stepinac" neprofitna je organizacija koje se sastoji od tamburaškog orkestra "Hrvatske zlatne žice" te folklorne skupine "Vila Velebita" koja je podijeljena u tri dobne skupine.

Festival je jedinstvena prilika za sve Hrvate, kao i Kanadane hrvatskog podrijetla, da se druže te da pjesmom i plesom pokažu ljepotu Hrvatske, narodne nošnje te divne običaje i glazbu svoje domovine.

U Calgary se u petak 15. svibnja sli-
lo više od 500 sudionika 32. festivala za-
padne Kanade. Grupe hrvatskih folklora-
ša stigle su iz Victorije, Vancouvra,
Edmontona i Winnipega. Središnja festi-
valska manifestacija održana je u subotu

16. svibnja u prepunoj areni Sveučilišta Calgary. Pozdravnim govorima publici i sudionicima festivala obratili su se vlč. Domin Vladić, župnik Hrvatske katoličke župe Majke Božje Bistričke Calgary, predsjednik Društva za njegu hrvatske kulturne baštine Davor Krivačić, a festival je otvorio je Zvone Aničić, predsjed-

nik Hrvatske folklorne federacije zapadne Kanade. Program su vodili Anthony Matković i Sandra Krivačić.

Prvi su nastupili domaćini festivala, Društvo "Kardinal Stepinac", koji su pjesmom i plesom predstavili kršnu Liku. Sudionici festivala prikazali su plesove Lijepe Naše od Prigorja, Slavonije, Posavine, Pokuplja, Konavala, Međimurja, Podravine, te splet bunjevačkih plesova i plesove Hrvata iz Banata.

Svi plesači i svirači ovogodišnjeg festivala pokazali su iznimno visoku razinu profesionalnosti koja je postignuta upornim radom i zalaganjem. Publika je to znala prepoznati i sve je grupe nagradila gromkim pljeskom. Ove godine nastupilo je nekoliko grupa najmlađih plesača koji su oduševili publiku.

Druženje u festivalskom ozračju nastavilo se u subotu na večer u Hrvatsko-me kulturnom centru, a zatim i u nedjelju ujutro kada su svi sudionici festivala nazočili svečanoj festivalskoj sv. misi koju je predvodio vlč. Domin Vladić. Svečanost u crkvi svojom nazočnošću upotpunila je Lynne Yelic, zastupnica u Kanadskome parlamentu hrvatskih korijena. ■

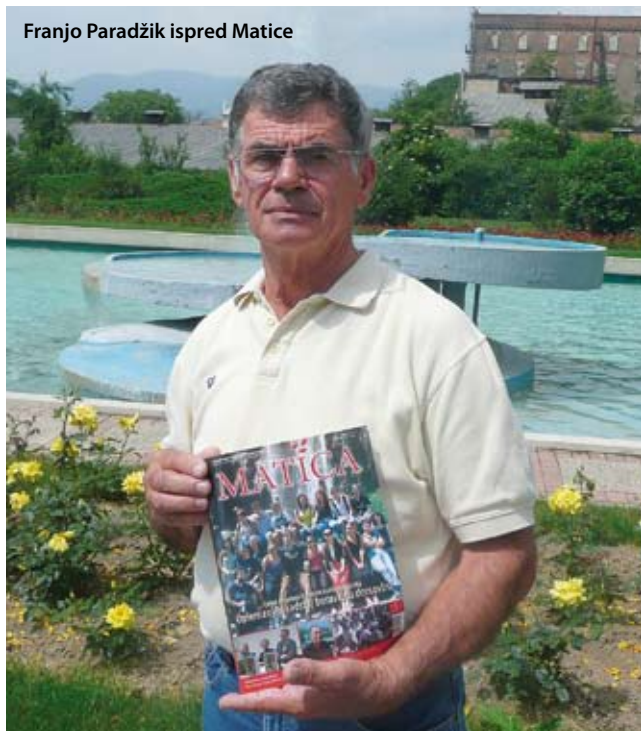

ENG Every year the middle of May sees the traditional Croatian-Canadian Folklore Festival of Western Canada. This year the Cardinal Stepinac association for the preservation of the Croatian cultural heritage in the city of Calgary has the honour of playing host and organiser of the 32nd festival.

“Uvijek smo vjerovali u slobodnu Hrvatsku”

Paradžik je od svog dolaska u Australiju iznimno aktivan u hrvatskoj zajednici Brisbanea. Obnašao je mnogobrojne dužnosti u hrvatskim udrugama, a danas je predsjednik koordinacije HDZ-a za Australiju i Novi Zeland

Franjo Paradžik ispred Matice

Napisao: **Hrvoje Salopek** Snimke: **H. Salopek** i obiteljska zbirka

Nedavno nas je u Matici posjetio iseljenik iz Australije Franjo Paradžik. Miran i samozatajan šezdesetogodišnjak svojim nastupom nije odavao svoju istaknutu ulogu u hrvatskoj zajednici Brisbanea, glavnoga grada australske države Queensland. U razgovoru smo postupno otkrivali njegovu bogatu iseljeničku priču.

“Rođen sam 1943. u Vitini, u Hercegovini, od oca Petra i majke Matije. Kad sam imao pet godina obitelj se seli trbuhom za kruhom u Slavoniju, u Dalj”, priča nam Franjo i napominje kako ih je u obitelji bilo trinaestero braće i sestara. “Danas nas je još osmero živih. Mlađi brat Boško je poginuo kad su Srbi 1991. zauzeli Dalj. Posebno se ponosimo ocem koji ima 98 godina i koji nakon progonstva opet živi u Dalju.”

PREKO BEČA U BRISBANE

S 18 godina Franjo odlazi na školovanje u obližnje Borovo gdje pohađa Tehničku školu. Zapošljava se u kombinatu Bo-

rovo. Godine 1967. ženi se Brankom Grgić, rodom iz Potočara kraj Livna, koja je radila u vukovarskom Vuteksu. O odlasku u inozemstvo počeli su ozbiljno razmišljati kad je došlo do političke krize izazvane sovjetskom okupacijom Čehoslovačke 1968. godine. “Na suprugu i na mene vršeni su pritisci da se učlanimo u Komunističku partiju. Žena je bila trudna. Stanovali smo u nemogućim uvjetima. Na poslu su mi rekli da na stan mogu računati jedino ako se učlanimo u KP. Na to nikako nisam htio pristati. To se kosilo s našim svjetonazorima”, priča Franjo i napominje kako su odlučili otići za Australiju u koju su se nešto prije odselili njihovi kumovi i neki rođaci. “U Austriji, u Grazu, nabavili smo australske useljeničke formulare. U konzulatu su nam savjetovali, vidjevši da mi je žena trudna, da kao odredište odaberemo slabije razvijenu državu Queensland jer je tamo zdravstvena pomoć bila tada za sve besplatna. Tako je i bilo. Godine 1969. stigli smo letom iz Beča za Brisbane. U Australiju sam stigao sa samo jednim dolarom i dvadeset centi u džepu!”

Usljedio je kraći boravak u useljeničkom logoru Wackol, gdje je osim Paradžika bilo još desetak hrvatskih obitelji. “Već nakon tjedan dana sam našao posao u jednoj vulkanizerskoj radnji. Čim sam dobio prvu plaću, unajmio sam stan. Žena je ubrzo rodila našeg sina Alana. Godinu i pol nakon našeg dolaska već sam digao kredit i kupio kuću u naselju Woodridge.” Franjo kaže kako je Brisbane, koji danas ima više od milijun i pol stanovnika, tada imao samo 300.000 stanovnika. “U Queenslandu je tada bilo ponajviše poljoprivrede, uglavnom se uzgajala šećerna trska, industrije je bilo vrlo malo.”

Franjo i supruga Branka od samog dolaska u Brisbane vežu se uz tamošnju Hrvatsku katoličku misiju koja je tada

Mladi folklorasi Croatije iz Brisbanea, sredinom 80-ih

okupljala oko 200 naših obitelji. (Danas Birsbane ima više od pet tisuća Hrvata.) Bračni par Paradžik među najaktivnijim su u hrvatskoj zajednici Brisbanea, kako na crkvenom tako i na prosvjetnom i političkom polju. Franjo postaje potpredsjednik Katoličkog društva "Kardinal Stepinac". Godine 1974. pristupa Hrvatskome narodnom vijeću, nadstranačkoj udruzi hrvatske emigracije, gdje je delegat i predsjednik odbora za Brisbane. "Supruga je vodila hrvatsku školu u župi. Osnovali smo i folklorno društvo, hrvatski radioprogram, nogometni klub Croatia, organizirali smo razna okupljanja, zabave i još mnogo toga", kaže Ante i dodaje kako je krajem 80-ih započela izgradnja Centra hrvatske zajednice u predjelu Rocklea.

NEUGODNOSTI I PRITISCI

Čim se aktivirao u hrvatskoj zajednici, novine su u Borovu pišale kako je Franjo Paradžik 'vođa ustaša' u Brisbaneu. Od tada je, kaže, znao da dok je komunističke Jugoslavije, neće vidjeti svoju domovinu, a na pitanje je li se tada nadao slobodnoj Hrvatskoj, nedvojbeno odgovara: "Mi smo bili potpuno sigurni - znali smo da će se to kad-tad dogoditi." Priča kako su njegovi roditelji i braća trpjeli u Jugoslaviji zbog njegova angažmana. Policija ih je pozivala na informativne razgovore itd. Kaže kako je i u Australiji imao neugodnih iskustava s tim u svezi: "Za vladanja ljevičarskog premijera Wiltlama, od 1971. do 1975., koji je usko surađivao s jugoslavenskim vlastima, bio aktivne Hrvate se stalno kontroliralo. Gotovo svake noći moju kuću je obilazila policijska ophodnja, koja bi nerijetko sa svjetilkama pregledavala okućnicu."

Godine 1990. Hrvati u Brisbaneu s ushitom prate političke događaje u Hrvatskoj. Supružnici Paradžik nakon 21 godine političke emigracije posjećuju u kolovozu 1990. svoju domovinu. Dojmovi su zdvojni, oduševljenje susretom muti srpska 'balvan revolucija' koja najavljuje teška vremena. Godine 1991. pristupaju HDZ-u. "Izbijanje Domovinskog rata silno nas je potreslo i dali smo se potpuno u službu daleke nam domovine. Organizirali smo razne oblike pomoći. Prikupljali smo materijalna dobra i novac. Jednu večer smo skupili čak 137.000 dolara!" Franjo Paradžik danas obnaša dužnost predsjednika koordinacije HDZ-a za Australiju i Novi Zeland.

“Sretan sam što sam dugi niz godina vodio Centar Rocklea koji predstavlja ponos hrvatske zajednice u Brisbaneu. Prostore se na zemljištu od 18 hektara. Imamo dva velika nogometna igrališta, teniske terene, staze za boćanje... Ukratko, jedan od najvećih hrvatskih domova u Australiji.” Na pitanje kakvim smatra mladi naraštaj Hrvata u Brisbaneu, odgovara kako se dobar rad prošlih desetljeća i te kako osjeća u trećem naraštaju. “Mi u Brisbaneu nastojali smo mlade držati na okupu – u hrvatskoj školi, folkloru, športu... Danas naši mladi dobro govore hrvatski. Mislim da je u tom pogledu naša zajednica bolja od ostalih u Australiji.”

PONOSAN OTAC I DJED

Na kraju, a ne manje važno, je obiteljska strana u životu našega sugovornika. Uz već spomenutog sina Alana koji je rođen 1970., sretan je otac još triju kćeri – Sandre (1973.), Kristine (1976.) i Anite (1984.). “Svih četvero djece su fakultetski obrazovani i dobro govore hrvatski. Vjenčani su - imamo i troje unučadi”, ponosno će Franjo te napominje kako je posebno radostan što mu se kćer Sandra prije 12 godina za stalno vra-

tila, sa suprugom Pavom Lekom, u Hrvatsku. "Iako su oboje rođeni u Australiji, odlučili su se na život u zemlji iz koje su se morali iseliti njihovi roditelji. Odgojeni u pravome hrvatskom duhu, sami su se odlučili na taj ozbiljan korak. Hvala Bogu, odlično su se snašli. Imaju dobra zanimanja i posjeduju lijepu kuću u istočnom predjelu Zagreba. Ma, sad ih više nitko ne bi vratio u Australiju!"

Kaže kako i ostala djeca rado i često dolaze u Hrvatsku. "Kćer Anita i njezin suprug Ante Mudnić imaju stan na Čiovu. I oni će se možda preseliti u Hrvatsku."

Obitelji Paradžik 30-godišnji Franjin rad u građevinarstvu omogućio je da su danas dobro situirana i financijski neovisna obitelj. U Brisbaneu imaju lijepu kuću, te 11 stanova koje iznajmljuju. "Sad razgledavam stanove po Zagrebu. Možda nešto kupimo, kako bismo imali svoj krov nad glavom i ovdje. Ali, tko zna, možda se svi jednog dana vratimo." ■

Branka i Franjo prigodom prvog posjeta Hrvatskoj, slikano 1990. u Dalju s bratom Boškom (u sredini), koji je kao hrvatski redarstvenik ubijen kad su srpski vojnici zauzeli tamošnju policijsku postaju

ENG We bring the fascinating life story of Franjo Paradžik, a prominent Australian Croatian from Brisbane. Since coming to Australia in 1969 he has been an active member of the Croatian community. He currently serves as president of the HDZ coordination body for Australian and New Zealand, and as the president of the Croatian Centre in Brisbane.

30 GODINA MISIJSKE FOLKLORNE SKUPINE KORACI U TUĐINI

NJEMAČKA - Folklorna skupina Hrvatske katoličke misije Köln *Koraci u tuđini* proslavila je 30. svibnja tridesetu obljetnicu postojanja u Bürgerzentrum u Chorweileru u Kölnu u organizaciji HKM Köln, a pod medijskim pokroviteljstvom Večernjeg lista. Skupina je osnovana 1979. godine, a nastupala je na različitim folklornim

festivalima u Njemačkoj i u domovini. Sudjeluju u svim misijskim aktivnostima njegujući i čuvajući hrvatsku narodnu i kulturnu baštinu. Danas je u skupini oko sedamdeset članova, od najmlađih pa do starijih. Skupine vode Tomislav Ćurković, Nikolina Katić i Marijana Nedić, koja posebno radi s najmlađima. (A. Polegubić)

UTEMELJENI UJEDINJENI HRVATSKI KLUBOVI I DRUŠTVA U AUSTRALIJI I NA NOVOM ZELANDU

AUSTRALIJA - Na zborovanju hrvatskih klubova i društava iz Australije, održanom u Geelongu 23. i 24. svibnja, u AHD *Kardinal Alojzije Stepinac*, nazočni predstavnici hrvatskih klubova i društava usuglasili su svoja gledišta bez većih napora i nesporazuma te osnovali inicijativni odbor nove hrvatske udruge u Australiji na čelu s predsjednikom Paulom Šarićem, a s ciljem da se pruži prilika mladima koji osjećaju potrebu da očuvaju, dopunjuju i proširuju aktivnosti i ono što su napravili hrvatski naraštaji prije njih. Novozabrani inicijativni odbor zadužen je za niz predradnji do sljedećeg sastanka u Adelaideu 3. listopada ove godine. (Nova Hrvatska)

ZBIRKA PODATAKA O HRVATSKIM KULTURNIM DRUŠTVIMA U SVIJETU: FOLKLORNE I TAMBURAŠKE SKUPINE, KLAPE

Odjel za kulturu Hrvatske matice iseljenika započinje novi projekt – izradu središnje zbirke podataka o svim hrvatskim folklornim i tamburaškim skupinama i klapama koje postoje u hrvatskome iseljeništvu i u manjinskim zajednicama u susjednim zemljama. Tako prikupljena zbirka bit će trajno predstavljena na internetskoj stranici Hrvatske matice iseljenika, a kada bude završena naći će svoje istaknuto mjesto i u postavu budućeg Muzeja hrvatskog iseljenništva. Istodobno će se skupine, orkestri i klapa redom, kako materijali budu pristizali, predstavljati i u tiskanom obliku, u našem mjesečnom časopisu *Matica*.

Zbirka podataka o hrvatskim folklornim i tamburaškim skupinama i klapama poslužit će i kao adresar i putokaz za međusobnu komunikaciju hrvatskih društava diljem svijeta, uključivši i društva u domovini, te kao sredstvo za uspostavljanje suradnje, razmjene gostovanja i različitih oblika stručne i prijateljske pomoći.

POZIVAMO folklorne i tamburaške skupine te klapa iz hrvatskoga iseljenništva i manjinskih zajednica u susjednim zemljama na suradnju. Molimo, pošaljite na adresu: folklor@matis.hr sljedeće materijale i podatke:

1. FOTOGRAFIJU U BOJI VAŠE SKUPINE ILI KLAPE (rezolucije veće od 250 pix/inch)
2. PUNI NAZIV SKUPINE ILI KLAPE
3. ADRESU I E-MAIL ADRESU
4. DATUM I GODINU I MJESTO OSNUTKA
5. IME OSNIVAČA (NAZIV INSTITUCIJE ILI IME POJEDINCA)
6. BROJ GRUPA (SEKCIJA) KOJE DJELUJU U SKUPINI
7. TRENUTNI UKUPNI BROJ ČLANOVA
8. IME I PREZIME PREDSEDNIKA I UMJETNIČKOG VODITELJA (ili umjetničkih voditelja ako ih je više)
9. BIOGRAFIJU SKUPINE (maksimalno 1.500 znakova s prazninama) napisanu na hrvatskome jeziku te prevedenu na službeni jezik zemlje u kojoj živite
10. KRATAK SADRŽAJ PROGRAMA KOJI IZVODITE (naziv točke, ime autora koreografije ili glazbe, tekstopisaca, dirigenta i sl.).

Zahvaljujemo na budućoj suradnji!

Za sve dodatne informacije možete se obratiti voditeljici Odjela za kulturu HMI-ja prof. Srebrenki Šeravić na navedenu e-mail adresu.

Naša Zrinka – njemačka policajka

“Iako imam samo hrvatsko državljanstvo, to mi zaista ne predstavlja nikakav problem. A zašto i bi - rođena sam u Koblenzu, integrirana sam, tu imam prijatelje... Ali to nimalo ne umanjuje ljubav prema domovini mojih roditelja koja je i moja, i gdje jako rado odlazim”

Zrinka u odori njemačke policije

iz Žepča, došla je ovdje malo kasnije, upoznali su se i danas smo sretna obitelj. Imam još mlađu sestru Anu.

Kako ste postali komesar?

- Nakon završetka desetogodišnjeg školovanja završila sam za dekoratera i nekoliko sam godina radila taj posao. I onda mi se vratila volja za učenjem i 1999. sam maturirala. Poslije toga sam diplomirala na Visokoj školi za javnu upravu Sjeverne Rajne Vestfalije u Kölnu, i postala sam diplomirani policijski komesar. Prve dvije godine sam radila na terenu, na raznim poslovima. To mi je bilo zanimljivije od rada u zadnjoj smjeni. Od 2005. godine radim u okrugu Rhein-Erft blizu Kölna.

Jeste li imali problema na poslu zbog Vašega hrvatskog podrijetla? Vi vjerojatno imate njemačko državljanstvo?

- Ne, imam samo hrvatsko državljanstvo. Međutim, to mi zaista nije predstavljalo nikakav problem. A zašto i bi - rođena sam u Koblenzu, znači Njemačka je moja domovina, tu živim poput mnogih drugih, integrirana sam, tu imam prijatelje, po kulturi i jeziku pripadam ovdje. Ali to nimalo ne umanjuje ljubav prema domovini mojih roditelja koja je i moja, i gdje jako rado odlazim. Za dobivanje posla u policiji bila je zacijelo važna i preporuka ovdašnjeg ministarstva unutarnjih poslova, pošto Hrvatska još nije u Europskoj uniji. Ipak, rezultati u školi bili su presudni, a posebice znanje hrvatskog jezika koje je policiji važno i traženo. Ne znam je li poznato da ovdje u policiji osim Nijemaca ima i drugih

nacionalnosti, a svi savjesno rade svoj posao. Inače pohađam razne seminare u struci i usavršavam se. Multiplikator sam za interkulturalnu kompetenciju - a to znači policajac za strance, koji u prvom redu pruža pomoć ljudima drugih običaja i kultura. Sada trenutno pohađam seminar za skrbnike.

Radno mjesto prilično Vam je udaljeno od Koblenza gdje ste odrasli i gdje žive Vaši roditelji. Kako to podnosite?

- To je već malo teže. Obitelj mi je nešto najdraže, ali posao je takav i ja ga volim. Koristim svaki slobodni vikend za posjet svojim. Vi sigurno znate da sam aktivna u hrvatskoj folklornoj grupi 'Kolo' iz Koblenza i tu dolazim na probe i nastupe kad god mi posao dopusti. Inače, rado posjećujem maminu i tatinu obitelj, a posebno se veselim odlasku na more. Naime, na lijepom otoku Krku imamo kuću, a kako je tamo, mislim da Vam ne trebam ni pričati... ■

Zrinka s rođakinjom Marijanom Periša koja vodi folklor u Hrvatskom kulturnom društvu u Koblenzu

Razgovarao i snimio: **Jakov Vranković**
(www.croatia-presse.de)

Mladi Hrvati drugog i trećeg naraštaja u Njemačkoj su potpuno integrirani građani u tamošnje društvo. Nisu to više mahom pomoćni radnici, kao njihovi očevi i djedovi, već pretežno ljudi koji obavljaju srednje i visoko kvalificirana zanimanja. Među njima je čak i jedna mlada policajka ili kako to službeno glasi - policijski komesar. Riječ je o Zrinki Periši, s kojom smo na kratko razgovarali.

Recite nešto o sebi, otkud su Vam roditelji i kada su došli u Njemačku?

- Moj otac je iz Livna, a u Njemačkoj je od 1970. godine, mama Liljana je

ENG An interview with young German policewoman Zrinka Periša, a Croatian woman born in Koblenz, where her parents came from Bosnia in the early 1970s. And although Croatian is her only citizenship she says that did not create any problems when getting a job on the police force.

Počeci hrvatskog novinarstva

Novine su izlazile dva puta tjedno, na njemačkom jeziku, u doba Josipa II. službenom jeziku u Hrvatskoj, a pisane su goticom

Piše: Željko Holjevac

Novine kao tiskani medij izlaze redovito u određenim vremenskim razmacima: dnevno, tjedno, dvotjedno, mjesečno ili rjeđe. Objavljaju različite vijesti iz svijeta politike, kulture i športa, izvještavaju o dnevnim događajima i važnim društvenim pitanjima, donose priče, romane u nastavcima i stripove, objavljuju oglase, reklame i karikature i ostali materijal u riječi i slici. Tiskaju se na jeftinijem novinskom papiru, uglavnom u većim nakladama. Za novine pišu profesionalci – novinari, a uređuju ih njihovi urednici. Danas je svakidašnji život nezamisliv bez novina, ali one ne postoje oduvijek.

Prve novine, zapravo obavijesti, postojale su u Egiptu i Kini još prije nekoliko tisuća godina. Bile su pisane rukom

Zagreb (Gradec) 1792. godine

u nekoliko desetaka primjeraka. U starom Rimu izlazili su dnevni zapisi rimskoga naroda, *Acta diurna populi romani*. Pojavu prvih pravih novina omogućio je tek Gutenbergov izum tiska u 15. stoljeću jer su se nakon toga knjige i druge tiskovine mogle jeftino i brzo umnožavati u većem broju primjeraka. Redovite novine počele su izlaziti u 16. stoljeću na njemačkom prostoru, a polovicom 17. stoljeća pojavljuju se novine u Parizu, Londonu, Beču i drugim europskim gradovima. U početku one nisu imale šire javno značenje jer većina stanovnika u tadašnjoj Europi nije znala ni čitati ni pisati, a nisu mogle bitno utjecati ni na politički i društveni život jer su položaj i uloga pojedinca bili unaprijed određeni podrijetlom ili pripadnošću određenoj skupini.

PRVE NOVINE NA LATINSKOME

U hrvatskim zemljama prve poznate novine izlazile su 1771. u Zagrebu na latinskom jeziku, tada službenom jeziku u Hrvatskoj, a zvale su se *Ephemerides Zagrabienensis*. Od tih prvih novina u Hrvatskoj nije sačuvan niti jedan primjerak. Iz oglasa na omotnici tiskovine *Calendarium Zagrabienae* za 1771. i 1772. zna se da su izlazile svake subote na četiri stranice, a tiskane su u Kaptolskoj tiskari koju je vodio Antun Jandera.

Prodavale su se po cijeni od tri novčića, a uređivao ih je nepoznati "sastavljač". U Zagrebu su 1786. izlazile i novine na njemačkom jeziku pod imenom *Agrar deutsche Zeitung*. Ni od tih novina nije sačuvan niti jedan primjerak. Njihovo izlaženje zabilježio je peštanski *Mercur von Ungarn*. Pojavivši se na valu josefinizma, izlazile su kraće vrijeme, ali se o njima općenito vrlo malo zna, pa nije poznato ni tko ih je izdavao ni tko im je bio urednik.

U Zagrebu je 3. lipnja 1789. počeo izlaziti *Kroatischer Korrespondent* (Hrvatski dopisnik), druge zagrebačke novine na njemačkom jeziku i treće novine u Hrvatskoj uopće. Iako je poziv na pretplatu objavljen još 24. ožujka, a novine su trebale izaći 4. travnja, prvi broj otisnut je tek 3. lipnja 1789. i to, kako je objašnjeno u uvodniku, "zbog nepredviđenih okolnosti". Novine su izlazile dva puta tjedno, srijedom i subotom u 16 sati. Izlazile su na njemačkom jeziku, u doba Josipa II. službenom jeziku u Hrvatskoj, a pisane su "njemačkim pismom" (goticom). Opseg novina iznosio je dva lista ili četiri stranice, ali ima i brojeva sa šest do čak osam stranica. Nije poznato tko je list vodio ni tko ga je uređivao. Tiskao se u zagrebačkoj tiskari bečkoga tiskara i knjižara Johanna Thomasa Trattnera na formatu 16 x 20 cm, tada uobičajen.

jenom za novine i tiskopise, u skladu s dimenzijama tiskarskog stroja. Od tih novina sačuvano je cijelo godište, ukupno 61 broj, a pohranjene su u Zbirci rijetkosti Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

NAJVIŠE VIJESTI O RATU S TURCIMA

Kroatischer Korrespondent pojavio se u vrijeme kada se rat koji je Josip II. poveo protiv Turaka bližio vrhuncu. Zbog toga je u njemu najviše vijesti iz pera ratnih dopisnika iz graničnih gradova i utvrda od Karlobaga do Zemuna. Ostalo su službene vijesti, dvorska izvješća, manjim dijelom prerađene vijesti iz bečkih i stranih novina, te kratke domaće vijesti iz Zagreba i pojedinih drugih mjesta, gdje se malo što događalo. Zagreb je još 1808. imao samo 6.609 stanovnika, od čega 4.174 stanovnika na Gradecu, a o drugim hrvatskim mjestima da se i ne govori. Novosti s ratišta imale su prednost, a nakon njih su dolazile obavijesti "o svemu što se može nazvati neobično".

List je bio namijenjen ne samo domaćoj javnosti, nego i hrvatskom okru-

U najavi "zagrebačkih novina s naslovom: *Kroatischer Korrespondent*" pisalo je sljedeće: "Nakladnik ovih novina nastojat će, uglavnom s pomoću vlastitih dopisnika, učiniti ih što je moguće zanimljivijima, ne ograničavajući se samo na jedno područje. Ratne, političke i crkvene promjene i događaji vjerno će prenositi, onako kako ih primi iz pouzdanih ruku. U njima će naći svoje mjesto i dovoljno značajna inozemna zbivanja, napose ona koja su u svezi sa sadašnjim ratnim prilikama. Pa ipak, najveću će prednost davati nastojanju da što je moguće točnije i brže prikuplja hrvatsko-slavonske i graničarske vijesti. Stoga se nada da će naći pouzdanike koji neće posustati u podupiranju novopokrenutih novina dobrim dopisivanjem."

ženju. Dopisnici su bili probrani ljudi, a članci jezgroviti i vjerojatno redigirani vještom rukom nepoznatog urednika, budući da se gotovo svi dopisi odlikuju sličnim jezikom i stilom. Izdavač je bio uvjeren da će se "svaki patriot zacijelo obradovati, što postoji ovakav vlastiti proizvod zemlje". Vijesti su objavljivane s određenim zakašnjenjem s obzirom na događaje na koje su se odnosile jer tada nije bilo modernih sredstava komunikacije pa je znalo proteći desetak ili čak mjesec dana dok bi neka vijest s terena pristigla u redakciju.

Uprava lista budno je pazila na distribuciju i adrese pretplatnika. Kad je izdavač primio pritužbe nekih pretplatnika koji su se požalili na zakašnjenje dostavu, pomaknuo je izlaženje novina sa srijede i subote na utorak i petak kako bi ih pretplatnici mogli dobiti poštom u srijedu i nedjelju.

U novinama se gotovo ne zapaža utjecaj cenzure jer su donosile i vijesti nepovoljne za vojno zapovjedništvo, dajući realnu sliku događaja, bez posebnog promicanja jozefinizma.

OGLAS ZA 20 KRAJCARA

Osvajanje Bastille 14. srpnja 1789. zabilježeno je kao "neobičan događaj". Suvremenici nisu ni slutili da je to početak Francuske revolucije, jednog od prijelomnih događaja u povijesti ljudskog roda. Vijest o austrijskom osvajanju Beograda i predaji tamošnje turske posade 8. listopada 1789. otisnuta je masnim slovima. Uz to, list je pisao o kretanjima vojnih transporta, dopremi zaliha hrane za ljudstvo

i krme za stoku, pojavi hajduka u Moslavini, čestim poplavama zbog neobično kišne godine, provali u jednu rezbarsku radionicu u Zagrebu i drugim temama. Donosio je katalog prinova u Trattnerovoj knjižari, najavljiavao čak i kazališne predstave, a u njemu ima i manjih oglasa. Jedanput otisnuti oglas stajao je 20 krajcara, dvaput 34 krajcara, a tri puta 45 krajcara. Godišnja pretplata koja je uključivala i poštansku dostavu iznosila je šest forinti, a polugodišnja tri forinte. U tiskari se list mogao nabaviti po cijeni od četiri forinte za godinu dana, odnosno dvije forinte za pola godine.

Nakladnik je 26. studenoga 1789. objavio izlaženje lista i u sljedećem polugodištu do svibnja 1790. te obećao da će *Kroatischer Korrespondent* od Nove godine imati poseban prilog. Nije poznato što je to trebalo biti jer je posljednji sačuvani broj otisnut 29. prosinca 1789. godine. Po svemu sudeći, list je tijekom 1790. još neko vrijeme izlazio, a zatim se ugasio, ne zna se točno kada, ali najvjerojatnije nedugo poslije smrti Josipa II., kada se hrvatsko plemstvo u okolnostima sloma jozefinizma i germanizacije vratilo latinskome kao službenom jeziku i okrenulo se prema čvršćem savezu s Ugarskom.

Prve hrvatske novine na hrvatskom i talijanskom jeziku bile su *Kraglski Dalmatin*, pokrenut 1806. u Zadru, a prve novine isključivo na hrvatskom jeziku bile su preporodne *Novine horvatzke*, koje je u Zagrebu 1835. pokrenuo Ljudevit Gaj. ■

Prikaz rata s Turcima 1788. godine

ENG The *Kroatischer Korrespondent* (Croatian Correspondent) began circulating on June 3rd of 1789 as the second German-language newspaper in Zagreb and the third newspaper of any kind in Croatia. The paper had two editions a week, and was written in German, an official language in Croatia during the reign of Josef II.

BLAGDAN BL. IVANA MERZA U KARASEVU

RUMUNJSKA - U najvećoj hrvatskoj župi u Karaševu u Rumunjskoj, koja ima 2.500 Hrvata, 10. svibnja sveča-

no je proslavljen, već treću godinu, blagdan bl. Ivana Merza. Slavlju je dalo i ekumensku dimenziju svojom nazočnošću petero studenata hrvatskog jezika i književnosti sa Sveučilišta u Bukureštu. Ti su studenti, po nacionalnosti Rumunji i svi pravoslavne vjere, pod vodstvom svoga profesora Petra Hategana, rodnom iz Karaševa, prije svečane svete mise izveli na hrvatskom jeziku kratki prigodni recital posvećen bl. Ivanu Merzu.

PRIGORCI UGOSTILI HRVATE IZ VOJVODINE

HRVATSKA - U organizaciji kulturno-umjetničke udruge „Prigorec“ iz Sesvetskog Kraljevca održana je 6. i 7. lipnja deveta po redu smotra folklora „Prigorski dani“ na kojoj je nastupilo petnaestak folklornih skupina iz Hrvatske i inozemstva. Većinom su to bila prijateljska društva s kojima „Prigorec“ godinama ostvaruje vrlo uspješnu suradnju uzajamnom razmjenom posjeta. Na ovogodišnjim Prigorskim danima nastupile su čak dvije folklorne skupine iz Vojvodine: HKUD „Šokadija“ iz Sonte i HKUD „Vladimir Nazor“ iz Sombora. (S. Šeravić)

NOVA PREDSTAVA PEČUŠKOGA HRVATSKOG KAZALIŠTA

MAĐARSKA – Hrvatsko kazalište iz Pečuha postavilo je na scenu novu predstavu *Raskošno cvjetaju moje ruže* Antona Pavlovića Čehova i to u dvije inačice - hrvatskoj i mađarskoj. Mađarska je inačica ostvarena kao dio programa ovogodišnjih Pečuških ljetnih igara, a u njoj glume Slaven Vidaković i Anna Györfi, dok je hrvatska inačica ostvarena kao dio ovogodišnjega programa Hrvatskog kazališta. U njoj glume Slaven Đurić i Katarina Baban. Ravnatelj Hrvatskog kazališta Antun Vidaković naglasio je kako nije mogao odbiti redatelja

koji ga je potražio s ovim zanimljivim komadom, to više što se u Hrvatskom kazalištu još nije igrao Čehov, te kako je predstava *Raskošno cvjetaju moje ruže* 60. predstava na repertoaru Hrvatskoga kazališta, utemeljenog 1992. godine, te četvrta predstava koju Hrvatsko kazalište ostvaruje i na mađarskom jeziku. (Hrvatski glasnik)

100 tamburaša osvojilo Beč

AUSTRIJA - Od svog osnutka 1913. godine Wiener Konzerthaus, jedna od najpoznatijih svjetskih koncertnih dvorana, nije ugostila takav orkestar kakav je svirao 14. svibnja. Tog četvrtka prvi put su se u tome bečkom hramu glazbe razlijegali zvuci tamburica, odnosno najvećega tamburaškog orkestra na svijetu – „Hrvatske tamburaške rapsodije“. I to ni manje ni više, nego 100 najboljih hrvatskih tamburaša pod ravnanjem maestra Siniše Leopolda. Zahvaljujući umijeću i upornosti čelnih ljudi zagrebačke *Šokadije*, prije svega Martina Vukovića i Jadrana Antolovića, koji već četvrtu godinu u zagrebačkome Lisinskom priređuju koncerte najvećega tamburaškog orkestra, hrvatske tambure zasvirale su i u prijestolnici svjetske glazbe.

Golubica vukovarska, Dubrovačka kontradanca, Zagrebačka promenade i Tucin spletokol bili su uvod u dojmpljivi koncert koji je trajao sat i pol. U dobro popunjenoj dvorani i veliki broj naših austrijskih sunarodnjaka s ushićenjem je slušao zvuke hrvatskoga tradicijskoga glazbala. Nakon prvog dijela koncerta, u kojemu je uz hrvatske koncertne tamburaške skladbe, narodne pjesme i kola izvedena i arija „U boj, u boj“, u drugom dijelu koncerta orkestar „100 tamburaša“ posjetiteljima je priredio pravo glazbeno iznenađenje. Bachov *Air*, Mozartovu *Malu noćnu muziku*, Brahmsov *Mađarski ples br. V* i Beethovenovu *Odu radosti* Bečani su čuli prvi put u tamburaškoj izvedbi. Gradišćanskohrvatsku himnu „Hrvat mi je otac, Hrvatica mat“, publika je s orkestrom otpjevala na nogama.

Oduševljenje što su imale prigodu nastupiti u tako slavnoj dvorani nisu krile niti članice Šokadijine ženske vokalne skupine „Zvilde“, kao i pjevači Komornog zbora „Ivan Filipović“ iz Zagreba. Posebna gošća u programu bila je primadona zagrebačkog HNK Ivanka Boljkovac. Među tamburašima i gradišćanski Hrvati su imali svoje predstavnike – to su braća Konrad i Aleks Robica iz sela Uzlopa nedaleko od Željeznoga. Od organizatora doznajemo da je ovo bio tek početak predstavljanja hrvatske tambure u svijetu. Orkestar „100 tamburaša“ već se priprema za novi koncert koji će se u svibnju sljedeće godine održati u Budimpešti. (Željka Lešić)

OBIČAJI BAČKIH HRVATA NA SMOTRI U APATINU

SRBIJA - Kulturne institucije hrvatske nacionalne zajednice iz zapadne Bačke pokazale su dio svoje bogate kulturološke tradicije Apatincima. Na zonskoj smotri izvornoga pučkog stvaralaštva, održanoj 16. svibnja u velikoj dvorani Doma kulture Apatin, nastupili su, među ostalima, i KPZH „Šokadija“ iz Sonte, HKUD „Vladimir Nazor“ iz Sombora i KUDH „Bodrog“ iz Bačkoga Monoštora interpretacijom svojih izvornih običaja. Na smotri, čiji je organizator pokrajinski Savez amatera, koji djeluje u sklopu Zavoda za kulturu Vojvodine, predstavilo se oko 460 sudionika, odnosno 28 solista i skupina iz 19 kulturnih institucija. (I. Andrašić)

POLOŽEN KAMEN TEMELJAC KATOLIČKE CRKVE U ŠTIPU

MAKEDONIJA - Postavljanje kamena temeljca za katoličku crkvu u Štipu 26. svibnja blagoslovio je biskup i apostolski egzarchat dr. sc. Kiro Stojanov. Njezinu gradnju podržat će štipski gradonačelnik dr. sc. Zoran Aleksov i značajni poduzetnici, Hrvati - Andrija Antolović, Vinko Tičinović i Ivan Kašuba. Na procesiji koju je vodio biskup Stojanov, otac Marjan, mons. Antun Cirimotić i nekoliko časnih sestara, u velikom broju nazočili su članovi Zajednice Hrvata u Makedoniji - ogranak Štip. Vjernici su dosad morali prelaziti kilometre, čak i 100 kilometara u jednom smjeru, kako bi nazočili sv. misi u katedrali Presveto Srce Isusovo u Skoplju. Osim duhovnog, nova katolička crkva bit će i kulturno središte ovoga maloga i lijepoga grada u istočnoj Makedoniji. (Lj. Totch Naumova)

SVJETSKI TAMBURAŠKI REKORD U TRAJŠTOFU

AUSTRIJA - Tamburica Trajštof krajem svibnja proslavila je 50. obljetnicu utemeljenja. U Trajštofu se tim povodom 31. svibnja osnovao i najveći tamburaški orkestar svijeta od ukupno 264 tamburaša pristiglih iz svih krajeva Gradišća te Beča, Mađarske i Slovačke. Ovaj službeni rekord bit će upisan u Guinnessovu knjigu rekorda. Tamburašku grupu osnovao je u Trajštofu 1934. ravnatelj škole Adalbert Kuzmić. Danas grupa odraslih ima 32 glazbenika, a mladi tamburaši imaju 24 člana. Otkad postoji, u tamburaškoj grupi je više od 500 tamburaša iz Trajštofa naučilo - zahvaljujući obitelji Kuzmić - svirati tamburu. (dšš)

HNV darivao najuspješnije učenike u Subotici

SRBIJA - Hrvatska zajednica u Vojvodini započela je u 2002. godini nastavu na hrvatskome jeziku u hrvatskim razredima ili se materinski jezik upisuje kao izborni predmet. Tim pravom koristi se znatan broj učenika koji su tijekom ove školske godine postigli uspjeh na raznim natjecanjima. U cilju jačanja osjećaja pripadnosti hrvatskoj zajednici i poticanja djece na upisivanje u hrvatske razrede ili upisivanje hrvatskoga jezika kao izbornog predmeta, Hrvatsko nacionalno vijeće upriličilo je u utorak, 26. svibnja, u dvorani HKK „Bunjevačko kolo“ u Subotici svečanost na kojoj su uručivani darovi uspješnim učenicima. Svoj doprinos ovoj lijepoj i hvalevrijednoj priredbi dali su Generalni konzulat RH sa sjedištem u Subotici osiguravši nagrađenim učenicima kazališnu predstavu u Osijeku koja će se realizirati uz pomoć župana Vukovarsko-srijemske županije, zatim Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata čiji je ravnatelj Tomislav Žigmanov koji je toplim riječima pozdravio učenike i naglasio da je njihovo znanje svjetlost koju trebaju dalje dijeliti, NIU „Hrvatska riječ“ i Hrvatska matica iseljenika. Na početku programa nastupili su učenici sa svojim glazbenim i recitatorskim točkama, a zatim su Branko Horvat, predsjednik HNV-a i Stanislava Stantić Prčić, članica IOHNV-a za obrazovanje, uručili knjige uspješnim učenicima, koje je osigurala Hrvatska matica iseljenika zahvaljujući donacijama izdavačkih kuća iz Zagreba, a to su: *Golden Marketing-Tehnička knjiga*,

Ljevak i Alfa. Ljubaznošću donatora skupljeno je 70-ak knjiga. Bila je to prigoda i za uručivanje zahvalnica djeci i priznanja učiteljima mentorima za sudjelovanje na natjecanju dječjih literarnih radova *Zlatna ribica*, koju već šestu godinu zaredom organizira riječka podružnica HMI-ja. Dvorana je bila prepuna učenika i njihovih roditelja, učitelja i nastavnika, te uzvanika među kojima su bili generalna konzulica Ljerka Alajbeg, konzulica savjetnica Vesna Njikoš Pečkaj i Marija Hećimović, predstavница HMI-ja. (M. Hećimović, foto: Z. Vukmanov)

Tajna rođenja

Nitko nikada nije uspio pozdano utvrditi kada je i kako rođen junak ove priče Stipan Radoš pokojnoga Grge koji je u životu imao desetak nadimaka - Ločko, Krcalo, Muto, Plisko... ali ćemo ga ovdje pisati po posljednjem, Rodijak Čipa. Rodijak zato što je tako oslovljavao svakoga čovjeka, znana i neznana, a Čipa je zbog toga što su u selu veoma često Stipane nazivali nadimkom Čipa. Tim su ga nadimkom zvali čak i Nijemci za vrijeme njegova dugog boravka u zemlji Njemačkoj.

Zna se samo da je Rodijak ugledao svijet u Runjavoj Glavici, koju bi malo romantičniji pisci opisali kao pitomo selo, a ja držim da je najbolji opis toga sela sadržan u njegovu imenu. Iskazi o datumu rođenja Rodijaka Čipe razlikuje se čak za nekoliko godina. Njegova baba Manda znade da se Čipa rodio istoga dana kada se otelila Galušina krava Milova, djed Kleco je siguran kako se njegov najstariji unuk rodio između dva rata (kao i svi Glavičani otkada je Boga i svijeta), a ostali Glavičani samo sliježu ramenima na to pitanje jerbo im se čini da Čipa nije nikada rođen, da je on tu oduvijek, od početka svijeta. Sam Rodijak je na pitanje o datumu rođenja odgovorio vojnoj komisiji ovako:

- Bogarca ti poljubim, družo, ja i Cvitan smo vrsnici, a Manje stariji godinu dana, pa ti računaj!

Pošto su drugi priznali kako ne mogu riješiti tu jednadžbu, Rodijak je veselo uzvratilo.

- Kad ne znate vi, koji ste pismeni, kako ću znati ja, koji sam nepismen?

Valja kazati da Rodijak Čipa nije bio jedini Glavičanin kojemu se ne zna datum rođenja. Želeći odgoditi djeci službu vojske, Glavičani su u to vrijeme krili djecu, čekali i po nekoliko godina prije nego ih upišu u matične knjige. Tako je

Rodijak u glavičkoj crkvi kršten na Gospojnu 1940. godine, ali se on sjeća veoma dobro i događaja koji su se zbili godinama ranije.

S druge, pak, strane baba Manda tvrdi da je malome Čipi spala tjemenača tek potkraj rata, što bi moglo navesti na zaključak kako je ispravno zapisan datum rođenja u fratarskim knjigama. No, djed Kleco opet tvrdi kako je Čipa tada bio veliki momak jer je već mogao natovariti magare, a tjemenača je tek tada spala s njegove glave zato što se prvi put okupao.

Sve u svemu, moglo bi se kazati da je Rodijak Čipa rođen nekoliko godina prije nego mu piše u fratarskim knjigama. Sam Čipa danas tvrdi da to uopće nije ni važno.

- Bogarca ti poljubim, rodijače, veli Čipa, važno je da je jadni čovik ikako rođen! Jerbo, koliko ima ljudi koji nisu nikako rođeni!? Kako je njima? Meni čudno i bit će mi čudno dok ne umrem to što je mene zapalo da se rodim kod toliko nerođeni ljudi. A more bit da su bili vele pametniji i bolji od mene. Nekad me bude sram što mene ima, a nji nema. A jopet, kad bolje promislim, sve je to u Božjim rukama. Valjda Bog znade što sam se ja rodio, a oni nisu. More bit da će se oni roditi kasnije, kad bude veća potreba za pametnim ljudima. Što ti misliš, rodijače?

Ako već ne znaju datum Čipina rođenja, stariji se Glavičani dobro sjećaju njegova izgleda u prvim danima života.

- Kad se istom rodio, a ja sam mu pupak vezala, bio je vas iskrivljen, sivast... kazuje njegova baba Manda. A tako runjav da si ga moga obrijati. Bože mi oprosti, nisi zna s koje bi mu strane nazva "Valjen Isus". A niko nije moga od ruga kazati da je čust, da sličićači, kako je običaj, već bi se žene pripale kad bi zadigle pokrivač i ugledale ga u bešiki. Samo bi kazale da će mali nadoć s godinama, pa

su onda pričale o ovom i onom momku i čoviku koji su isto tako bili ružni u djetinjstvu. A Čipa je bio grdan zato što se prvi rodio u matere, a bio velik. Tako se mali napatilo u porodu, pa ga je iskrivilo i naružilo. Ali je propratio put braći i sestram koji su došli na svit poslin njege, lipi ka anđeli.

Posljedice rađanja vidjele su se na Rodijaku čitavo djetinjstvo. Govori se da je njegova pokojna strina Luca na času smrti izrazila posljednju želju da joj dovedu Čipu. I doveli su dječaka do kreveta, a strina je, kaže priča, dugo i šutke promatrala Čipu, da bi napokon zakolotala očima, izustivši svoje posljednje riječi:

- Isuse moj, ružan li je naš Čipica, kazala je Luca i s čuđenjem napustila ovaj svijet.

Gladno djetinjstvo

Rodijak će Ćipa i danas kazati da se u djetinjstvu nikada nije najeo. Neki to pokušavaju obrazložiti siromaštvom i oskudicom Ćipine obitelji, što je djed Kleco uvijek pokušavao opovrgnuti i unukovu vječnu glad protumačiti njegovom nezasićenošću.

- Bolešćurina je to velika, kaže djed Kleco. Mali nije ima berićeta ni blagoslova, nije se zna okanit jila. Da smo ga pušćali, on bi puka od čorbe ili pure, jerbo mu Bog nije ugradio ništa već glad, viru mu ćaćinu.

Rodijak se slaže više s djedom, premda mu se čini da se tada nije imalo što pojest u kući. Zato je neumorno kopao po njivama tražeći oriške i ljaljke, u jesenisu od njega mogle ostati trnjine, gloginje, šepurine i ostalo šumsko voće, u

proljeće je kao čobanče stalno žvakao ljutiku, ali bi i druge trave na Ćipinu jelovniku pronašle mjesto. Kao i prve šljive i jabuke u seoskim voćnjacima, a najviše se veselio jeseni i kukuruzima, krumpirima, repi i tikvama što ih je krao sa seoskih njiva. No, Rodijak nikada nije zatajio svoje nestašluke, nikada sakrio krađu. Uvijek bi otvoreno priznao. I, naravno, dobio batine. Uostalom, on je bio uvjeren kako djeca služe samo zato da ih stariji tuku. Po nepisano pravilu svako je čeljade, ne samo kućno već i seosko, imalo

pravo u svako doba istući svako seosko dijete, bez obzira na njegovu nedokazanu krivnju. Sama je sumnja bila dokaz. Ako neki Glavičanin ugleda srušen zid na svojem vrtu, on istuče prvog dječaka kojega sustigne i to uz psovku i prijetnju da će ga prijaviti ocu ili djedu. Zbog toga su dječaci uvijek oprezno pokušavali izbjeći svaki susret s odraslom osobom. Jer, nerijetko se događalo da netko iz skupine ljudi skoči prema djeci, uhvati rukama prvog od njih, te ga namlati do mile volje uz vesele povike ostalih: "Udri ga, ruka ti se pozlatila". Pritom se nikada nije spominjao razlog za kaznu.

- Bogarca ti poljubim, kaže Rodijak, bio je to dobar običaj! Jerbo, dug je dan za učinit kakvu šćetu, za obrat tuđe jabuke, popišat tuđi luk, otkinut klip kukuruza... Koliko sam puta izmaka kazni? E, ja sam, kad sve zbrojim, dobro prošao. Sićam se da sam po pio sve opanke iz naše kuće koji su bili od svinjske kože. Lipo ji ispržim na vatri i pojidem. A nikad se nije znalo da sam to ja uradio.

Sve je to ipak bilo nedostatno da bi utažilo veliku glad Rodijaka Ćipe. A recepturu za dodatne izvore hrane otkrio je sasvim slučajno jednog ljetnog dana. Naime, svi su glavički dječaci krali tuđe voće, a pošto ga je u selu bilo veoma malo, svi su na neobičan način zadovoljavali svoj, valjda, iskonski sadizam. Čim bi se domogli zelene jabuke ili šljive, odmah bi usjekli štap i vikali kroz selo: "Šipka šljiva!" To je bio svojevrсни trgovački oglas sa značenjem da će onaj tko želi dobiti šljivu, morati pružiti ruku i po njoj dobiti udarac štapom. Gale je bio najčešći prodavač šljiva, pa je i toga dana, o kojemu govorimo, on okupio glavičke dječake oko sebe držeći u jednoj ruci štap, a u drugoj tek porumenjele šljive. Između želje za šljivom i batine stajao je strah od bola, jer se znalo da Gale nemilice udara štapom po ruci. I dok su nazočni dječaci razmišljali o ponudi, odjed-

nom se umiješao Rodijak Ćipa nečuvenim riječima.

- Daj mi sve šljive, kazao je Rodijak primaknuvši se Gali s ispruženom rukom po kojoj je trebalo udariti štapom.

- Sve, u čudu se zagledaše ostali. Gale je u ruci držao desetak šljiva, a još barem toliko se naziralo u njegovu džepu. A primiti dvadeset udaraca po rukama, još od Gale, stvarno je bilo nečuveno.

Zbivanja su, međutim, krenula svojim tijekom brže nego je itko mogao pomisliti. Gale je odvojio dvadeset šljiva, pa počeo tući po Rodijakovim rukama, čas po jednoj, čas po drugoj, a on ih je po pravilnom ritmu pružao. I primao udarce bez treptaja, na čuđenje, pa i divljenje vršnjaka. Gale se početka smijao, ali je i njega zbunila Rodijakova izdržljivost i junaštvo, te je završio posao sasvim ozbiljna lica. Predao je šljive Rodijaku gotovo razočaran njegovom izdržljivošću. No, kad je Rodijak zagrizao prvu šljivu, Gale se već dosjetio da ga ponizi.

- Ja sam šljive popiša! - slavodobitno i uz smijeh reče Gale.

Rodijak instinktivno baci tu šljivu i još dvije-tri koje su mu se zatekle u lijevoj ruci. Pošto ih je pokupio, Gale opet počeo licitirati: "Šipka-šljiva", uvjeravajući dječake da šljive nisu popišane, već se on samo šalio s Ćipom. Naravno, kupaca više nije bilo. Barem u Runjavoj Glavici. No, Rodijak Ćipa odjednom izjavi kako je njemu svejedno jesu li ili nisu šljive popišane i počeo u slast jesti preostalo voće.

Ovo se junaštvo Rodijaka Ćipe pročulo i izvan granica Runjave Glavice, kamo su pohrlili i dječaci iz Doca, Jaruge i ostalih sela prodajući Rodijaku ne samo voće, već također kukuruze, krumpire, oriške, ljaljke i ostalu hranu. Naravno, svi su uz hranu nosili sa sobom debele štapove. A odnosili su priče o čudnom dječaku koji ne osjeća bol.

Još o hrvatskim riječima

Jedan od najistaknutijih hrvatskih sljedbenika Vuka Karadžića nedvojbeno je bio Tomo Maretić. Taj je hrvatski jezikoslovac vrlo energično proganjao hrvatske riječi iz hrvatskoga književnoga jezika svoga doba. Budući da su hrvatski vukovci sve kajkavske riječi uklanjali iz književnoga jezika, najjednostavnije je bilo proglasiti pojedinu hrvatsku riječ kajkavizmom. Tako je npr. Maretić imenicu *prispodoba* te glagol *prispodobiti*, odnosno nesvršeni *prispodabljati* proglasio kajkavizmima, premda te riječi rabe i čakavci, npr. *prispodobit* i nesvršeni vid *prispodobivat* rabi se u mjestu Visu na otoku Visu, a *prispodobit (se)* i *prispodabjat* susreće se u grobničkom govoru kraj Rijeke. Imenica *prispodoba* rabi se npr. u čakavskom Kompolju u Gackoj i u govoru Omišlja na Krku. U gradišćansko-hrvatskom je česta imenica *prispodabljanje*. Naravno, susreće se i u kajkavskim govorima, npr. *prispodobiti* u Goli u Prekodravlju. U današnjem pak suvremenom hrvatskom književnom jeziku prevladavaju realizacije *usporedba* i *poredba* te glagol *usporediti*, iako u prijevodima Novoga zavjeta, u kojima se njeguje hrvatska jezična tradicija, rabe se riječi *prispodoba* i *prispodobiti*.

Premda na drukčiji način, hrvatski jezik i u današnje vrijeme nije pošteđen omalovažavanja različitih vrsta. Posljednjih godina

Piše: Sanja Vulić

također zamjećujemo zabrinjavajući nemar prema hrvatskomu jeziku. Malo komu danas nije poznata televizijska serija i filmovi pod zajedničkim naslovom *Zvezdane staze* ('Star trek'). Svi poznavatelji *Zvezdanih staza* dobro znaju pozdrav stanovnika s planeta Vulkana *Živi dugo i uspješno* ('Live long and prosper'). Takav se prijevod desetljećima pojavljivao u hrvatskim titlovima toga filma. U najnovijem pak filmu *Zvezdanih staza* koji odnedavno igra u našim kinima, odjednom se pojavio prijevod *Živi dugo i berićetno*. Zaista ostaje nejasno zašto je hrvatski prilog *uspješno* trebalo zamijeniti turcizmom *berićetno* kojemu mnogi Hrvati uopće ne razumiju značenje.

5. lipnja u zagrebačkom Hrvatskom narodnom kazalištu premijerno je izvedena Verdijeva opera *Falstaff*. Talijanski je tekst opere popraćen titlovima, ali prvo na engleskom, a tek onda na hrvatskom jeziku, i to u našem vodećem nacionalnom kazalištu. Usto, umjesto hrvatske riječi *tekućina* u prijevodu se pojavljuje srbizam *tečnost*. Takav odnos prema jeziku jednostavno je neshvatljiv. S jedne je strane moguće pratiti niz hvalevrijednih nastojanja za promicanje hrvatskoga jezika, ali istodobno i zapanjujući nemar s druge strane. Postaje sve očitijom potreba za stalnom brigom za očuvanje jezika. ■

DONOSIOCU LETKA 10% POPUSTA

KATARINA
line

**SEDMODNEVNA
KRSTARENJA
JADRANOM**

**POLASCI IZ OPATIJE,
SPLITA I DUBROVNIKA**

www.katarina-line.com

KATARINA LINE
M. Tita 75/I, HR-51410 Opatija

Tel: 051 603 400
Fax: 051 271 372

e-mail: info@katarina-line.hr
www.katarina-line.com

Cijena već od
1500 kn

'HRVATSKA, EUROPA, EUROPSKA UNIJA'

'Hrvatska, Europa, Europska unija' naziv je knjige Franje Tuđmana koju je uredio akademik Dubravko Jelčić, a koja je predstavljena u povodu 87. obljetnice rođenja prvoga hrvatskog predsjednika. Hrvatska je oduvijek bila u Europi kao njezin integralni dio i upravo tako bismo mogli, kako napominje akademik Dubravko Jelčić, u jednu rečenicu sažeti strategijsku osnovicu političke doktrine Franje Tuđmana. Dosljedan svojoj viziji slobodne Hrvatske, napominje Jelčić u predgovoru knjige, Tuđman je u svibnju 1990. na upit austrijske novinarkе (Kurier) što će se dogoditi ako Jugoslavija, koja tada još egzistira, ne bude htjela ući u Europsku zajednicu, kategorično odgovorio da će se Hrvatska pridružiti Europi i bez Jugoslavije. Jelčić navodi kako Tuđman nije bio euroskeptik, ali ni eurofanatik. Sažetak Tuđmanove politike prema Europskoj uniji Jelčić zaključuje jednom rečenicom - Pripadamo Europi i želimo u Europsku uniju, ali s vlastitim identitetom, upravno i bez diktata.

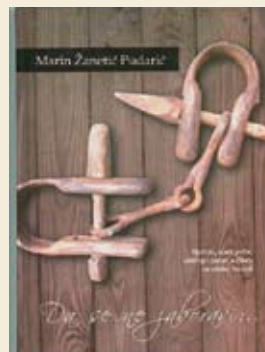
'SPLIT VEĆI OD SPLITA'

Monografija »Split veći od Splita« Ive Pervana i Joška Belamarića prati uzbudljiv put tijekom povijesti jednoga od najkompleksnijih gradova na Sredozemlju u kojemu su antika i kršćanstvo stvorili remek-djela. Grad koji svijetli u noći uz more začudo nije San Francisco nego Split viđen kamerom Ive Pervana koji je snimio vizuru grada s onim uzbuđenjem američkih snimatelja koji su noćne vizure megalopolisa pretvarali u svjetlosni spektakl. Split u kojemu se tako dramatično dotiču antika i moderno doba, u čiju su palaču upisana stoljeća usporenih metamorfoza, grad u kojemu postojano živi antički eros i Kristova patnja, Pervan otkriva iz svih kutova u netom tiskanoj monografiji »Split veći od Splita«. Noć i dan, bura i zatišje, sneni pejzaži Marjana i Salone, gospositina i sirotinja grada, »ridikuli«, bonvivani i splitske dame smjenjuju se ispred Pervanove kamere prateći grozničavo bilo grada.

NOVE KNJIGE

Pripremio: Hrvoje Salopek

TRADICIJA BLATA NA OTOKU KORČULI

Knjiga "Da se ne zaboravi – rječnik, stare priče, običaji i zanati u Blatu na otoku Korčuli", autora Marina Žanetića Pudarača, predstavlja veliki doprinos kulturi i povijesti Blata, a ujedno je i svojevrstan

spomenik blatskom 'težaku i čoviku'. Knjiga u tri-ma povezanim cjelinama sadrži rječnik blatskog govora sa stručnim objašnjenjem i izgovorom oko 4.900 riječi i izraza, stare običaje i zanate, te nekoliko starinskih izvornih i autentičnih blatskih priča. Autor naglašava da je ovu knjigu posvetio svojem djeđu Marinu odnosno da je ispunio djeđovu neostvarenu želju i dano mu obećanje. Također, autor knjige je istaknuo važnost očuvanja i prikupljanja izvornih vrijednosti i običaja rod-nog kraja, te potrebu i važnost da se zapiše, snimi i tonski zabilježi sve ono što je izvorno i povi-jesno vrijedno.

KNJIGA O GOVORU IMOTSKE KRAJINE

Iz tiska je nedavno izašao "Studenački rječnik" Ivana Babića, koji obrađuje lokalni govor sela Studenaca u Imotskoj krajini, a koji je izdao Župni ured Studenci. Recenzentica knjige dr. sc. Mira Menac-Mihalić kaže kako

je riječ o djelu koje po broju natuknica ulazi u red naših najopsežnijih dijalektnih rječnika, a vjerojatno je najbogatiji štokavski rječnik ikad napisan - ima više od 12.000 riječi, a po načinu obrade ide uz bok najboljim hrvatskim dijalektnim rječnicima. Knjiga je vrijedan doprinos štokavskoj dijalektologiji, leksikologiji, frazeologiji, onomastici i akcentologiji, i to na hrvatskom i općeslavenskom planu, kaže nadalje recenzentica. Ivan Babić, koji je rođen u Imotskome 1961., na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirao je filozofiju i ruski jezik i književnost te bibliotekarstvo. »Potaknut lingvističko-etnološkom znatiželjom i zapisujući tek poneku pjesmicu, gangu ili kakav zgodan izraz iz govora rodni mi Studenaca, ni sanjao nisam da ću krenuti u tako veliku i iscrpljujuću jezičnu avanturu«, rekao je autor u povodu izlaska iz tiska svog rječnika.

Revija radijskih asova

Pjesmom »Domo-
vina« Miroslav Ško-
ro osvojio je Grand
Prix 14. hrvatskoga
radijskog festivala u
konkurenciji zabav-
ne glazbe, koji je i
ove godine održan
na opatijskoj Ljetnoj
pozornici. Njegovom

je kolegi Draženu Zečiću pripala nagrada slušatelja za pje-
smu »Vladarica«, dok su glazbeni urednici glasove dodijelili
Joli i njegovoj pjesmi »Samac«. U kategoriji pop&rock glaz-
be slavili su Nina Badrić i Hari Varešanović koji su duetom
»Ne mogu ti reći što je tuga« osvojili Grand Prix. Radijskim
slušateljima najbolja je bila pjesma »Lažu oči moje«, pa se
skupina Colonia okitila njihovom nagradom. Priznanje »Toše
Proeski«, koje je ove godine prvi put za najbolji vokal do-
dijelio stručni žiri Hit Recordsa, došlo je u ruke Nine Badrić.
Kao i prethodnih godina, i ovaj je put HRF okupio mnogo
posjetitelja koji su tijekom dviju festivalskih večeri uživali u
izvedbama četrdesetak najboljih hrvatskih izvođača.

Halid voli bosanske franjevce

Lijep je osjećaj biti ovdje,
napisao je Halid Bešlić na-
kon posjeta Franjevačkom
samostanu u Fojnici koji je
posjetio tijekom opravka u
Aquareumalu nakon teške
prometne nesreće.

- Polagano je i s velikim zani-
manjem obišao crkvu, knjiž-
nicu i muzej Franjevačkog
samostana - prenio nam je
fra Kristijan Montana, koji je i bio domaćin ovome poznatom
pjevaču narodnih pjesama. - Volim njegove pjesme, a molio
sam Boga za njegov oporavak - rekao je fra Kristijan kojega
je iznenadilo Halidovo znanje povijesti bosanskih franjeva-
ca. - On voli bosanske franjevce i zna dosta o njima. Zna do-
sta o životu fra Anđela Zvizdovića, a obišao je i njegov grob.
Zna da se obilježava 800-ta godina franjevačkog reda, rekao
nam je fra Kristijan. Halid još uvijek ima problema s desnim
okom, ali se dobro oporavio, kaže fra Kristijan.

Povratak maestra Šuteja

Hrvatska radiotelevizija organizirala je sedmi put zaredom tradicionalni do-
brotnovni gala koncert, Opera pod zvijezdama, ove godine zbog loših vremen-
skih uvjeta iznimno je koncert održan u Koncertnoj dvorani Vatroslav Lisinski.
Domaćini koncerta bili su maestro Vjekoslav Šutej i tenor Tomislav Mužek. Uz
Simfonijski orkestar HRT-a, naš slavni tenor izveo je sudbinske uvertire, lju-
bavne arije i kancone. Posebnost ovogodišnjega izdanja bio je prvi dirigent-
ski nastup maestra Šuteja pred publikom, nakon oporavka od bolesti. Prihod
od prodanih ulaznica namijenjen je Zakladi Ana Rukavina.

Tony dvaput u punoj Areni

Rasprodana zagrebačka Arena orila
se, a 20.000 ljudi u glas je pjevalo s
Tonyjem Cetinskim. Koncert je otvo-
rio hitom »Umišem sto puta dnevno«
i bacio publiku u delirij. Dobro raspo-
loženi i energični kralj hrvatske estra-
de izazivao je suze i smijeh. Osim Cetin-
skog, na pozornici su briljirale i mlade
nade estrade iz showa »Hrvatska traži
zvijezdu«, kojima je Tony uručio poziv-
nicu. Najemotivniji trenutak večeri u
Areni izazvao je »23. prosinac«, pjesma
koju je Cetinski posvetio svome prija-
telju Toši Proeskom te svim velikim lju-
dima koji više nisu s nama. Spektaku-
laran doživljaj Tony Cetinski ponovio
je i sljedeći dan u ponovno rasproda-
noj Areni.

Naši jazz glazbenici oduševili Njujorčane

Projekt nazvan »For From Croatia With Love« nova je serija događaja koju je pokrenula Zaklada Aliis Inserviendo Consumor, a čiji je prvi koncert održan u svibnju u Allen Room u Centru Lincoln u New Yorku. Riječ je o značajnoj seriji raznovrsnih događaja humanitarnoga karaktera, a za početak su nastupili hrvatski i američki jazz glazbenici na jazz gala večeri. Bilo je sjajno jer su zajedno nastupili istaknuti umjetnici hrvatske i američke jazz scene: Trio Boška Petrovića i Davor Kajfeš te Lenny White, George Colligan, Buster Williams... Koncert je imao podnaslov »Dan u Dubrovniku« prema skladbi »One Day in Dubrovnik« premnuloga jazz pijanista, začetnika Modern Jazz Quarteta, Johna Lewisa. A skladba je napisana u tome gradu početkom 70-ih godina 20. stoljeća.

Djela Milka Kelemena u Stuttgartu

Svečanim koncertom obilježen je 85. rođendan hrvatsko-njemačkog skladatelja Milka Kelemena. Koncert je održan 2. lipnja u Velikoj dvorani Državne visoke škole za glazbu i dramske umjetnosti u Stuttgartu, dakle upravo ondje gdje je Kelemen do umirovljenja bio profesor kompozicije. Mnogobrojna okupljena publika burnim je pljeskom ispratila jednoga od svjetskih doajena 'Nove glazbe', a koncert je održan u organizaciji spomenute škole, Ministarstva za znanost, istraživanje i umjetnost Baden-Württemberga, Ureda za kulturu Grada Stuttgarta, Ministarstva kulture RH i Generalnog konzulata RH u Stuttgartu.

HR TOP 10

zabavna

- 1** **Miroslav Škoro** - Domovina
HRF 2009.
- 2** **Magazin** - Voda teče
HRF 2009.
- 3** **Neda Ukraden** - Kad sam kod kuće
HRF 2009.
- 4** **Jole** - Samac
HRF 2009.
- 5** **Zoran Jelenković** - Divlja ruža
Hit Records
- 6** **Jelena Rozga** - Svega ima al bi još
HRF 2009.
- 7** **Prva liga** - Godine ne brojim
HRF 2009.
- 8** **Naum Petreski** - Moja ili ničija
HRF 2009.
- 9** **Ivan Zak** - Sve sam joj krao
HRF 2009.
- 10** **Dražen Zečić** - Vladarica
HRF 2009.

pop&rock

- 1** **Hari i Nina** - Ne mogu ti reći što je tuga
album: HRF, 2009. / HRF 2009.
- 2** **Tony Cetinski** - Od milijun žena
Hit Records
- 3** **Toše Proeski** - Srećo ne krivi me
Hit Records
- 4** **ET** - Soba 202
Hit Records
- 5** **Ruswaj** - Što će mi ljubav
Hit Records
- 6** **Sergej Četković** - Pogledi u tami
Nema
- 7** **Dino Dvornik** - Više ili manje
Dancing Bear
- 8** **Colonia** - Lažu oči moje
HRF 2009.
- 9** **Natali Dizdar** - Stranac
Agapa
- 10** **Martina Vrbos** - Stara ljubav
Neki Daniels

Zagrebački maturanti tradicionalno 'norili'

Tradicionalna norijada, kojom zagrebački maturanti slave završetak srednjoškolskog obrazovanja, počela je na Trgu bana Jelačića. Nakon toga se nekoliko tisuća maturanata, u pratnji zagrebačkoga gradonačelnika Milana Bandića i policije, koja je privremeno zatvorila promet, organizirano zaputilo prema Bundeku gdje je za njih bio pripremljen zabavno-glazbeni program u prigodnom šatoru. Na Bundeku su za maturante bili postavljeni štandovi s hranom i sokovima.

Sestre Bostjančić na vrhu svijeta

Članice Hrvatske ženske alpinističke ekspedicije Darija i Iris Bostjančić 19. svibnja točno u 09:40 po nepalskom vremenu, a 05:55 po hrvatskom, istakle su hrvatsku zastavu na najviši vrh svijeta Mount Everest, visok 8.850 metara, potvrdilo je vodstvo ekspedicije s baznog logora na Himalaji. Ovim usponom Darija i Iris Bostjančić postale su prve žene ove godine na vrhu svijeta, ali i prve sestre u povijesti koje su istovremeno došle na vrh Mount Everest.

Križevačko veliko spravišće

Pomirbom križevačkih purgera i kalničkih šljivara otvoreno 42. križevačko veliko spravišće, tradicionalna turističko-kulturna i zabavna priredba u Križevcima. Na pozornici obnovljenoga Strossmayerova trga glazbenu priču o pomirbi osmislio je redatelj Vlado Štefančić, a izvođači su bili glumci kazališta "Komedijska", Lukrecija Brešković, Vlatka Burić, Boris Pavlenić, Đani Stipaničev i domaći glumci amateri koji redovito sudjeluju u tom dijelu programa.

Održan mimohod 'Hrvatski navijači Vukovaru'

Mimohodom od središnjega vukovarskog Trga Republike Hrvatske do Memorijalnoga groblja žrtava iz Domovinskog rata, ujedinjeni hrvatski navijači, bez obilježja nogometnih klubova, u humanitarnoj akciji 'Hrvatski navijači Vukovaru' odali su počast Vukovaru. Humanitarna akcija 'Hrvatski navijači Vukovaru', koju je organizirala Koordinacija hrvatskih navijačkih udruuga, započela je 10. travnja i traje do 13. lipnja i blagdana sv. Ante - zaštitnika siromašnih, kada će novac prikupljen od prodaje majica sa sloganom 'Hrvatski navijači Vukovaru', kao i novac doniran na posebni žiroračun, biti predan vukovarskoj Udruzi sv. Vinka Paulinskoga. Ujedinjeni hrvatski navijači kraj spomen-obilježja na Memorijalnom groblju položili su vijenac i bili na zajedničkoj molitvi, nakon čega su se organizirano uputili u Zagreb na utakmicu Hrvatska-Ukrajina.

Čistač Vanja pobijedio favoriziranog Štefa

Ulice i trgovi u središtu Zagreba bili su od 4. do 7. lipnja mjesto kvalitetne zabave, prezentacije kulture, umijeća i umjetnosti u izvedbi različitih cirkuskih, glazbenih, likovnih i drugih profesionalnih i amaterskih izvođača koji su u hrvatsku metropolu došli iz 15-ak zemalja i s četiriju kontinenata na najveći i najstariji ulični festival u zemlji *Cest is d'Best*. U sklopu festivala tradicionalno se održava biciklistička utrka čistača ulica, a najbrži ove godine bio je Vanja Lojna koji se, kako kaže, za utrku fizički spremio i cijepajući drva. Zanimljivo je da je Vanja uspio uvjerljivo pobijediti dosadašnjeg viceprvaka na utrci čistača, gospodina Štefa koji je prvo mjesto osvajao posljednjih šest godina.

Ljepotom protiv recesije

Kad već političarima to ne uspijeva, misice su odlučile obračunati se s krizom i recesijom na svoj način. Dvadesetak misica raznih kategorija, odjevenih u majice s likovima političara, okupilo se ispred zgrade Sabora kako bi dale potporu saborskim zastupnicima u sklopu akcije 'Ljepotom protiv recesije'. Hrvatski internetski portal organizirao je projekt vodeći se idejom: "Ljepota i pamet su dobitna kombinacija – kada već pamet ne pomaže, možda će ljepota."

SRNA ZA POVIJEST, HRVATI IZVRŠNI U EUROPI

Kapetan hrvatske nogometne reprezentacije Dario Srna postao je prvi Hrvat koji je kao kapetan podigao pehar Kupa UEFA. Maestralnom igrom za svoj Šahtar u finalu Kupa koje se igralo u Istanbulu kupio je ljubav najvećih europskih klubova te asistencijom za pobjednički gol bacio Werder na koljena. Jurica Vranješ nije ulazio u igru i utakmicu je pratio s Werderove klupe za pričuve.

Njemački nogometni velikan Bayern, nakon što je u svoje redove doveo našeg reprezentativca Ivicu Olića, odlučio se za još jedno hrvatsko pojačanje - reprezentativca Danijela Pranjića. Branič hrvatske nogometne reprezentacije Josip Šimunić proglašen je najboljim igračem Herthe u protekloj sezoni u izboru navijača berlinskog kluba.

LOŠA IGRA REPREZENTACIJE

Hrvatska nogometna reprezentacija remizirala je s 2 : 2 u Maksimiru protiv Ukrajine u kvalifikacijskoj utakmici skupine 6 za odlazak na Svjetsko prvenstvo 2010. u Južnoafričkoj Republici. Osvajanjem samo boda protiv Ukrajine Hrvatska je

dodatno zakomplicirala situaciju, iako je trenutno na drugom mjestu s 11 bodova iz šest utakmica. Engleska sa stopostotnim učinkom iz šest susreta čvrsto drži prvo mjesto, a za drugo mjesto, koje vodi u dodatne kvalifikacije, uz Hrvatsku i Ukrajinu kandidira i Bjelorusija koja ima devet bodova iz pet susreta.

RUKOMETAŠICE I RUKOMETAŠI IZVRŠNI

Hrvatska ženska rukometna reprezentacija slavila je s 27 : 23 protiv reprezentacije Francuske u prvom susretu kvalifikacija za odlazak na Svjetsko prvenstvo, koje će se održavati u Kini od 29. studenog do 13. prosinca. Naše su igračice u 51. minuti imale čak osam pogodaka prednosti, no protiv jakih Francuskinja, svjetskih prvakinja otprije šest godina, ipak su ostvarile solidnu prednost uoči uzvrata u Lyonu 14. lipnja. Rukometaši španjolskog Ciudad Reala, u čijim redovima igra naš Petar Metličić, obranili su naslov europskog prvaka. Rukometaši njemačkog Gummersbacha osvojili su Kup EHF-a, a hrvatski reprezentativac Vedran Zrnić sa sedam je golova bio najbolji strijelac njemačke momčadi, dok je njegov suigrač u klubu i reprezentaciji Drago Vuković zabio dva gola.

U NOVU SEZONU SA 16 KLUBOVA

Nakon što je nogometna sezona završila dvostrukom krunom Dinama koji je, uz hrvatsko prvenstvo, osvojio i kup, naši klubovi se okreće novom prvenstvu koje će odsad imati 16 prvoligaša. Status prvoligaša, osim 12 dosadašnjih članova Prve HNL, potvrđen je četirima klubovima koji su prije posljednjega kola ostvarili plasman na prva četiri mjesta na ljestvici Druge HNL. To su Karlovac, Istra 1961 iz Pule, Slavonac CO iz Starih Perkovaca i Lokomotiva iz Zagreba. Posljednje kolo Druge lige riješit će pitanje petog mjesta za koje se bore Međimurje, Hrvatski dragovoljac i Solin. Petoplasirana momčad igrat će kvalifikacije za Prvu HNL protiv Croatije Sesveta 7. i 11. lipnja.

VELIK USPJEH KUGLAČA

Bočari Trio Buzeta na završnici Kupa Europe, koja je održana u francuskom Saint Mauriceu, osvojili su naslov europskih prvaka. Za buzetsku momčad nastupili su Bojan Novak, Dinko i Marko Beaković, Aleš Borčnik, Elvis Černek, Alen Guštin, Marino Krizmanić, Roland Marčelja, Ante Papak, Gianfranco Santoro i Luka Žure. Naslov najboljih na Starome kontinentu buzetskih bočara prvi je europski naslov istarskog kluba u nekom športu.

JUNIORIMA ROLAND GARROS

Hrvatski tenisači Marin Draganja i Dino Marcan slavili su na Roland Garrosu u konkurenciji juniorskih parova. U finalu su svladali četvrte nositelje, Brazilca Guilhermea Clezara i Liang-Chija Huang-a s Tajvana sa 6 : 3, 6 : 2 nakon samo 52 minute igre.

Mario Ančić, koji se još oporavlja od posljedice mononukleoze, morao je otkazati nastup na Wimbledonu, ali i nastup za hrvatsku Davis Cup reprezentaciju koju u srpnju u Poreču očekuje četvrtfinalni susret protiv Sjedinjenih Američkih Država.

Hrvatsku od 10. do 12. srpnja u Poreču očekuje težak dvoboj protiv SAD-a. Izbornik Goran Prpić odlučio se za zemljanu podlogu, koja najmanje odgovara Amerikancima, a pokazalo se kako hrvatski tenisači vrlo dobro igraju na njoj. Hrvatsku bi u Poreču trebao predvoditi Marin Čilić, trenutačno 13. tenisač na ATP ljestvici, koji je na Roland Garrosu stigao do osmine finala. Drugi tenisač trebao bi biti Ivo Karlović, a još uvijek se nagađa o mogućem povratku u reprezentaciju Ivana Ljubičića. Bit će to treći dvoboj hrvatskih i američkih tenisača u Davis Cupu, a Hrvatska je dobila oba dosadašnja susreta.

CIBONA DOMINANTNA U PRVENSTVU, SJEĆANJE NA DRAŽENA

Košarkaši zagrebačke Cibone preoteli su Zadranima titulu prvaka Hrvatske. Vukovi su u finalnoj seriji slavili s 3 : 1 i tako osvojili 15. naslov prvaka Hrvatske. U uzbudljivome četvrtom susretu finala doigravanja, koje se igralo na tri pobjede, Cibona je slavila na Višnjiku 71 : 69 i time potvrdila dominaciju u domaćem prvenstvu. Naime, Zagrepčani su osvojili prvih 11 naslova (1992. - 2002.), a tada je niz Vukova prekinuo Split osvojivši jedini naslov (2003.). Cibona je vratila naslov 2004., ali sljedeće godine svoj prvi naslov osvaja Zadar (2005.). Sljedeće dvije godine ponovno dominira Cibona (2006. i 2007.), a prošle godine drugi put slavili su Zadrani.

NA KRAJU OTON

— Prije nego što počnemo, recite mi jeste li privatno ili preko zdravstvenog?

croatia.hr

Did you know that the cravat originates from the Croats?

ZAGREB
Ilica 5 (Oktagon),
Kaptol 13

VARAŽDIN
Trg kralja
Tomislava 2

OSIJEK
Županijska cesta 2

RIJEKA
Adamićeva 17

ZADAR
Široka ulica 24
(Kalelarga)

SPLIT
Mihovilova širina 7
(Voćni trg)

CAVAT
Hotel Croatia

DUBROVNIK
Pred dvorom 2,
Hotel Excelsior